

2023-02-01

Handläggare
Isabelle Wall
Telefon: 08-508 150 52**Till**
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
23 februari 2023

Verksamhetsberättelse 2022 för Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Skarpnäcks stadsdelsnämnd godkänner verksamhetsberättelsen med bokslut 2022, inklusive bilagor, och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Skarpnäcks stadsdelsnämnd begär att ackumulerat netto 15,4 miljoner kronor avseende resultatenheter överförs till 2023.

Karin Bülow
Stadsdelsdirektör

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

121 17 Johanneshov
isabelle.wall@stockholm.se
start.stockholm

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningsledningen i samråd med chefer och nyckelpersoner inom respektive avdelning.

Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp och stadsdelsnämndens pensionärsråd 2023-02-16.

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	5
KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	5
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svensk-kunskaper är kort.....	6
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i.....	10
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	17
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.....	27
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande	39
KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	49
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.....	50
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamhetens skiftande behov	52
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.....	53
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	55
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö.....	60
KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	67
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	67
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna	69
Uppföljning av ekonomi	75
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	75
Resultatenheter	83
Investeringar.....	84

Medel för lokaländamål.....	85
Analys av balansräkning	86
Särskilda redovisningar	87
Agenda 2030	87
Jämställdhet.....	88
Barns rättigheter	89
Nationella minoritetens rättigheter.....	90
Bedömning av nämndens interna kontroll.....	91
Systematiskt kvalitetsarbete.....	92

Bilagor

Kommuncentrala bilagor

Bilaga 1:1	Investeringsutgifter 2022
Bilaga 1:2	Reinvesteringar 2015-2022
Bilaga 1:3	Kommunövergripande verksamhet
Bilaga 1:4	Rapportering av basnyckeltal

Bokslut

Bilaga 2:1	Budgetavräkning
Bilaga 2:2	Balansräkning
Bilaga 2:3	Resultaträkning

Förvaltningens bilagor

Bilaga 3:1	Uppföljning av intern kontroll 2022
Bilaga 3:2	Uppföljning av trygghetsinvestering
Bilaga 3:3	Slutrapport klimatinvesteringsmedel –Big Belly, komprimerad skräpkorg
Bilaga 3:4	Slutrapport klimatinvesteringsmedel – utbyte till LED, Skarpnäcks kulturhus
Bilaga 3:5	Slutrapport klimatinvesteringsmedel – fossilfri/noll-utsläpps trädgårdsskötsel
Bilaga 3:6	Verksamhetsuppföljning 2022
Bilaga 3:7	Underlag till förskolerapport
Bilaga 3:8	Uppföljning av öppen fritidsverksamhet
Bilaga 3:9	Uppföljningsrapport näringsliv, stadsdelsnämnderna
Bilaga 3:10	Årsrapport GDPR
Bilaga 3:11	Slutrapport, Utvärdering av Skarpnäckslyftet

Sammanfattande analys

Stadsdelsnämnden bidrar till att kommunfullmäktiges tre inriktningsmål och målen för verksamheterna uppnås. I bokslutet redovisas ett ekonomiskt överskott om 20,3 mnkr efter resultatöverföring.

En modern stad med möjligheter och valfrihet för alla

Bedömningen grundas på att samtliga verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet uppnås helt. Åtta underliggande nämndmål uppfylls helt och två uppfylls delvis. De skjutningar som skett under året har skapat både oro och engagemang bland stadsdelsområdets medborgare. Förvaltningen har arbetat aktivt med det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Behovet av ekonomiskt bistånd har minskat under året, däremot har andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd fortsatt öka. Förvaltningen bedriver ett utvecklingsarbete för att stärka stödet till dessa individer. Inom förskolan har det språkutvecklande arbetet fortgått och fördjupats med särskilt fokus på läsmiljöer. Inom äldreomsorgen har arbetet för en god och nära vård fortlöpt under året. Smittspårning, kohortvård och sjukskrivningar har fortsatt kosta både i resurser och i tid för verksamheterna trots att smittspridningen av covid-19 legat på låga nivåer under året.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet uppnås. Bedömningen grundas på att samtliga verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet uppnås helt samt att underliggande nämndmål uppnås helt. Stadsdelsnämnden har bidragit till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att samverka och ha en dialog med det lokala näringslivet, arbetet har utgått från stadens näringslivspolicy. Klimat- och miljöarbetet har under året bedrivits enligt plan vilket bidragit till en hållbar utveckling. Bland annat har åtgärder genomförts för ökad biologisk mångfald och för att reducera klimatpåverkan. Resor och transporter inom nämndens verksamheter har genomförts på ett så hållbart sätt som möjligt. Förvaltningen har erbjudit en trygg fritidsverksamhet med besökarnas delaktighet och inflytande som grund. Under året har ett strategiskt arbete pågått för att öka upplevelsen av trygghet så att fler unga, oavsett kön och bakgrund, vill besöka fritidsgårdarna. Skarpnäcks kulturhus har fortsatt ge möjlighet för stadsdelsområdets invånare att själva skapa och ta del av kultur.

En ekonomisk hållbar och innovativ stad för framtiden

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet uppnås. Bedömningen grundas på att alla verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet samt alla nämndmål uppnås helt. Förvaltningen har arbetat med att främja ett aktivt medarbetarskap och stärka det närvarande ledarskapet. Det har skett genom satsningar på personalfrämjande aktiviteter med förstärkt friskvårdsbidrag och medel för personalsociala aktiviteter, tydligare uppföljning av arbetsmiljöarbetet och anpassningar av verksamheternas kompetensförsörjning utifrån nytt regelverk på arbetsmarknaden. Nämndens verksamheter använder sig av välfärdsteknik och digitala arbetsätt för att öka tillgängligheten och effektiviteten samt för att kunna möta brukares, invånares och medarbetares behov. Under årets första månader präglades ekonomin av pandemieffekter, medan förvaltningen under resterande del av året sett en förskjutning mot

hur läget var innan pandemin. Förvaltningen har budgetföljsamhet och redovisar en ekonomi i balans för året.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet uppnås. Bedömningen grundas på att samtliga verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet uppnås helt. Åtta underliggande nämndmål uppfylls helt och två uppfylls delvis.

Stadsdelsnämnden har bidragit till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål genom att ge individuellt stöd och insatser till personer som ansöker om ekonomiskt bistånd för att öka deras möjlighet till egen försörjning och ökad självständighet. Antalet hushåll som mottar ekonomiskt bistånd har minskat under året, och andelen invånare i stadsdelsområdet som är i behov av ekonomiskt bistånd är fortsatt låg. Andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd har däremot fortsatt att öka. Förvaltningen bedriver ett utvecklingsarbete för att stärka stödet till dessa individer, under året har arbetssättet resulterat i att fler individer har en tydlig rehabiliteringsplan vilket ökar förutsättningarna att uppnå självförsörjning.

Stadsdelsförvaltningen har under året fortsatt att arbeta aktivt med det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Förvaltningen samverkar med andra förvaltningar, bolag, myndigheter, civilsamhälle och föreningsliv för att öka tryggheten inom stadsdelsområdet. Arbetet med att stävja fusk, oegentligheter och organiserad brottslighet har stärkts under året.

Flickor och pojkar i Skarpnäcks kommunala förskolor får en god grund för ett livslångt lärande. Utbildningen genomsyras av ett lärande för hållbar utveckling och alla barn får tillgång till undervisning ledd av legitimerad förskolelärare. Förskolorna har välutvecklade arbetssätt för att främja barnens språkutveckling, under året har särskilt fokus legat på att vidareutveckla verksamheternas läsmiljöer.

Individ- och familjeomsorgens indikatorer har mestadels förbättrade värden jämfört med år 2021. Antalet våldsutsatta som sökt stöd under året har varit i nivå med antal hjälpsökande föregående år. Förvaltningens relationsvårdsteam har under året nått fler våldsutövande personer än tidigare år, kontakten syftar till att kunna erbjuda behandlingskontakt för att våldet ska upphöra. Förvaltningens vräkningsförebyggande arbete har haft ett ökat inflöde av underrättelser från hyresvärdar och Kronofogdemyndigheten. De vräkningar som inte kunnat avväjas har bland annat gällt personer som är permanent bosatta på annan ort, olovlig uthyrning samt misskötsel av bostaden. Förvaltningens verksamheter har systematiskt arbetat för att göra personer med funktionsnedsättning mer delaktiga i utformningen av beviljade insatser. Öppenvårdsverksamhet för vuxna med psykisk ohälsa och/eller missbruk har erbjudits i samverkan med övriga stadsdelsförvaltningar inom region östra söderort.

Inom äldreomsorgen har arbetet för en god och nära vård fortgått under året. Smittspridning och antal bekräftade fall av covid-19 har varierat under året, arbetet med att skydda äldre från smitta har dock fortgått enligt upparbetade arbetssätt och lärdomar från pandemin.

Förvaltningen har bidragit till arbetet med äldrevänlig stad bland annat genom förebyggande insatser mot ofrivillig ensamhet och social isolering samt utveckling av digitala arbetssätt och användning av välfärdsteknik.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att fortsätta att utveckla arbetssätt för att ge individuellt stöd och insatser till personer som ansöker om ekonomiskt bistånd. Stödet syftar till att öka den enskildes möjligheter till självförsörjning och ökad självständighet. Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås. Bedömningen grundas på att målvärden uppnås för huvuddelen av indikatorerna, att underliggande nämndmål bedöms uppnås och att aktiviteterna har genomförts.

I genomsnitt har 397 hushåll per månad fått ekonomiskt bistånd till sin försörjning. 2021 var det genomsnittliga antalet 438 hushåll per månad. Andelen invånare i stadsdelsområdet som har ekonomiskt bistånd har stadigt minskat under 2022 och är, liksom andelen barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd, låg. Förvaltningens analys av eventuella könsskillnader vad gäller målgruppen som erhåller ekonomiskt bistånd synliggör en rörlighet i skillnaderna mellan kön, där fler män än kvinnor erhåller ekonomiskt bistånd. Underlaget behöver analyseras vidare men resultatet kan troligen bero på att fler män än kvinnor historiskt erhåller ekonomiskt bistånd.

Under året har 74 unga vuxna personer/hushåll avslutats på enheten för ekonomi och arbete. 73 procent av dessa har uppnått självförsörjning genom arbete, studier eller annan ersättning. Under 2021 avslutades 55 unga vuxna personer/hushåll, varav 67 procent avslutades till egen försörjning.

Barns behov och situation uppmärksammas särskilt inför beslut om ekonomiskt bistånd. Förvaltningen har fått lokala utvecklingsmedel för ett projekt, Ingen ska lämnas utanför, som omfattar barnrätt med fokus på barn i familjer i ekonomisk utsatthet. Inom ramen för projektet har förvaltningens socialtjänst upprättat en lokal handlingsplan för barnrättsarbete. I planen ingår aktiviteter för att stärka barns röster och delaktighet, och att höja medarbetarnas kunskaper inom barnrätt. Samtliga aktiviteter har genomförts enligt plan.

Andelen individer/hushåll med ekonomiskt bistånd har i ökad omfattning varit personer med lång bidragstid, och då särskilt målgruppen sjukskrivna utan sjukpenninggrundande inkomst. För att stärka stödet till personer med långvarigt ekonomiskt bistånd har förvaltningen under året bedrivit ett utvecklingsarbete för att ytterligare anpassa och effektivisera arbetsprocesser som bedöms leda till självförsörjning. Rehabiliteringsbanan syftar till att systematiskt upprätta gemensamma rehabiliteringsplaneringar tillsammans med brukare i behov av detta. Under året har arbetssättet resulterat i att fler brukare har en tydlig rehabiliteringsplan med syfte att

förbättra den enskildes förutsättningar till självförsörjning. Rehabiliteringsbanan och tillhörande stödprocesser är ett långsiktigt arbete som beräknas pågå även under 2023. Att stärka arbetet mot att fler människor ska komma ut i egen försörjning bidrar till mål 1 i Agenda 2030 om ingen fattigdom samt till mål 10 om ökad jämlikhet.

Genom samarbete mellan förvaltningens verksamheter och civilsamhället har 471 ungdomar av 1 095 sökande anställts för feriearbete. Anställningar inom ramen för feriejobb överträffar årsmålet med stora marginaler. Anledningen till att förvaltningen har haft möjlighet att tillhandahålla fler feriearbeten än förväntat beror på en tillfälligt sänkt arbetsgivaravgift för unga. Arbetsplatser som under pandemin inte kunde ta emot ungdomar har under året åter haft den möjligheten, detta resulterade i att ett stort antal arbetstillfällen återkommit. Att ungdomar får möjlighet till feriearbete bidrar till målet i Agenda 2030 om att främja ungas anställning, utbildning och praktik, liksom till målet om ökad jämlikhet.

Tillgång till samhällsvägledning och stöd till nyanlända stockholmare har getts med fokus på vägar till arbete och egen bostad. Drop-in verksamheten som stängdes ned under pandemin har under året kommit igång och resulterat i en successiv ökad tillströmning av besökare. Under året har bostads- och samhällsvägledarna haft sammanlagt 465 vägledningmöten, varav 119 möten hölls enbart i oktober och halva november. I jämförelse med 2020 då det genomfördes totalt 130 vägledningmöten under hela året och att verksamheten under 2021 till stor del låg nere noteras en markant ökning och således ett stort behov av samhälls- och bostadsvägledning. Utmaningen är att tillgodose stödet till de besökare som har kort utbildning och svag digital kompetens. Bostads- och samhällsvägledarna har även noterat att de som söker stödet befinner sig i en mer komplex situation än tidigare, då behovet av samverkan med socialsekreterare, familjebehandlare och introduktionsförskolan ökat under 2022.

Under året har familjer som bor i boenden för nyanlända systematiskt bokats in för bostadsvägledning. Barnfamiljer har under året varit prioriterade. Att nyanlända får det stöd och den hjälp av samhälls- och bostadsvägledning som de behöver bidrar till mål 10 i Agenda 2030 om minskad ojämlikhet och ökad möjlighet för alla att delta i samhällsutvecklingen samt principen om att ingen ska lämnas utanför.

Förvaltningen har under året intensifierat arbetet med att förebygga och utreda välfärdsbrott. Förvaltningen har ett välfungerande arbetssätt kopplat till att utreda misstänkta felaktiga utbetalningar och genomför systematiskt egna kontroller för att ytterligare stävja välfärdsfusk.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	1,6 %			1,8 %	2,5 %	2,7 %	VB 2022
   Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,25 %	2,55 %	1,31 %	1,38 %	1,5 %	1,5 %	VB 2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)	70	85,71 %	50 %	63,64	35	Tas fram av nämnd	VB 2022
Analys Totalt har 10 personer besvarat enkäten, sju män och två kvinnor (en som ej uppgett kön). Förvaltningen uppmärksammar att det skiljer sig nästan 26 procentenheter i utfallet mellan män och kvinnors upplevelse av de insatser de får från socialtjänsten. Det låga antalet svarande och att det endast är två kvinnor som svarat på enkäten gör det svårt att göra en djupare analys över vad detta kan bero på.							
 Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,06 %	1,08 %	1,03 %	1,1 %	1,1 %	1,0 %	VB 2022
 Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	13 st	3 st	10 st	16 st	20 st	800 st	VB 2022
Analys 13 personer har under 2022 varit anställda inom ramen för Stockholmsjobb, 10 kvinnor och tre män. Antalet aspiranter som fått Stockholmsjobb har därmed inte uppnåtts. Förvaltningen har under året genomfört satsningar i form av förstärkt samverkan med Jobbtorg Unga Globen och Jobbtorg Farsta för vuxna. Förvaltningen har även haft en medarbetare med ett riktat uppdrag att inventera och ta fram kandidater till Stockholmsjobben. Samverkan och arbetssätten bedöms ha fungerat väl trots att förväntat resultat inte har uppnåtts. Utmaningen bedöms ha varit att personer som uppfyller de formella kraven för Stockholmsjobb generellt står långt ifrån arbetsmarknaden med behov av mer förberedande insatser innan en anställning kan bli aktuellt. Förvaltningen fortsätter arbetet med att öka möjligheterna för fler personer att få Stockholmsjobb. Fördelningen mellan män och kvinnor kan vara ett resultat av att förvaltningen aktivt arbetar för att fler kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden har insatser som på sikt medför ökad delaktighet och ekonomisk jämställdhet. Anställning inom ramen för Stockholmsjobb, där matchning motiverat detta, är en metod förvaltningen använder för att verka för detta. Två av de som anställt inom ramen för Stockholmsjobb är stadsdelsmammor.							
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	471			460	410 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2022
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	18			17	20 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2022
Analys Under året har verksamhetsansvariga inom förvaltningen informerats om Stockholmsjobb och de rutiner som gäller för denna anställningsform. Årsmålet har trots detta inte uppnåtts. För att aktivera förvaltningens alla delar ytterligare kommer förvaltningen tillsammans med Jobbtorg under 2023 genomföra ytterligare satsningar för att uppnå förväntat resultat.							
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	65			63	50	Tas fram av nämnd	VB 2022
 Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	471 st	250 st	221 st	460 st	450 st	9 000 st	VB 2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen och arbetsmarknadsnämnden ska med stöd av stadsdelsnämnderna utifrån stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser definiera stadsdelsnämndernas ansvar för förberedande insatser inför inskrivning på Jobbtorg Stockholm	2022-01-01	2022-06-30	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och i dialog med stadsdelsnämnderna, utifrån stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser, föreslå hur helhetsansvaret för arbetsmarknadsinsatsen Stockholmsjobb, inklusive samordning och anställning, kan åläggas arbetsmarknadsnämnden	2022-01-01	2022-06-30	

Nämndmål: Kvinnor och män är självförsörjande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen fortsätter arbetet för att öka andelen invånare i stadsdelsområdet som är självförsörjande och håller en hög tillgänglighet som underlättar för människor att få stöd och hjälp. Samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen och samordningsförbundet FINSAM säkerställer samordnade insatser som ökar självförsörjning för personer med komplexa försörjningshinder. Barns rättigheter omsätts konkret genom att barnkonsekvensanalyser görs när föräldrar söker ekonomiskt bistånd. Anställning inom stadens verksamheter, Stockholmsjobb, erbjuds för att minska arbetslösheten inom stadsdelsområdet.

Tillgång till samhällsvägledning och stöd till nyanlända stockholmare fortsätter ges med fokus på vägar till arbete och egen bostad. Förvaltningen prioriterar sitt uppsökande arbete för kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden.

Ungdomar inom stadsdelsområdet erbjuds feriearbete under loven, särskilt identifierade grupper prioriteras.

Förväntat resultat

- Fler barn växer upp i hushåll som är självförsörjande
- Fler kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden har insatser som på sikt medför ökad delaktighet och ekonomisk jämställdhet
- Sjukskrivna personer utan sjukpenning har insatser som på sikt medför ökad delaktighet och ekonomisk jämställdhet i deras livssituation
- Unga vuxna och vuxna som har försörjningsstöd går vidare till studier eller arbete
- Invånare som fått stöd av budget- och skuldrådgivare har en bättre kontroll över sin hushållsekonomi och skuldsituation
- Personer som nyligen blivit arbetslösa kommer snabbt tillbaka till egen försörjning
- Nyanlända inom stadsdelsområdet inkluderas snabbt i studier, arbetsmarknad, bostadsmarknad och samhällslivet
- Nyanlända som har ett tillfälligt boende, exempelvis inom SHIS, får i ett tidigt skede det stöd och den hjälp de behöver för att kunna ta sig vidare till en varaktig bostad
- Antalet felaktiga utbetalningar minskar

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnås, aktiviteterna har genomförts och att målvärdet för indikatorn uppnåtts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel unga vuxna med försörjningsstöd som avslutas till egen försörjning	72 %			67 %	50 %		VB 2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen deltar i samhällsvägledningens utvecklingsarbete med fokus på arbete, bostad samt samarbeten med andra aktörer inklusive civilsamhället.	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen erbjuder meningsfulla feriejobb som är ett första steg in på arbetsmarknaden.	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts. Förvaltningen har bidragit till målet genom det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Detta har bland annat skett genom lokalt områdesarbete och lokala brottsförebyggande råd. Arbetet har skett i nära samverkan med andra förvaltningar, bolag, myndigheter, civilsamhälle och föreningsliv.

Förvaltningens socialtjänst har tillsammans med polisen och kriminalvården börjat arbeta enligt metoden Trefas. Detta innebär regelbunden samverkan på såväl operativ som strategisk nivå. Metoden utgår från arbete med gemensam lägesbild avseende kända riskindivider och hotbilder. Förväntad effekt är att deltagande parter effektivt delar respektive lägesbilder så att åtgärder rörande riskindivider samordnas och ökar i syfte att förhindra skjutningar. Arbetet har bidragit till mål 16 i Agenda 2030 om fredliga och inkluderande samhällen.

Vid allvarliga händelser inom stadsdelsområdet gör förvaltningen en bedömning om behov av krisstöd utifrån lägesbild. Snabb och tät samverkan har skett mellan förvaltning och polis men även kyrkor, skolor, föreningar samt civilsamhälle. Det gemensamma arbetet har visat att hållbarheten i samverkan fungerat väl med hög synlighet från inblandade aktörer. De skjutningar som skett under året har skapat både oro och engagemang bland stadsdelsområdets invånare. Under våren skapades ett nätverk av boende på Skarpnäcksfältet som i ett antal arbetsgrupper har fört dialog med förvaltningens olika verksamheter samt med andra berörda förvaltningar, bolag och organisationer. Dialogen har syftat till att bidra till

utveckling av det trygghetsskapande arbetet.

Trygghetsvandringar har genomförts i Bagarmossen och Skarpnäck under året. Förvaltningens återkommande aktivitet Trygghetstorg genomfördes i september i Brandparken i Skarpnäck där ett större antal aktörer som är aktiva i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet deltog. Under trygghetstorget fick förbipasserande lämna synpunkter skriftligt och muntligt, synpunkterna sammanställdes och tas om hand av berörd aktör. I december anordnades en temadag, Tillsammans för Skarpnäck, i Skarpnäcks kulturhus. Där bidrog aktörer från stadsdelsförvaltningen, civilsamhället, polisen och föreningslivet med aktiviteter och information om sina verksamheter.

Samverkan har skett mellan företrädare för nattvandringsgrupperingarna samt SSPF (samverkan för skola, socialtjänst, polis och fritid). Under hösten har man utvecklat former för delning av enklare lägesbilder samt planerat och genomfört träffar med nattvandrarerna inom stadsdelsområdet.

Särskilda insatser i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet

Förvaltningen har fortsatt arbeta med att lokalisera trygghetsinsatser baserat på aktuella lägesbilder. Samverkan med andra parter såsom polis, ordningsvakter, väktare och nattvandrare har skett. Förvaltningens fritidslotsar har anpassat sitt arbete utifrån var ungdomarna befunnit sig och där behov av vuxen närvaro varit som störst. Ett kontinuerligt arbete med platsamverkan har bedrivits inom stadsdelsområdet, främst inom Skarpnäcksfältet och Bagarmossen. Arbetet har bedrivits i samverkan med bland annat polis, kommunala bostadsbolag, lokala föreningar och MTR. Oroligheter inom stadsdelsområdet har uppmärksammats genom olika underlag från samverkande aktörer. Detta har skett genom bland annat trygghetsinventeringar och polis, men även information från lokala grundskolor, föräldraföreningar och bostadsrättsföreningar.

Samverkansforumet Skarpnäcksliftet har utökats med flera deltagare under året. Det trygghetsskapande arbetet syftar till att oönskade händelser och moment uppmärksammas skyndsamt och i möjligaste mån kan förebyggas. Med hjälp av en extern part har förvaltningens förebyggande arbete inom Skarpnäcksliftet följts upp och utvärderats, detta i syfte för att säkerställa att det svarar mot de behov som finns inom stadsdelsområdet. Utvärderingens resultat kommer vara sammanställt i början av 2023.

Förvaltningen har en samverkansöverenskommelse med lokalpolisområde Globen, utbildningsförvaltningen och trafikkontoret. Fem av de gemensamma åtagandena i åtgärdsplanen avser löpande samverkan med fokus på olika målgrupper och områden. Inom ramen för samverkan med polisen, trafikkontoret, utbildningsförvaltningen och tillsammans med invånare har stadsdelsförvaltningen genomfört en orsaksanalys kopplad till Nytorps gärde. Bakgrunden var bland annat att det förekommit provskjutningar av vapen inom området. Sedan hösten har inga ytterligare provskjutningar skett. Orsaksanalys, trygghetsinventering och gemensam planering har genomförts utifrån fokus på trygghets- och kriminalitetsaspekter.

På Skarpnäcks torg har ett platsbesök samt ett uppföljande möte genomförts med fokus på hur platsen kan utvecklas genom aktivering och om möjligt göra den bilfri. I den dialog som förts

med övriga berörda förvaltningar och bolag har det konstaterats att frågan behöver ses i ett större sammanhang, den fortsatta dialogen behöver inbegripa hela stadsdelen Skarpnäck. Arbetet fortsätter under nästa år och innebär att tillsammans med berörda förvaltningar och bolag se över utveckling av gång- och cykelstråk, torg och mötesplatser samt trygghets- och näringslivsfrågor i hela stadsdelen.

Förvaltningen lämnade in en ansökan om ordningsvaktsförordnande för Brödkavelns parklek i Bagarmossen samt Björkhagens centrum till polismyndigheten. Ansökan avslogs tillsammans med ansökan om förlängning om förordnande av ordningsvakt till receptionen i förvaltningshuset på Björkhagsplan.

Revidering av lokala handlingsplaner mot våldsbejakande extremism

En enkät rörande kännedom och kunskap om våldsbejakande extremism har skickats till rektorer, enhetschefer och vissa medarbetare med samordnade ansvar inom stadsdelsområdet. Resultatet av enkäten har legat till grund för uppdateringen av förvaltningens handlingsplan mot våldsbejakande extremism. Enkäten och avstämning med polisen visar samstämmigt att förekomsten av händelser kopplade till våldsbejakande extremism är låg i stadsdelsområdet. Förvaltningen ser att fortsatt information och kunskapshöjande insatser är av vikt.

Stävja fusk, oegentligheter och organiserad brottslighet

Förvaltningens arbete för att stävja fusk, oegentligheter och organiserad brottslighet har stärkts under året. Förvaltningens chefer och administrativa stödfunktioner har fått kompetenshöjande insatser med stöd av säkerhetsavdelningen vid stadsledningskontoret. Rutiner och kontroller har genomgått årlig revidering vad gäller fusk och oegentligheter. Därutöver har förvaltningen arbetat fram en metod för riskobservationer, så kallade skyddsdialoger avseende risker som rör otillåten påverkan i socialtjänsten och äldreomsorgen. Dialogerna har genomförts med medarbetargrupperna i syfte att ge underlag i det förebyggande arbetet samt att genom erfarenhetsutbyte bidra till en fördjupad kompetens. En stadsövergripande kartläggning av hur stadens verksamheter påverkas av otillåten påverkan, hot och våld, trakasserier och jäv har genomförts. Syftet har varit att ta reda på hur ofta verksamheter påverkas av detta, samt vilka rutiner som finns och vad som eventuellt kan behöva stärkas.

Stadsrevisionen har granskat stadens styrning och uppföljning av bidrag till ideella föreningar. De nämnder som granskats är idrottsnämnden samt stadsdelsnämnderna Hässelby-Vällingby, Skarpnäck och Östermalm. Syftet med granskningen var att bedöma om staden säkerställer att bidrag till ideella föreningar beviljas och nyttjas på det sätt som avses. Förvaltningen har vidtagit åtgärder utifrån revisionsrapportens rekommendationer och utvecklat dokumentation, granskning och kontroll för att säkerställa spårbarhet avseende föreningarnas ansökningar. Förvaltningen har under perioden genomfört tre slumpmässiga stickprovskontroller. De föreningar som fått en djupare granskning är Årsta AIK Handboll, Unga ASOV och PRO Kärretorp. Förvaltningens bedömning var att föreningarna kompletterar nämndens verksamheter och att föreningsbidraget används på det sätt som angivits i ansökan.

Trygghetspunkter

På uppdrag av staden har förvaltningen utrett lämplig placering av den trygghetspunkt som

ska finnas inom stadsdelsområdet. Trygghetspunkter ska kunna aktiveras vid större störningar och kriser för att kunna tillgodose vissa grundläggande behov hos medborgarna, exempelvis el, vatten, värme och information. Förvaltningen har efter platsbesök och samråd med flera parter valt Kärrtorps gymnasium som trygghetspunkt. Under hösten har utrustning köpts in och olika förberedelser har skett.

Informationssäkerhet

Förvaltningen har under året arbetat med att identifiera, bedöma och följa upp informationssäkerhetsrisker som kan uppstå i verksamheten, en del av detta arbete har skett i samband med väsentlighets- och riskanalysen. Vidare har förvaltningen deltagit i stadens träffar och utbildningar i informationssäkerhet och informationsklassningar. Arbetet med egna lokala klassningar har påbörjats. Tekniska klassningar som görs centralt av stadsledningskontoret tillsammans med systemleverantör inväntas gällande alla centrala system.

Statistik har under året tagits ut beträffande genomförda utbildningar i stadens obligatoriska informationssäkerhetsutbildning. Statistiken visar att cirka 80 procent av alla förvaltningens anställda med egen dator har genomgått utbildningarna - en ökning med 10 procentenheter jämfört med 2021. Många anställda har inte tillgång till egen dator i sitt arbete och har i stället ofta genomgått utbildningarna i samband med arbetsplatsträffar och liknande, vilket gör att dessa anställda inte alltid fångas i statistiken över vilka som genomfört utbildningen.

Förvaltningen arbetar med att se över bemanningen av rollerna dataskyddsombud och informationssäkerhetssamordnare eftersom dessa frågor blir allt viktigare och mer tidskrävande.

Stadsmiljö

Förvaltningen har tilldelats medel för trygghetsskapande åtgärder i den fysiska miljön. En ny hundrastgård har anlagts i Bagarmossen för att skapa mer rörelse i utemiljön och fler mötesplatser för invånare. På samma gång uppfyller nämnden önskemål som inkommit i form av medborgarförslag om en hundrastgård i Bagarmossen. Upprustningen av kvartersparken Lagmansplan i Skarpnäcks gård har färdigställts under våren. Upprustningen av kvartersparken Gåshällsparken i Kärrtorp har stött på en del svårigheter som är kopplade till bland annat ökade materialpriser och som har lett till förseningar och fördröjningar. Detta har medfört att upprustningen inte har kunnat genomföras under året som planerat. Ett samrådsförslag för Skarpaby lekpark har tagits fram och presenterats i parken under våren. I dialog med parkens besökare inkom synpunkter som förvaltningen tagit med sig i det fortsatta arbetet med upprustningen. Upprustning av plaskdammen och bollplanen är påbörjad och fortsätter i början av 2023, därefter rustas övriga funktioner upp etappvis. På så sätt kan delar av parken nyttjas under hela upprustningen.

Arbetet med att utveckla Flatenområdet och bland annat tillföra en bastu i området fortgår i samarbete med fastighetskontoret. Ett första spadtag togs i slutet av sommaren, i september påbörjades återuppbyggnaden och färdigställandet beräknas till maj 2023. Det har under året pågått en dialog mellan Flatens bastuförening och stadsdelsförvaltningen gällande driften av bastun och stadsdelsnämnden har godkänt undertecknandet av ett avtal om idéburet offentligt

partnerskap (IOP) med föreningen. Samtliga åtgärder bidrar till Agenda 2030:s mål om att skapa säkra och inkluderande grönområden för alla.

Investeringsåtgärder i stadsdelsnämndens stadsmiljö

Inom ramen för ett LONA-projekt (Naturvårdsverkets lokala naturvårdssatsning) ska Flatens naturreservat utvecklas för att förenkla och uppmuntra till utomhuspedagogisk undervisning. Detta sker bland annat genom att stadsdelsförvaltningen tillsammans med Miljöverkstan under hösten uppfört ett uteklassrum i närheten av Flatenbadet.

I syfte att få fler flickor att träffas och utöva fysiska aktiviteter har fritidsledare vid förvaltningens fritidsgårdar haft dialog med flickor 13-17 år. Dialogen har handlat om vilka platser de vill vistas vid samt vad de önskar göra i form av fysisk aktivitet. Flickorna har önskat genomföra aktiviteter i parken Skarpaby och platsaktivering i parken startades upp under hösten. Aktiviteterna har dock haft ett lågt deltagande och verksamheten vidareutvecklar arbetet under nästa år för att attrahera fler.

I samverkan med trafikkontoret har förvaltningen valt ut ett antal platser som har försetts med dekorbelysning inom ramen för belysningsprojektet ”Vinterljus”. Syftet med belysningen som finns i Brandparken och Vinggatans hundrastgård i Skarpnäck, i Bagarmossens centrum, Kärrtorps centrum och Björkhagens centrum är ökad trivsel och trygghetsupplevelse under den mörkaste delen av året.

Stadsdelsförvaltningen har elva odlingsgrupper som är öppna för alla som bor i stadsdelsområdet att ansluta sig till. En stor andel av de som är med i odlingsgrupperna är barnfamiljer och flera av grupperna tar emot barn från närliggande förskolor som deltar i odlingsarbetet. I Viloparken som ligger i anslutning till stadsdelsnämndens vård- och omsorgsboende Hemmet för gamla finns fyra pallkragar med material för odling för de äldre som är intresserade av att odla. Under hösten har förvaltningen inventerat vilka behov av reparation som finns gällande odlingslådor hos befintliga odlingsgrupper. Dessa åtgärdas innan kommande odlingsäsong. Förvaltningen har försett de grupper som varit i behov av extra pallkragar, förråd och material med det som efterfrågats under våren.

Innovativa och kapacitetsstarka papperskorgar har börjat placeras ut på platser där många människor rör sig och där behov har identifierats. Nytorps gårde och Flatenbadet är några av dessa platser.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	73 %	76 %	71 %	78 %	79 %	79 %	2022
<p>Analys</p> <p>Upplevelsen av trygghet har sjunkit inom stadsdelsområdet jämfört med föregående års mätning. Resultatet visar att kvinnor upplever mer otrygghet än män. De skjutningar som ägt rum inom stadsdelsområdet kan ha påverkat upplevelsen av trygghet. Förvaltningen fortsätter arbeta trygghetsskapande inom stadsdelsområdet för att öka upplevelsen av trygghet. Detta genom exempelvis ett kontinuerligt arbete med platssamverkan, främst i områdena Skarpnäcksfältet och Bagarmossen. Arbetet bedrivs bland annat i samverkan med polis, kommunala bostadsbolag, lokala föreningar och MTR. Förvaltningen genomför också trygghetsskapande åtgärder i stadsmiljön.</p>							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld	85,86 %	86	86		88,5 %	88,5 %	2022
Analys Stockholmsenkäten har genomförts strax efter pandemins slut och effekterna av denna är bland annat en ökad psykisk ohälsa och sämre ekonomiska förhållande i samhället i stort. Detta faktum kan kopplas till att barn och unga i högre utsträckning utsätts för hot och våld mellan varandra men också i nära relationer. Ett ytterligare skäl till att målet inte nås kan också vara att benägenheten för barn och unga att berätta om det våld de utsatts för ökat i kombination med att våldsbegreppet vidgats. I stadsdelen har ett arbete med barns utsatthet för olika former av våld bedrivits inom ramen för SSPF, vilket tros kan ha bidragit till nya perspektiv på barn och ungas egen våldsutsatthet och benägenhet att tillstå våldsutsatthet.							
  Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	71 %	76 %	69 %	72 %	73 %	73 %	2022
Analys Förvaltningen konstaterar att årsmålet inte uppnås och resultatet innebär en försämring med en procentenhet jämfört med mätningen som gjordes 2021. Indikatorn mäter dock nöjdhet med renhållning och städning på både parkmark och gatemark, där stadsdelsnämnden endast ansvarar för skötseln av parkmark. Årets resultat för Skarpnäcks stadsdelsområde är högre än stadens snitt. Resultatet visar att kvinnor är mer missnöjda än män gällande renhållning och städning av stadsmiljön. Under sommaren har byte av underleverantör inom parkskötsel genomförts vilket under en period har inneburit att skötsel så som tömning av papperskorgar och gräsklippning inte genomförts enligt plan. Förvaltningens bedömning är att detta har påverkat upplevelsen av skötsel och renhållning i stadsdelsområdet. Åtgärder har vidtagits och löpande uppföljning sker för att säkerställa att arbetet sköts enligt upphandlade krav.							
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	74 %	84 %	69 %	68 %	73 %	73 %	2022
  Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	87 %	85 %	89 %	84 %	85 %	Tas fram av nämnd	2022
Aktivitet					Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Fastighetsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna kartlägga och prioritera det långsiktiga investeringsbehovet i stadens parklekar					2022-01-01	2022-06-30	
  Idrottsnämnden ska tillsammans med i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda var i staden det finns behov av och förutsättningar för att skapa en mer levande stad genom utegym samt anlägga utegym i enlighet med utredningens slutsatser					2022-01-01	2022-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samråd med fastighetsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna följa upp satsningen på trygghetsinvesteringarna. Detta för att skapa en samlad bild över de insatser som genomförts och vad resultatet blivit samt sprida goda exempel, erfarenheter och lärdomar					2022-01-01	2022-06-30	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och stadens näringsliv ta fram och implementera spetsprojekt i tio utpekade platser i staden, i syfte att stärka tryggheten och den biologiska mångfalden genom smart växtbeklädnad av väggar					2022-01-01	2022-12-31	
  Nämnder och bolagsstyrelser ska omsätta lärdomar från krishantering av pandemin i uppdaterad beredskapsplanering, såsom krisledningsplanering, kontinuitetsplanering och krisledningsövningar					2022-01-01	2022-12-31	

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämnder och bolagsstyrelser som omfattas av säkerhetsskyddslagen ska säkerställa att det finns resurser och kompetenser tillgängliga i den utsträckning som krävs för att upprätthålla säkerhetsskyddet och bidra i utvecklingen av stadens säkerhetsskyddsorganisation				2022-01-01	2022-12-31		
  Stadsdelsnämnderna ska under ledning av kommunstyrelsen utreda förutsättningar för att etablera trygghetspunkter för krisberedskap och det civila försvaret inom sitt geografiska område				2022-01-01	2022-12-31		

Nämndmål: Parker och grönområden är trygga, välskötta och tillgängliga

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens arbete med att utveckla parker och grönområden i nära samverkan med engagerade invånare, föreningar och stadens förvaltningar och bolag fortsätter. Den uppdaterade lokala parkplanen är ett viktigt underlag för prioriteringar och inriktning i arbetet. Förvaltningen fortsätter arbetet med att förbättra tillgängligheten till och i parker, grönområden och naturreservat. Samverkan med invånarna fortsätter, bland annat genom möjligheten att teckna brukaravtal och att odla på parkmark. Förvaltningen förstärker uppföljningen av anlitade entreprenörer genom att öka bemanningen inom park- och stadsmiljö.

Förväntat resultat

- Parker och grönområden tas om hand, utvecklas och är uppskattade platser att vistas i.
- Parker och grönområden upplevs som trygga.
- Tillgängligheten till parker, grönområden, strandbad och naturreservat ökar för personer med funktionsnedsättning.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundar sig på att förväntat resultat och samtliga underliggande aktiviteter uppnås helt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen förstärker sin uppföljning av anlitade entreprenörer inom park- och stadsmiljö.	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen medverkar i trafiknämndens samordning av kommunikationsinsatser gällande stadens samlade renhållningsarbete, städgarantin samt vikten av stockholmarnas eget bidrag till en ren och vacker stadsmiljö	2021-01-01	2022-12-31	
 Lätt avhjälpda hinder inom parker och grönområden åtgärdas	2019-01-01	2022-12-31	
 Tillsammans med trafiknämnden fortsatt verka för tydligare vägvisning i närheten av naturreservat i syfte att underlätta för besökare att hitta till naturreservaten	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: Skarpnäck är ett tryggt och säkert stadsdelsområde

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Förvaltningen bedriver ett aktivt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete genom samverkan med bostadsbolag, polis, ordningsvakter, fackförvaltningar, lokala brottsförebyggande råd, lokalt näringsliv, föreningar och civilsamhälle.

Trygghetsinventeringar genomförs tillsammans med polis och civilsamhälle. Förvaltningens säkerhetsarbete utvecklas med fokus på krisberedskap, civil beredskap och informationssäkerhet.

Förväntat resultat

- Invånarnas upplevelse av trygghet ökar.
- Invånarnas förtroende för förvaltningen ökar genom trygghetsskapande åtgärder.
- Förvaltningen, polisen, trafikkontoret och skolorna har en gemensam lokal lägesbild av trygghetsutmaningar inom stadsdelsområdet.
- Förvaltningen har en god krisberedskap.

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnås delvis. Detta med anledning av de skjutningar som skett och som påverkat upplevelsen av trygghet och säkerhet inom stadsdelsområdet. Förvaltningens arbete med trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder har utvecklats under året och arbetet fortsätter i dialog med engagerade invånare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Ansöka om ordningsvaktsförordnanden för fler platser inom stadsdelsområdet	2022-01-01	2022-12-31	
 Utveckla det lokala brottsförebyggande arbetet i Hammarbyhöjden och Björkhagen	2022-01-01	2022-12-31	
 Utveckla det preventiva arbetet med ungas brottsutsatthet	2021-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att underliggande nämndmål med indikatorer i huvudsak uppfyllts. Planerade aktiviteter kopplade till nämndmålen har även genomförts. De uppföljningar och utvärderingar som gjorts visar att utbildningen inom nämndens förskolor håller en likvärdig hög kvalitet. Verksamheten uppfyller målen i förskolans läroplan och de kommunala styrdokumenterna. Till grund för förvaltningens bedömning ligger bland annat

förskolans brukarundersökning, pedagogernas självvärderingar, verksamhetsbesök, kvalitetsdialoger och pedagogisk dokumentation.

Verksamheten inom nämndens förskolor bidrar till mål 4 Agenda 2030, som handlar om att säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet samt främja ett livslångt lärande för alla.

Barnomsorgsgaranti, inskrivningsgrad och vikande barnantal

Den höga inskrivningsgraden inom stadsdelsområdet har bibehållits och barnomsorgsgarantin har uppfyllts. I stadens senaste mätning var 96 procent av stadsdelsområdets barn i åldern två till fem år inskriva i förskola. Befolkningsprognos för Stockholm stad och Skarpnäcks stadsdelsområde visar på ett vikande barnantal avseende barn i förskoleålder. Detta ställer krav på ett effektivt lokalutnyttjande och anpassning avseende de lokaler som nämnden hyr för drift av förskola. Förvaltningen har arbetat för ett effektivt lokalutnyttjande för att säkerställa att så hög andel som möjligt av förskoleschablonen når verksamheterna.

Hållbar utveckling och likvärdiga pedagogiska lärmiljöer av hög kvalitet

Utbildningen inom nämndens förskolor genomsyras av ett lärande för hållbar utveckling. Hållbar utveckling är ett begrepp som knyter samman ekologiska, sociala och ekonomiska utmaningar. Begreppet kan även ses som ett relationsbygge mellan människa och miljö. Det finns forskning som visar att en av de viktigaste faktorerna för barns utveckling och lärande i förskolan är de pedagogiska relationerna mellan förskolepersonal och barn. En pedagogisk relation som består av kognitivt, socialt och emotionellt stöd, utgör kärnan i en förskola av hög kvalitet. Det främjar barns möjligheter att lära sig i förskolan och senare i skolan. De pedagogiska relationerna mellan pedagog och barn är en betydelsefull aspekt av hållbara relationer i förskolans utbildning. Förskolorna har organiserat sig så att alla barn får tillgång till pedagogiskt utbildad personal och undervisning ledd av legitimerade förskollärare.

Barnen har varit delaktiga i utformandet av förskolornas lärmiljöer som är estetiskt tilltalande och utmanar rådande normer. Förskolan har arbetat med att förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar. Barnen har fått pröva och utveckla sina förmågor och intressen med samma möjligheter, och på lika villkor oberoende av könstillhörighet. Förskolans arbete bidrar till mål 5 i Agenda 2030 som handlar om att uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Språkutvecklande arbetssätt

Nämndens förskolor har väl utvecklade arbetssätt för att främja barnens språkutveckling och möjlighet till att göra sig förstådda. Verksamheten använder sig exempelvis utav drama, boksamtal, skapande och dans. För de barn som ännu inte har tillgång till det talade språket används bland annat TAKK (Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation) och bildstöd. Nämndens förskolor har utvecklat och fördjupat det språkutvecklande arbetet tillsammans med barnen. Särskilt fokus under året har varit förskolornas läsmiljöer. Förskolan har en viktig roll i att väcka barnens intresse för berättelser, texter och skriftspråk. Förskolans personal har under perioden bland annat fått ta del av en föreläsning om högläsning med koppling till förskolans läroplan. Kompetensutvecklingsinsatsen tillsammans med utveckling av förskolornas läsmiljöer har bidragit till att främja förutsättningarna för barns

språkutveckling. Förvaltningen kan se att det gemensamma prioriterade utvecklingsområdet givit effekt inom verksamheten. Barnen ges tillgång till en utbildning fylld av kommunikation, samspel och delaktighet i olika slags språkliga sammanhang.

Barnens vårdnadshavare har varit delaktiga genom att bland annat låta sitt barn ta med en favoritbok till förskolan. Detta har bidragit till glädje, gemenskap och ökad lust till läsning hos barnen. Vårdnadshavare har även erbjudits tillgång till en digital inläsningstjänst som möjliggör att ta del av litteratur som används på förskolan hemma tillsammans med sitt barn.

Genom kvalitetsdialoger har förskolorna visat exempel på hur de följer upp och dokumenterar barnens individuella språkutveckling och förändrade kunnande. Förvaltningen kan se att barns enskilda språkutveckling i huvudsak följs upp inom verksamheten, främst inför utvecklingssamtal med vårdnadshavare. Förvaltningen ser att systematiken kring uppföljning och dokumentation på individnivå kan utvecklas inom verksamheten.

Förskolorna har utvecklat samarbetet med stadsdelsområdets bibliotek under året. Exempelvis har personal från biblioteken besökt förskolorna och visat familjer hur man får lånekort och haft med böcker för utlåning. Även utdelning av bokpåsar för högläsning har skett till förskolorna för att främja läslust och skapa goda förutsättningar för högläsning.

Ytterligare insatser som genomförts under året är att arbetslag erbjudits handledning av specialpedagog med spetskompetens inom språk och kommunikation. Detta har skett genom de resurser som finns inom stödteamet som arbetar mot nämndens förskolor. De utvärderingar som gjorts visar att de arbetslag som tagit del av handledning fått bättre förutsättningar att stödja barn i sin språkutveckling. Effekter som verksamheten kan se är att barnen fått större ordförråd och ett bättre samspel med andra barn. Inför barnens övergång från förskola till skola kan pedagogerna förmedla strategier som varit framgångsrika i stöttningen av barnet och språkutvecklingen.

Utbud och efterfrågan nationella minoritetsspråk

Om ett barn talar eller har anknytning till ett nationellt minoritetsspråk (finska, meänkieli, samiska, romani och jiddisch) har det rätt till förstärkt språkstöd inom utbildningen. Stockholms stad är förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska. Det innebär att barn har rätt till förskoleplats där hela, eller en väsentlig del av utbildningen, bedrivs på något av dessa språk. Detta oavsett om det angivna språket talas i hemmet eller inte. Syftet är att ge barnen möjlighet att utveckla och bevara sitt språk och sin kulturella identitet. En av nämndens förskolor erbjuder en finstalande avdelning dit vårdnadshavare kan ansöka om placering för sitt barn. Inga vårdnadshavare har under året angett intresse av förskoleverksamhet på meänkieli eller samiska för sitt barn.

Pedagogisk dokumentation

Med hjälp av pedagogisk dokumentation följer förskolans pedagoger barnens utveckling och lärande. Med stöd av dokumentation kan även analys och utvärdering av utbildningens kvalitet i förhållande till läroplanen genomföras. Utbildningen och undervisningen i nämndens förskolor är sedan många år inspirerade av Reggio Emilia filosofin. Lyssnande, dokumentation och reflektion är några av den pedagogiska filosofins kännetecken liksom att se på olikhet som ett viktigt värde. Förvaltningen har i samarbete med Reggio Emilia institutet

startat upp och genomfört en utbildningsinsats inom pedagogisk dokumentation för samtliga förskollärare. Utbildningsinsatsen har inneburit en fördjupning i pedagogisk dokumentation för att möjliggöra ständig utveckling av det pedagogiska arbetet och ett projektinriktat arbetssätt.

Fysisk aktivitet, kost och måltidsvanor

Nämndens förskolor har rutiner för fysisk aktivitet och utevistelse för barnen inom verksamheten. Genom införande av strukturella rutiner har barnen givits utökade möjligheter till att inspireras till rörelseglädje, utveckla sin kroppsuppfattning och motorik. Förskolorna har säkerställt att barnen erbjudits näringsriktig kost och grundläggande kunskaper om kopplingen mellan mat och hälsa. Hållbara matvanor och livsmedelsval är viktiga ur miljö- och klimatsynpunkt. Verksamheten har arbetat utifrån den stadsövergripande strategin för god, hälsosam och klimatsmart mat och för att öka medarbetarnas kompetens kring hållbar och ekologisk matlagning. Utbildningen i förskolan har medverkat till att barnen tillägnats ett varsamt förhållningssätt till natur och miljö och delaktighet i naturens kretslopp.

Lika rättigheter

Förskolan har ett viktigt uppdrag att kommunicera barnkonventionen och upplysa barnen om deras rättigheter. Förvaltningen har genomfört kvalitetsdialoger med verksamheten för att se hur förskolorna gör barnkonventionen tillsammans med barnen. Bland annat har barnen fått lära sig sina rättigheter genom litteratur anpassad för barn i förskoleålder samt annat utbildningsmaterial. Barnen har även deltagit i olika forum som syftar till att främja delaktighet och medbestämmande.

Alla förskolor har en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen beskriver verksamhetens arbete med främjande av alla barns lika rättigheter och möjligheter, förebyggande av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, samt rutiner för åtgärder. Ett fördjupat arbete kring förskolans planer mot diskriminering och kränkande behandling, samt utredning av kränkande behandling, har genomförts under året.

Nämndens förskolor har ett väl utvecklat arbetssätt kring barn i behov av särskilda stödinsatser. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans har fått stöd utformat med hänsyn till egna behov och förutsättningar. För barn med särskilda behov finns tydliga strukturer och arbetsgång för övergången till skola. Arbetet har bidragit till att barnen ges förutsättningar till en likvärdig skolgång med utveckling och lärande utifrån barnets förutsättningar.

Förskola för fler barn

Regeringen har fattat beslut om ändringar i skollagen som syftar till att öka deltagandet i förskolan, lagändringen är gällande från 1 juli 2022. Den innebär bland annat att hemkommunen genom uppsökande verksamhet, ska ta kontakt med vårdnadshavare till de barn som fyller tre år som inte är inskrivna i förskola. Detta för att informera om förskolans syfte och barns rätt till förskola. Förvaltningen har skickat ett vykort till aktuella barns vårdnadshavare med information om rätten till förskola och hur man ansöker om plats. Förvaltningen har följt upp utskicket med ett telefonsamtal till mottagarna. Syftet har varit att skapa en relation till familjen och erbjuda stöd om hur man söker plats på förskola.

Genom nämndens introduktionsförskola, som är riktad till nyanlända och utrikesfödda föräldrar med barn i åldrarna noll till sex år, erbjuds en språkutvecklande öppen verksamhet och förskolevägledning. Introduktionsförskolan arbetar också uppsökande för att informera om förskolans verksamhet och nå familjer inom målgruppen.

Uppföljning av introduktionsförskola

Sedan 2019 drivs introduktionsförskolan Vindsnurren i nämndens regi. Verksamheten utgår från barn- och föräldralokalen Vindsnurren i Skarpnäck och riktar sig till nyanlända och utrikesfödda föräldrar med barn i åldrarna noll till sex år. Verksamheten erbjuder en språkutvecklande öppen verksamhet, förskolevägledning samt stöd till familjer under förskolans introduktionsperiod. Introduktionsförskolan arbetar uppsökande för att marknadsföra verksamheten och nå familjer inom målgruppen.

Introduktionsförskolans verksamhet bygger på ett familjecentrerat arbetssätt. Verksamheten har nära samarbete med andra delar av förvaltningen, exempelvis projektet Stärkt tidigt stöd i samverkan (STIS), samhällsvägledare, bostadssamordnare och öppna förskolan. STIS kommer under 2023 att övergå från projekt till att ingå i den ordinarie verksamheten som bedrivs på Vindsnurren. Samverkan bidrar till att nå fler familjer inom målgruppen samt möjlighet att erbjuda och samordna ett bredare utbud av familjestödjande aktiviteter. Besökande familjer erbjuds bland annat gemensamma utflykter i närområdet, sångstunder, lek, samtal, och samhällsinformation. Föräldrar som besökt introduktionsförskolan har informerats om och deltagit i föräldraskapsstödsprogrammet Föräldraskap i Sverige (FÖS), samt övrigt föräldraskapsstöd på Vindsnurren. Familjer som önskat har även erbjudits hjälp med att hitta till andra passande verksamheter och aktiviteter i närområdet.

Under året har 33 familjer bjudits in till verksamheten. Av dessa har 24 deltagit i den öppna verksamheten och/eller fått förskolevägledning vid ett eller fler tillfällen. Under perioden har 12 barn börjat i ordinarie förskola och sju barn väntar på förskoleplacering 2023. I genomsnitt har 12 barn per månad besökt introduktionsförskolan. Verksamheten ser att efterfrågan på vägledning har ökat. Nya familjer kontaktar introduktionsförskolan med förskolerelaterade frågor efter att de blivit tipsade av tidigare besökare samt andra samverkanspartners inom stadsdelsområdet. Under året har två stadsdelsmammor anställts inom förvaltningen. Ett samarbete kring det uppsökande arbetet har inletts, vilket för introduktionsförskolans del bidragit till att fler familjer fått kännedom om, samt besökt verksamheten. Kontaktcenter för förskola har också börjat hänvisa familjer till verksamheten.

Särskilt gynnsamt i arbetet med att nå föräldrar och få dem att delta i introduktionsförskola är samverkan med barnavårdscentral (BVC) som träffar nyblivna föräldrar. Region Stockholms årsrapport redovisar hälsoindikatorer som har betydelse för spädbarn- och förskolebarns förutsättningar för en god hälsa. I den senaste upplagan kan bland annat utläsas att BVC:n inom stadsdelsområdet är bäst inom staden på hembesök till familjer som fått barn.

Informationsträff för anställda inom socialtjänst, jobbtorg unga samt föreningen Svenska med Baby har ägt rum under året. Två tillfällen för öppet hus på Vindsnurren med personal från barn- och ungdomspsykiatri (BUP), barnmorskemottagningen (BMM), psykologmottagning för barn 0-5 år (Malinamottagning), socialtjänst samt Stockholm stads barnombudsman har också skett. Syftet har varit att informera om det föräldraskapsstöd som finns för att på så sätt

tillgängliggöra ett tidigt förebyggande stöd till fler föräldrar. Samverkansinsatserna har bidragit till att nå nya familjer och uppnående av mål 10 i Agenda 2030, minskad ojämlikhet.

För att ytterligare sprida information om verksamheten har introduktionsförskolan tillsammans med samhällsvägledningen och bostadsvägledningen startat upp ett konto på sociala medier. Information om Vindsnurrans verksamhet och kontaktuppgifter har även lagts upp på Stockholm stads webbplats för föräldraskapsstöd. Introduktionsförskolans besökare har erbjudits möjlighet att utvärdera verksamheten. Verksamhetens analys är att nöjdheten upplevts som hög. Flera föräldrar har uppskattat den individuellt anpassade förskolevägledningen och uttryckt att de upplever ökad förståelse för förskolans verksamhet samt känner sig trygga inför att deras barn ska börja på förskola.

Introduktionsförskolan	Budget 2022 (mnkr)	Kostnader jan-dec (mnkr)
Lokaler	0,3	0,3
Personal	0,7	0,7
Verksamhet	0,1	0,1
Summa	1,1	1,1

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	36,1 %	1,8 %	34,2 %	37 %	37 %	33 %	VB 2022
<p>Analys</p> <p>Nämnden har ett högre satt mål än vad kommunfullmäktige anger, periodens utfall överstiger kommunfullmäktiges målvärde. Förvaltningens analys är att verksamheten i vissa fall inte tillsatt vakanta förskollärartjänster (i och med sjunkande barnantal) för att anpassa organisationen. Det är också ett antal förskollärare som är föräldralediga vilket påverkar utfallet. Verksamheten ser utmaningar avseende att rekrytera legitimerade förskollärare till tidsbegränsade anställningar. Det är fler kvinnor än män som arbetar som förskollärare inom nämndens förskolor. Det beror bland annat på att kvinnor i högre utsträckning än män väljer att utbilda sig till förskollärare.</p>							
  Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	86 %	86 %	87 %	84 %	88 %	88 %	2022
<p>Analys</p> <p>Vårdnadshavarnas nöjdhet är högre än föregående års resultat. Nämndens förskolor ligger i nivå med stadens totala resultat på 86 procent. Nöjdheten bland vårdnadshavare till flickor är något högre än hos vårdnadshavare till pojkar. Inga bestående skillnader utifrån kön framkommer dock vid jämförelse över tid gällande nöjdheten.</p>							
  Antal barn per grupp	16,7 barn/avd.			13,3 barn/avd.	16	16	VB 2022
<p>Analys</p> <p>Barngruppernas storlek relaterar till flera samverkande faktorer. Dessa är bland annat resurstilldelning, medarbetarnas utbildning/kompetens, personaltäthet, barnens ålder, gruppens sammansättning, arbetssätt samt lokalernas storlek och utformning. Förskolornas gårdar, närliggande parker och naturområden är en stor del av den pedagogiska lärmiljön. Förskolorna har ett arbetssätt som fokuserar på personaltäthet och där barnen delas in i mindre grupper. Det innebär att barnen leker och har undervisning med ett lägre antal barn under större delen av dagen. Arbetssättet bidrar till utbildning och undervisning som anpassas till såväl gruppens samt det enskilda barnets intressen och behov. Det är en högre personaltäthet i barngrupper med yngre barn. Under de år förvaltningen erhöll statsbidrag för mindre barngrupper var antalet barn per grupp på övergripande nivå i genomsnitt lägre. Personaltätheten har dock varit likvärdig under hela perioden.</p>							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5,2 st			5,1 st	4,9	4,9	VB 2022
Analys							
Antal förskolebarn per årsarbetare varierar över året. Antalet inskrivna barn ökar i regel under våren och minskar under hösten. Förvaltningen säkerställer undervisning ledd av legitimerade förskollärare för alla barn inom verksamheten. Det finns forskning som visar att personalens kompetens och utbildning är en av de viktigaste strukturella förutsättningarna för kvalitet och likvärdighet i förskolan.							
  Kvalitetsindikator - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,7			3,6	3,6	3,6	2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna och med stöd av representanter från minoriteter samt experter kartlägga förekomsten av antisemitism i stadens pedagogiska verksamheter	2022-01-01	2022-06-30	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna aktivt arbeta för att öka barnens språkutveckling i stadens förskolor	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta fördjupa kunskaperna om varför barn inte är i förskolan och påbörja relevanta åtgärder för att öka inskrivningsgraden	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna intensifiera arbetet med att nå ut med information om nationella minoriteters särskilda rättigheter till modersmål och språkutveckling i förskola och skola samt säkerställa att det är lätt för vårdnadshavare att ansöka och beviljas detta	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med arbetsmarknadsnämnden genomföra en satsning på vidareutbildning i svenska språket för stadens förskolepersonal vid behov	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna att utveckla uppföljning och aggregerad statistik kring närvaro och frånvaro på stadens förskolor	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utvärdera hur alla förskolor arbetar med sin strategi för att öka barns fysiska aktivitet och rörelse under förskoledagen	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna revidera de obligatoriska rutinerna för övergången mellan förskola och grundskola med särskilt fokus på information om barnens språkutveckling	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utveckla indikatorn "Kvalitetsindikator – Självvärdering" utifrån läroplansuppdraget	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: Barn utvecklar sin empatiska förmåga för en hållbar framtid

 Uppfylls helt

Beskrivning

Utbildningen i förskolan lägger grunden för att barnen ska förstå vad demokrati och mänskliga rättigheter är. De pedagogiska relationerna mellan förskolepersonal och barn är viktiga för barns lärande och utveckling på kort och lång sikt. Pedagogerna ska förstå, lyssna och förmå att se barnets förmågor så att barnet känner sig kompetent och aktivt i sitt lärande. En förskola av hög kvalitet verkar socialt utjämnande och bidrar till mer jämlika uppväxtvillkor. Utbildningen ger barnen förutsättningar att utvecklas i trygga, säkra och likvärdiga lärmiljöer. Barnen utvecklar sin förmåga att ta hänsyn till människor, natur och omvärld bland annat genom utvecklingsprojektet Hållbar framtid.

Förväntat resultat

- Barnen är trygga på förskolan.
- Barns lärande och utveckling stöds av förskolans pedagogiska lärmiljöer.
- Barn har hållbara relationer till sin omvärld.
- Barnen utvecklar kunskaper om hur de genom olika val kan bidra till en hållbar utveckling, såväl social som miljömässig.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnåtts, indikatorer i huvudsak uppfyllts samt att planerade aktiviteter kopplade till nämndmålet har genomförts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel vårdnadshavare som upplever att de har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten	65,04 %				70 %		2022
Analys Förvaltningens bedömning är att pandemin har påverkat vårdnadshavarnas upplevelse till delaktighet och inflytande i verksamheten. Barnen hämtades och lämnades utomhus och möten med familjerna skedde i huvudsak digitalt. Förvaltningens analys är att vårdnadshavarnas upplevelse av delaktighet ökar när möjligheten till fysiska möten och samtal återupptas i högre utsträckning.							
 ♀ Andel vårdnadshavare till flickor och pojkar i förskolan som upplever att barnet känner sig tryggt på förskolan	88 %	87 %	89 %	87 %	90 %		2022
Analys Resultatet är högre än föregående år (87 %) och ligger i linje med stadens samlade resultat för kommunal förskoleverksamhet. Verksamheten fortsätter att arbeta trygghetsskapande. Detta sker bland annat genom att årligen upprätta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen beskriver verksamhetens arbete med främjande av alla barns lika rättigheter och möjligheter, förebyggande av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen reviderar och kopplar projektplan för projektet Hållbar framtid till Agenda 2030	2022-01-01	2022-12-31	
 Revidering av förskolornas måltidsdokument samt framtagande av specialkostblankett.	2022-01-01	2022-06-30	
 Ökad samverkan med fristående förskolor inom stadsdelsområdet	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: Barn utvecklas och lär genom lek och utforskande

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förskolan stimulerar varje barns utveckling och lägger grunden för ett livslångt lärande genom att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Utbildningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet när det gäller såväl innehåll som arbetssätt. Verksamheterna prioriterar arbetet med att ge barnen möjlighet att utveckla sitt språk och sin förståelse för matematik och naturvetenskap. De pedagogiska relationerna har en avgörande betydelse för barns lärande.

Förskolan uppmärksammar barn som av olika anledningar behöver mer stimulans eller särskilda insatser genom specialpedagogiskt stöd. Den pedagogiska dokumentationen synliggör barnens lärande både individuellt och i grupp och är en del av det systematiska kvalitetsarbetet.

Förväntat resultat

- Barnen leker och lär i förskolan
- Flickor och pojkar i behov av särskilt stöd uppmärksammas tidigt och får stöd att utveckla strategier för att tillgodogöra sig utbildning
- Barn som behöver stöd i sin livssituation upptäcks tidigt för att få sina rättigheter tillgodosedda
- Barnen utvecklar sitt språk
- Flickor och pojkar har daglig fysisk aktivitet och utevistelse

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnåtts, indikatorer i huvudsak uppfyllts samt att planerade aktiviteter kopplade till nämndmålet har genomförts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel nöjda vårdnadshavare till flickor och pojkar inom området utveckling och lärande	81 %			78 %	82 %		2022
Analys Vårdnadshavare har efter pandemirelaterade restriktioner åter fått möjlighet att vistas i förskolans lokaler samt ta del av dokumentation kring barnens utveckling och lärande. Förvaltningens analys är att detta bidragit till att resultatet höjts jämfört mot föregående år (78 %) och är nu åter på samma nivå som vid pandemins start 2020.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla avdelningar har en avsedd plats för litteratur och högläsning	2022-01-01	2022-12-31	
 Alla barn får varje dag ta del av litteratur och högläsning	2022-01-01	2022-12-31	
 En lokal handlingsplan för språkutvecklande arbetssätt inom förskolan ska upprättas	2022-01-01	2022-06-30	
 Föreläsning för nämndens alla pedagoger kring språkutvecklande arbetssätt och flerspråkighet.	2022-01-01	2022-12-31	
 Förskolorna synliggör olika språk och kulturer, inklusive de nationella minoriteternas språk och kulturer i verksamheternas lärmiljöer.	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen arbetar uppsökande i syfte att öka antalet barn som deltar i förskolan.	2022-01-01	2022-12-31	
 Kompetensutveckling i pedagogisk dokumentation för förskolans pedagoger genomförs	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: Flickor och pojkar är delaktiga och har inflytande i förskolans utbildning

 Uppfylls helt

Beskrivning

Tillsammans med förskolans styrdokument är det barnens behov och intressen som ligger till grund för utformningen av miljön och planeringen av utbildningen. Förskolan uppmanar barnen att föra fram sina tankar och idéer och skapar förutsättningar för delaktighet. Barnens utmanas i undervisningen och får möjlighet att bilda sina egna uppfattningar och göra val utifrån sina egna förutsättningar. Flickor och pojkar ges samma rättigheter vilket bidrar till att alla barn leker, lär och utvecklas.

Förväntat resultat

- Flickor och pojkar har samma möjlighet att påverka utbildningens innehåll
- Barn är delaktiga och har inflytande i utbildningen inom förskolan

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnåtts, indikatorn har uppfyllts samt att planerade aktiviteter kopplade till

nämndmålet har genomförts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal utredningar kränkande behandling nämndens förskolor	8				8		2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kompetensutveckling och framtagande av gemensamma rutiner för kränkande behandlingsutredningar inom nämndens förskolor.	2022-01-01	2022-12-31	
 Uppföljning av hur förskolorna gör barnkonventionen tillsammans med barnen	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls. Bedömningen grundar sig på att merparten av indikatorerna uppfylls helt, sex uppfylls delvis och två inte alls samt att aktiviteterna har genomförts. Av underliggande nämndmål uppfylls två helt och ett delvis.

Barn och unga

Under året har totalt 907 orosanmälningar och 54 ansökningar inkommit rörande barn och unga. Av orosanmälningarna har 29 procent lett till utredning. Polisen är den vanligaste anmälaren med sammanlagt 218 orosanmälningar. Förskola och skola står för 3 procent respektive 14,3 procent. Förvaltningen har under året genomfört flera satsningar för att stärka samverkan med skolorna i stadsdelsområdet. Detta kan troligen ha påverkat den successiva ökningen av antalet orosanmälningar som inkommit från skolorna under året. Förvaltningen fortsätter arbetet med att stärka samverkan med skolorna samt intensifierar samverkan med förskolorna under 2023. Förvaltningen bedömer att detta kan generera i en ökning av antalet orosanmälningar från förskolor och skolor framöver vilket bedöms nödvändigt för att öka förutsättningarna för att kunna erbjuda familjer stöd i ett tidigt skede.

Förvaltningens familjevård arbetar med att placerade flickor och pojkar har en välfungerande skolgång och klarar kunskapsmålen i kärnämnen i grundskolan samt att de har en god hälsa. Sedan juni i år medverkar förvaltningen i ett stadsövergripande projekt (SIF) Skolsamordnare för placerade barn och unga. Skolsamordnarens fokus är att särskilt lyfta skol- och utvecklingsfrågor rörande placerade barn och unga. Av de barn som är placerade i familjehem klarar 86 procent målen i kärnämnen i grundskolan. Utfallet är något lägre för pojkar (80 procent) än flickor (91 procent). Arbeta med fokus på skolfrågor såväl som god hälsa bland placerade barn och unga är fokusområden även under 2023 och arbetet fortsätter därmed.

Förvaltningen har tillsammans med enheterna för utredning och öppenvård i Farsta, Enskede-Årsta-Vantör och Skärholmen beviljats medel från sociala investeringsfonden att bedriva intensifierade utredningar i hemmiljö (IHU). Målgruppen är familjer där det finns allvarlig omsorgsbrist och modellen bygger på att socialsekreterare och familjebehandlare tillsammans arbetar intensivt i familjens hem. Utmaningen lokalt har varit att få familjer som matchat projektets urvalskriterier. Detta har lett till att antalet familjer aktuella för IHU varit lägre än förväntat. Under andra tertialet har förvaltningen i samråd med projektet centralt tagit fram öppnare kriterier vilket har inneburit att antalet familjer aktuella för IHU har stabiliserats. Ännu är det dock för tidigt för att dra några slutsatser av om arbetet innebär någon skillnad för familjerna.

Ungdomsmottagningen som drivs i samverkan med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning har under året haft 2 182 kuratorssamtal (jämförbart med 2021) varav 1 685 samtal varit med tjejer. Antalet samtal med pojkar har ökat med cirka 100 jämfört med 2021, från 325 till 430 samtal. Mottagningens alla kuratorer har minst två avsatta tider för nybesök och under perioder det behövs har kuratorerna öppnat upp för fler tider. Detta arbetssätt har utmynnat i att så gott som alla ungdomar som sökt kurator fått en tid inom två veckor, eller snabbt hänvisats vidare till rätt instans. Ungdomsmottagningen noterar ett högt tryck på alla ungdomsmottagningar i Stockholm vilket även synliggörs av besöksstatistiken som visar att det kommer ungdomar från närliggande stadsdelsområden och kranskommuner.

Handlingsplan i enlighet med Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet 2019–2022.

Under året har 38 individer varit aktuella för insats från sociala insatsgruppen, SIG. För fem av dessa var samtalsstödet rePULSE en tillräcklig insats för att stärka impulskontrollen och de sociala färdigheterna. 17 individer avslutades under året med stabil social tillvaro och åtta individer har behövt mer omfattande stöd. I det uppsökande arbetet inom SIG har det varit ett flertal unga vuxna som sökt kontakt med SIG med anledning av skjutningarna under året. Oron för att själv bli utsatt för dödligt våld har varit stor varpå samtal och information getts till enskilda för att stöttas till att lämna den kriminella livsstilen.

Tillsammans med Enskede-Årsta-Vantör driver förvaltningen projektet "Lokala samordnare mot rekrytering till kriminalitet" (LOSAM). Det är en frivillig icke-biståndsbedömd insats och är, i jämförelse med SIG, en kort insats på 4-7 möten. LOSAM syftar till att tidigt uppmärksamma och erbjuda stöd till barn och ungdomar i åldrarna 10-15 år som befinner sig i riskfyllda miljöer utifrån kriminalitet. Gemensamma nämnare i problematiken är beteenden hos den unge som skapar problem i skolmiljö, hemmiljö och/eller fritid. 2022 har 32 individer och deras familjer tackat ja till stöd från LOSAM, varav 75 procent rört pojkar. Därutöver verkar projektet för att öka samverkan med bland annat polis och skolor när det gäller målgruppen. Detta arbete bedöms ha fått en positiv effekt för att synliggöra och fånga upp målgruppen i kontakt med framför allt skolor i stadsdelsområdet.

Under året har ett utvecklingsarbete skett inom förvaltningen i syfte att personer som är specialiserade och aktivt arbetar för att förebygga att unga hamnar i kriminalitet ska hålla i allvarssamtalen. 21 ungdomar har kallats och fått ett erbjudande om ett samtal inom 48 timmar och för de allra flesta ungdomarna har denna kontakt bedömts som tillräcklig, och

inga mer insatser har satts in.

Förvaltningen har under hösten gått in i Trefas, ett samarbete mellan kommun, polis och kriminalvård för att minska det dödliga våldet. Syftet är att minska den grövsta kriminaliteten genom att dela bilder och strategier på individnivå, där sekretess medger det samt att förmå kriminella att hoppa av sin kriminella bana. Trefas finns mer utförligt beskrivet under 1.2.

Uppföljning av utvecklad samverkan mellan skola, förskola, socialtjänst, fritidsverksamhet samt polis och region

Ett särskilt fokus har under året varit att i större utsträckning involvera skola som en samverkanspart och viktig referens för att fullt ut kunna bedöma barnet/den unges behov av stöd. Förvaltningen har inlett ett arbete med att öka samverkan med stadsdelsområdets grundskolor genom att socialsekreterare besökt skolornas elevhälsoteam. Frågeställningar som tagits upp vid samverkansmötena har rört hantering av orosanmälningar, återkoppling och förväntningar. Under året har fem skolor i detta syfte besökts och planeringen är att arbetet kommer att fortgå under 2023. Under 2023 planeras även arbetet utökas till att omfatta även stadsdelsområdets förskolor.

Skolsociala teamet i Skarpnäck (SST) har arbetat riktat mot de sex kommunala skolorna i stadsdelen. Skolornas kuratorer är aktiva i såväl det strategiska arbetet som det operativa. Även friskolorna i stadsdelsområdet har bjudits in att delta i arbetet. Fokus för teamet har varit att komma tillbaka till tidigare arbetssätt och rutiner efter att restriktionerna som infördes under pandemin kring fysiska besök på skolorna tagits bort. En effekt av pandemin var att fler elever än tidigare fick en högre skolfrånvaro innan remittering till SST skedde, vilket medfört så pass hög frånvaro att SST inte har kunnat användas som insats. SST har under året arbetat med sammanlagt 40 elever, varav 19 pojkar och 21 flickor. Av de som SST har arbetat med har 23 elever avslutat insatsen, 11 av dem med positivt resultat i form av ökad närvaro.

Hållbart boende

Förvaltningens vräkningsförebyggande arbete är prioriterat inom socialtjänstens alla enheter. Under året har antalet inkommande underrättelser från hyresvärdar ökat jämfört med det senaste året. 93 procent av underrättelserna som inkommit från hyresvärd har kunnat avstyras från att gå vidare till Kronofogdemyndigheten.

21 underrättelser om avhysning har inkommit från Kronofogdemyndigheten. Det är en ökning jämfört med tidigare år. Tio av besluten har kunnat avvärjas. I det fall där avhysningen inte har kunnat avvärjas har det främst handlat om personer som är permanent bosatta på annan ort, olovlig uthyrning, misskötsel av bostaden samt dödsbon där person som bott i en bostadsrätt inte varit dödsbodelägare och inte haft laglig rätt till bostaden. Inget av hushållen har omfattat barn.

Ett prioriterat område har varit bostadsvägledning och boendeplaneringar för vuxna och barnfamiljer som har ekonomiskt bistånd. Under året har antalet akuta boendelösningar och till detta relaterade boendekostnader minskat. Kostnaderna för akuta boenden har minskat under året.

Stöd och samverkan för vuxna med psykisk ohälsa och missbruk

Förvaltningen har genom den med Enskede-Årsta-Vantör och Farsta gemensamma öppenvårdsverksamheten tillgång till öppenvård av god kvalitet med evidensbaserade behandlingsmetoder. Totalt har 177 brukare startat en behandling via öppenvården 2022, varav 77 procent varit män. 89 personer har fullföljt sin behandling vilket är en procentuell ökning av brukare som har slutfört sin behandling jämfört med föregående år. Av de som har avslutat sin behandling och deltagit i en utvärdering av insatsen, anser samtliga att behandlingen hjälpt dem till en positiv förändring.

Anhörigstödet via öppenvården sydost har utgått från metoden CRAFT kombinerad med Ersta vändpunktens program och inslag av beroende och sjukdomslära. 23 anhöriga har under 2022 deltagit i behandlingen, både enskilt och i grupp, varav så gott som samtliga varit kvinnor.

Under 2022 har förvaltningens boendestödjare och Case Manager för vuxna bedrivit ett riktat hälsobefrämjande arbete med stöd av medel från det statliga stimulansmedlen inom Uppdrag psykisk hälsa. Målgruppen har varit personer med ett skadligt bruk eller beroende, ofta i kombination med psykisk och fysisk ohälsa. Planering och genomförande av en rad fysiskt främjande aktiviteter för ökat välbefinnande har genomförts utifrån brukarnas egna önskemål. Det har handlat om konditionsträning så väl som deltagande i kulturella evenemang och mycket annat. 25 personer aktuella för insatsen boendestöd och Case Manager har deltagit.

Skydd och stöd mot våld i nära relation

Förvaltningen arbetar med att upptäcka och erbjuda sammanhållna stödinsatser för personer utsatta för våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Under 2022 har förvaltningens relationsvårdsteam (RVT) arbetat med 134 nya individer i behov av stöd utifrån våldsutsatthet. RVT har således haft ett inflöde av personer som är i behov av stöd utifrån våldsutsatthet i samma utsträckning som 2021.

RVT har fortsatt arbeta mot att få kontakt med fler personer som utövar våld i nära relation för att kunna erbjuda behandlingskontakt med syfte att våldet ska upphöra. RVT har haft kontakt med 15 våldsutövande personer, vilket är sju personer fler än föregående år. Arbetet med att nå ut till flera våldsutövare genom samverkan internt och externt har därmed visat sig ge effekt. Personerna som haft kontakt utifrån sitt våldsutövande har inkommit till RVT via mottagningsenheten, familjeenheten, polis samt själva tagit kontakt

Arbetet med skydd och stöd mot våld i nära relation bidrar till att nå målen i Agenda 2030 om jämställdhet och fredliga och inkluderande samhällen, samt det nationella jämställdhetspolitiska målet att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

De dagliga verksamheterna och LSS-bostäderna inom stadsdelsområdet drivs på entreprenad. Under året har förvaltningen genomfört verksamhetsuppföljningar på en dagliga verksamhet och fem av gruppboendena inom stadsdelsområdet.

Verksamhetsuppföljningarna har sammantaget visat att verksamheterna till största del bedrivs i enlighet med gällande avtal och lagstiftning. Samtlig personal utbildas i diplomerat stödpersonskap vilket syftar till att kvalitetssäkra kompetensnivån hos personal och därmed även de insatser som erbjuds målgruppen. Inom ramen för det diplomerade stödpersonskapet

utvecklas arbetssätt och metoder vad gäller bland annat det värderingsarbete medarbetarna gör tillsammans med brukarna men också hur verksamheterna kan utveckla och förbättra förutsättningarna för att öka tillgängligheten och delaktigheten för de personer insatserna riktar sig till. Utvecklingsarbete bedrivs i olika omfattning i verksamheterna, men ett återkommande förbättringsområde är att verksamheterna inom ramen för introduktionen behöver säkerställa att all nyanställd personal får grundläggande kunskap vad gäller förflyttningsteknik. Ytterligare ett utvecklingsområde som noteras är att det inom vissa verksamheter bedöms behövas ett utvecklingsarbete vad gäller hantering av synpunkter och klagomål, som ofta hanteras lösningsfokuserat och därför inte inkluderas i verksamhetens kvalitetsarbete.

Inom förvaltningens beställarenhet har biståndshandläggarna under året systematiskt arbetat för att göra personer med funktionsnedsättningar delaktiga i utformningen av insatserna och att göra deras röst hörd genom regelbundna uppföljningar. Många brukare har, trots vissa kommunikationssvårigheter, kunnat ge svar på om de är delaktiga i stödet, hur de trivs med grannar samt om den enskilde tyckt om de aktiviteter som exempelvis gruppbestäderna erbjuder.

Anhörigstöd för föräldrar till barn som har funktionsnedsättningar tillhandahålls av förvaltningen. Under året har förvaltningen haft erfarenhetsutbyte med Farsta stadsdelsförvaltning som startat upp en liknande verksamhet. Anhörigstödet omfattade utöver individuella samtalskontakter också föreläsningar, webbteater och filmvisning. Därutöver har även ett arbete påbörjats i form av en kartläggning för ett mer riktat arbete med att nå ut till fler anhöriga.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel avhysningar som kunnat avväjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från kronofogdemyndigheten	52,38 %			25 %	30 %	Tas fram av nämnd	VB 2022
   Andel barn och unga som bedömts ha skyddsbehov och som inte fått vänta på placering	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100	VB 2022
   Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	23,3 %	24,9 %	21,3 %	19,9 %	24 %	24 %	VB 2022
   Andel barn och ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar	80,8 %	76,9 %	84,6 %	84,6 %	90 %	Tas fram av nämnd	VB 2022
Analys Målet uppfylls delvis. Målgruppen har under året bestått av totalt 26 barn och unga, 13 pojkar och 13 flickor. Av dessa har 21 kallats inom 48 timmar medan det i fem ärenden har tagit längre tid att nå familjen.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
   Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	80 %	83 %	73 %	79 %	90 %	öka	2022
Analys Andelen respondenter som inte upplevt diskriminering uppnås delvis. Resultatet har förbättrats med en procent sedan föregående år men når inte upp till årsmålet. Kvinnor upplever diskriminering i större utsträckning än män, ett resultat som minskat med 7 procentenheter från föregående år. Det är svårt att peka ut någon enskild orsak men det kan delvis bero på en kvardröjande känsla av de restriktioner som sattes in för att skydda målgruppen under pandemin. Den negativa sidan av de skyddande restriktionerna var att målgruppens deltagande i olika aktiviteter som till exempel daglig verksamhet var begränsade.							
   Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	86 %	84 %	88 %	87 %	90 %	öka	2022
Analys Andelen som upplever sig vara diskriminerade har ökat något i jämförelse med 2021 då 87 procent uppgav att de inte upplevde sig diskriminerade. Underlaget visar att kvinnor känner sig mer diskriminerade än män, vilket överensstämmer med hur det generellt ser ut över staden. Underlaget kommer att analyseras vidare under 2023.							
   Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	83 %	87 %	78 %	85 %	80 %	80 %	2022
   Andel familjehemsplacerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	86,36	80 %	91,67 %	100	85 %	75 %	VB 2022
   Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	100	100 %	100 %	0	100 %	Tas fram av nämnd	2022
   Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	94 %	85 %	87 %	96 %	90 %	2022
Analys Förvaltningen når inte årsmålet om 96 procent. Resultatet har dock ökat från föregående år och ligger i linje med Kommunfullmäktiges årsmål. Det finns en skillnad mellan män och kvinnors upplevelse av att bli väl bemötta. Män känner sig nöjdare. Förvaltningen arbetar vidare med att identifiera vilka eventuella utvecklingsområden som finns avseende bemötandet från stadens personal.							
   Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	84 %	88 %	80 %	83 %	84 %	79 %	2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)	80	100 %	80 %	68,75	50 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk)	94,29	90,91 %	100 %	83,33	65 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	50	65,03 %	62,67 %	76,77	75 %	Tas fram av nämnd	VB 2022
Analys Andelen utredningar där barnen är delaktiga har minskat jämfört med resultatet för 2021. En trolig orsak är att indikatorn mäter både delaktighet och återkoppling. Förvaltningens Familjeenhet samtalar med barn i hög utsträckning men identifierar ett utvecklingsområde när det gäller att ge barn en egen återkoppling. Förvaltningens arbete för att vidareutveckla metoder och arbetssätt för att bättre nå barnen pågår. Förvaltningens barnmottagning och familjeenhet använder en utvärderingsenkät riktad till barn och ungdomar som syftar till att i större utsträckning möjliggöra för barn och ungdomar att återkoppla hur de upplevt kontakten med handläggaren. Arbetet med att öka andelen utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling kommer att fortsätta under 2023.							
  Andel utredningar av barn och unga i vilka skola/förskola vidtalas	53,29	58,47 %	47,33 %	47,64	65 %	Tas fram av nämnd	VB 2022
Analys Årsmålet uppnås delvis. Samhandling mellan skola och socialtjänst ska ske i de fall det är nödvändigt för att besvara utredningens frågeställning. Även om det är möjligt ska det finnas starka skäl för att gå emot en vårdnadshavares samtycke. Det är inte en kontakt som rutinemässigt ska utföras. Statistiken för indikatorn rör samtliga utredningar för barn och unga oavsett ålder, om förskole- eller skolgång är aktuell eller inte och oavsett om kännedom om barnet inkommit genom anmälning, ansökning och/eller yttranden. Analysen visar att handläggarnas bedömningar, att inte kontakta förskola/skola i de ärenden där det inte gjort, i många ärenden varit korrekta. Däremot bedöms resultatet på 53,29 procent vara ett alldeles för lågt resultat. Förvaltningen har under året påbörjat ett samverkansarbete mellan Familjeenheten och skolorna i stadsdelsområdet. Syftet med arbetet är att handläggarna i större utsträckning ska tänka in förskola/skola som en samverkanspart och viktig referens för att fullt ut kunna bedöma barnet/den unges behov av stöd. Arbetet har inletts genom att en arbetsgrupp med medarbetare på Familjeenheten besökt skolor i stadsdelsområdet för att prata samverkan, förväntningar och återkoppling. Arbetet planeras fortsätta under 2023.							
  Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem	2			3	15	Tas fram av nämnd	2022
  Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	137 st			220 st	90 st	Tas fram av nämnd	2022
  Antal vräkningar som berör barn	0				0	Tas fram av nämnd	2022
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och	81 %	91 %	67 %	85 %	90 %	Tas fram av nämnd	2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
service till personer med funktionsnedsättning)							
Analys							
<p>Utfallet uppnås delvis. Utfallet för män uppgår till 91 procent medan kvinnors upplevelse av trygghet minskat med 22 procent från föregående år. Vad detta beror på är det svårt att helt få klarhet i. En analys är att upplevelse av otrygghet är ett komplext och mångfacetterat fenomen där olika faktorer kan spela in och påverka respondenten både generellt och vid det specifika svartillfället. Andra undersökningar (BRÅ:s Nationella trygghetsundersökningen (NTU) 2022 och SKR:s Nationella brukarundersökning 2022) visar att kvinnor i större utsträckning än män upplever sig otrygga. Att kvinnor generellt upplever sig mer otrygga än män kan vara en förklaring på resultatet, men å andra sidan har undersökningen också ett begränsat antal respondenter. Förvaltningen behöver på olika sätt verka för att uppmärksamma kvinnors upplevelse av trygghet och arbeta för att öka den för samtliga boende på förvaltningens gruppboendestäder..</p>							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna följa upp och utvärdera genomförda åtgärder för att säkerställa att personer som är utsatta för våld i nära relation och har rätt till förtur också får tillgång till det	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden och äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram ett processtöd för intern samverkan i frågor som rör äldre personer som lever i hemlöshet	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden och äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna samordna och utveckla socialtjänstens och äldreomsorgens arbete med kvalitets- och ledningssystem enligt SOSFS 2011:9 för att bidra till en likställighet i staden, bland annat genom ett ägandeskap av frågan i ILS-webb	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för en centralisering av hälso- och sjukvårdsansvaret inom socialpsykiatriens särskilda boenden, i likhet med LSS-hälsan. Utredningen ska inkludera en kostnadsanalys	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samverkan med Region Stockholm fortsätta arbetet med STIS, Stärkt tidigt stöd i samverkan och utöka hembesöksprogrammet så det når fler och stöttar familjer i riskzon längre	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utbilda stadens personal inom LSS i det pedagogiska ramverket	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda formerna för ett tryggt mottagande från LVM-vård	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda hur bolotsar kan ge förstärkt praktiskt stöd till barnfamiljer vid SHIS Bostäders boenden	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda införandet av en akademisk socialtjänst där socialsekreterare och forskare samlokaliseras i syfte att undersöka och utvärdera socialtjänstens insatser. En pilotverksamhet ska genomföras	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten till ökad samordning av handläggning av personlig assistans	2022-01-01	2022-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda om förmedlingsprocessen för bostäder med särskild service kan effektiviseras	2022-01-01	2022-12-31	
	 Socialnämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda inrättandet av profilboenden inom bostäder med särskild service	2022-01-01	2022-12-31	
	 Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna följa riskerna för ökad våldsutsatthet som en möjlig effekt av covid-19-pandemin	2022-01-01	2022-12-31	
	 Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram ett nytt program för stadens arbete mot alkohol, narkotika, doping, tobak och spel samt arbeta enligt ANDTS-programmet 2018-2021 till dess att ett nytt program är framtaget	2022-01-01	2022-12-31	
	 Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna hur man kan utveckla och använda boendestöd inom missbruk	2022-01-01	2022-12-31	
	 Socialnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska utvärdera arbetet kring barn som riskerar att föras utomlands i syfte att ingå barnåktenskap eller könsstympning	2022-01-01	2022-12-31	
	 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden implementera modellen för skolsociala team i hela staden och utöka socialtjänstens närvaro i skolan	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: Barn, unga och vuxna som lever i våldsutsatthet får skydd och stöd

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Alla verksamheter inom förvaltningen arbetar för att upptäcka våld. Alla berörda medarbetare har kunskaper om relationsvåld, hedersrelaterat våld och förtryck och sexuellt våld oberoende relation. Vid upptäckt förmedlas kontakt till förvaltningens relationsvårdsteam. Vid oro för barns behov av stöd och skydd görs orosanmälan till socialtjänsten. Förvaltningen säkerställer att barn kommer till tals och att deras åsikter, behov och rädslor utgör underlag vid bedömningar och i planering och utformning av insatser. Inför beslut i våldsutredningar görs alltid en barnkonsekvensanalys. Förvaltningen arbetar familjeorienterat för att säkerställa att individuellt utformade insatser ges samtidigt till berörda familjemedlemmar i hushåll där våld förekommer. I det tidiga våldsförebyggande arbetet riktat mot barn och unga sker samverkan mellan förskola, öppna verksamheter och socialtjänsten.

Förväntat resultat

- Alla berörda medarbetare har tillräckliga kunskaper om relationsvåld, hedersrelaterat våld och förtryck samt sexuellt våld oberoende relation för att kunna agera och uppmärksamma våldsutsatta barn, vuxna eller äldre
- Inom socialtjänsten används FREDA-kortfrågor för att upptäcka våldsutsatthet
- Inom äldreomsorgen används Reagera-S för att upptäcka våldsutsatthet
- Förvaltningen har arbetsprocesser och insatser som är anpassade för särskilt sårbara grupper
- Barnkonsekvensanalyser görs med samlad kompetens från barn- och vuxenhandläggare

- Våldsutsatta äldre, vuxna och barn får individuellt stöd och skydd
- Fler våldsutövare får insatser för att upphöra att använda våld
- Medarbetare i förskolan och de öppna verksamheterna för barn och unga har grundläggande kunskaper för att arbeta våldsförebyggande, utifrån ett normkritiskt förhållningssätt

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås delvis. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnås, att aktiviteterna genomförts men att målvärdet för en av två indikatorer inte uppnåtts.

De personer som mottagit stöd från relationsvårdsteamet, RVT, har under året fått möjlighet att delta i en brukarundersökning. Av de som fått insatser svarade 61 procent att de insatser de fått hjälpt dem att leva ett liv fritt från våld. Årsmålet uppnås därmed inte. Förvaltningen har som målsättning att insatserna som ges till de som lever i våldsutsatthet ska leda till frihet från våld med god marginal. Nämndmålet bedöms därmed uppnås delvis.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel våldsutsatta personer som upplever att de insatser de har fått har hjälpt dem att leva ett liv fritt från våld	61,54 %			85,71 %	80		2022
<p>Analys</p> <p>De personer som mottagit stöd från relationsvårdsteamet, RVT, har under året fått möjlighet att delta i en brukarundersökning, totalt har 13 individer svarat på brukarenkäten. Av de som svarat på brukarenkäten tycker samtliga svarande att de fått det stöd de behöver och lika många svarade att handläggaren bemött dem på ett respektfullt sätt. Av de som fått insatser svarade 61 procent att de insatser de fått hjälpt dem att leva ett liv fritt från våld.</p> <p>Svarsfrekvensen på brukarenkäten har varit lågt, detta gör det svårt att dra några större slutsatser på det resultat som inkommit. En analys på resultatet är dock den komplexa problembilden och att de insatser som ges inte långsiktigt kan säkerställa att förövaren upphör utöva våld i form av uppsökande eftervård.</p> <p>Samtliga respondenter var kvinnor.</p>							
 Andelen barnfamiljer som inte har återaktualiserats inom 12 månader efter avslutad utredning eller insats som rör våld	83,83 %			66,67 %	75 %		2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stärka och effektivisera samordning mellan socialtjänsten och polismyndigheten kring våldsutsatta vuxna inom ramen för den lokala samverkansöverenskommelsen, åtgärd särskilt utsatta och sårbara brottsoffer.	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: Människor lever självständiga liv och är delaktiga när de behöver stöd

 Uppfylls helt

Beskrivning

Barn och vuxna som behöver rådgivning och enstaka stödsamtal får snabbt information om var det finns tillgängligt. Behövs mer omfattande eller långsiktigt stöd samordnar socialtjänsten den eller de kompetenser som behövs för att utreda och bedöma hjälpbehov och rätten till insats. Såväl ej biståndsbedömda insatser som insatser som beslutats av socialtjänsten följs upp tillsammans med brukaren för att säkerställa effekt, att insatsen utförs som den ska och att den matchar det behov som finns. Socialtjänsten använder bedömningsinstrument när det finns tillgängligt och kommer under året att fortsätta utveckla att dessa används som återkoppling och metod för att nå förändring, öka motivation och delaktighet. Användandet av bedömningsinstrument leder också ofta till att insatser kan sättas in snabbare. Uppföljning tillsammans med brukaren avseende hur insatsen utförs, effekt och upplevelse är prioriterat under året för att säkerställa att enskilda är delaktiga i hur deras insatser utformas.

Förväntat resultat

- Individer och familjer med stödbehov får individuellt anpassade och samordnade bedömningar och insatser
- Det finns bred kompetens inom alla enheter för att ge alla brukare rätt hjälp utifrån deras stödbehov
- Utredningar inom socialtjänsten genomförs på kortare tid
- Bedömningsinstrument och standardiserade metoder används för att utforska hjälpbehov och följa utvecklingen under insats
- Hög kontinuitet präglar insatserna för personer med funktionsnedsättning
- Ett tydligt återhämtningsperspektiv finns i bedömning av stödbehov för personer med psykisk sjukdom
- Anhöriga till barn med funktionsnedsättning och personer med beroendeproblematik uppmärksammas och får stöd för egen del
- Verksamheterna bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som leder till utveckling

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundas på att förväntat resultat och att målvärden för indikatorerna uppnåtts, och att aktiviteterna har genomförts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal avslutade ärenden inom sociala insatsgruppen som har en stabil social tillvaro efter avslutad insats	12			9	7		2022

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Fortsätta utveckla individuppföljningen med utökad inriktning på SIP och beaktande av återhämtningsperspektivet vid utskrivning från psykiatrisk slutenvård	2021-01-01	2022-12-31	
✓	Förvaltningen driver Intensifierad utredning i hemmiljö enligt projektplan och med stöd av socialförvaltningen	2022-01-01	2022-12-31	
✓	Förvaltningen genomför åtgärder för att personer med funktionsnedsättning samt äldre personer ska kunna rösta på jämlika villkor	2022-01-01	2022-12-31	
✓	Förvaltningen utvecklar sitt arbete med att förbättra stödet till föräldrar med barn med funktionsvariationer	2019-01-01	2022-12-31	
✓	Undersöka stödbehov för sitt nationella minoritetsspråk och sin minoritetskultur hos barn från nationella minoriteter som är placerade utanför det egna hemmet.	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: Människor som riskerar sin bostad eller har ett osäkert boende når ett hållbart boende

 Uppfylls helt

Beskrivning

Boende är en grundläggande förutsättning för att kunna leva ett självständigt liv. Barnfamiljer, personer med psykisk funktionsnedsättning, våldsutsatta och äldre i osäkra boendeförhållanden är särskilt utsatta grupper som prioriteras inom förvaltningen och erbjuds stöd till mer långsiktiga och hållbara boendelösningar. Personer med sociala kontrakt ska få stöd för att motverka skuldsättning. Stöd till såväl enskilda som familjer i osäkra boendeformer och sociala kontrakt ges i form av bostadsvägledning. Praktiskt stöd kompletteras med bolots eller boendestöd. Barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden erbjuds BRA-samtal (Barns Rätt som Anhöriga) genom att samtalsmodellen för målgruppen ingår i en forskningsstudie som pågår under året. Uppföljningen av bostadsformer inom SHIS stärks, både avseende hyresinbetalningar och skötsel i syfte att avtalat boende kan övergå till genomgångsbostad. Alla insatser som avser logi eller boende ska på sikt leda till ökade möjligheter för ett eget bostadskontrakt.

Vräkningsförebyggande arbete är fortsatt prioriterat. Den som riskerar sitt kontrakt ska snabbt och ihållande få personlig kontakt med sin handläggare, erbjudas budget- och skuldrådgivning samt stöd eller insatser som behövs för att kunna komma till rätta med sin situation. Samhandläggning kring äldre som är hemlösa eller riskerar hemlöshet fortsätter utvecklas inom förvaltningen för att säkerställa långsiktiga lösningar och insatser.

Förväntat resultat

- Barnfamiljer och vuxna får bostadsvägledning för att få mer hållbara och långsiktiga boendelösningar
- Bostadsvägledning inleds i direkt anslutning till att andrahandskontrakt med förvaltningen tecknas

- Barnkonsekvensanalyser görs med samlad kompetens från barn- och vuxenhandläggare
- Barn erbjuds information och att uttrycka sin åsikt
- Personer som har avtalat boende inom SHIS fullföljer kontraktskraven eller uppmärksammas i tid om annat stöd behövs
- Antalet personer i behov av akutboende minskar
- Äldre som är hemlösa, eller riskerar hemlöshet, får samtidiga och samordnade insatser utifrån individens helhetsbehov av stöd, vård och omsorg
- Andel underrättelser som inte går vidare till kronofogden ökar

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnås, aktiviteterna har genomförts och att målvärdet för indikatorn har uppnåtts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Arsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel underrättelser om hyresskulder/vanvård/störningar där ärendet efter kontakt med förvaltningen inte går vidare till Kronofogdemyndigheten	92,98 %			97,9 %	80 %		VB 2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen genomför ett pilotprojekt med forskare vid Ersta-Sköndal-Bräcke högskola för att utvärdera Bra-samtal med barn över sju år	2019-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls. Bedömningen grundas på att underliggande nämndmål uppnås samt att hälften av indikatorerna, där resultat finns att tillgå, uppfylls helt och att majoriteten av aktiviteterna har genomförts.

Äldreomsorgens arbete för en god och nära vård har fortgått under året. Avdelningen har genomfört ett delprojekt om fallprevention på vård- och omsorgsboendet i egen regi i syfte minska risken för fallolyckor. Ett utvecklingsarbete kring fallprevention kommer fortgå under 2023 inom utförarverksamheterna. Äldreomsorgen har under året fortsatt använda Sveriges kommuner och regioners (SKR) verktyg för patientsäkerhet som ett led i arbetet för en god och nära vård. Demensavdelningarna på vård- och omsorgsboendet i egen regi har under året Silviacertifierats. Certifieringen innebär att all personal på enheten blivit utbildade i

demensvård i syfte att nå högsta möjliga livskvalitet för äldre med demenssjukdom. Samtliga medarbetare på de somatiska avdelningarna har genomfört demensutbildning under december månad med sikte på att erhålla Silviacertifiering under 2023.

Det projekt som riktats mot äldre personer som lever i eller riskerar hemlöshet samt äldre med psykisk ohälsa och/eller beroendeproblematik har avslutats under året. Lärdomar och material som tagit fram under projektet har implementerats i ordinarie verksamhet, biståndshandläggarnas kompetens inom området har ökat och målgruppens behov kan nu mötas på ett bättre sätt. Arbetet bidrar till mer jämlik vård och omsorg i enlighet med målet om minskad ojämlikhet i Agenda 2030 samt principen om att ingen ska lämnas utanför. Förebyggande insatser mot ofrivillig ensamhet och social isolering har genomförts, bland annat genom sommartorg i Bagarmossen och arrangerade utflykter. Aktiviteter har även arrangerats tillsammans med en av pensionärsföreningarna i stadsdelsområdet, vilket lett till ökat antal deltagare.

Arbetet med att skydda äldre på särskilda boenden och inom hemtjänsten från smitta har fortgått enligt upparbetade arbetssätt och lärdomar från pandemin. Verksamheterna följer fortsatt myndigheters rekommendationer och gör kontinuerliga riskbedömningar för att säkerställa äldres trygghet och personalens arbetsmiljö. Smittspridning och antal bekräftade fall av covid-19 har varierat under året, dock kostar fortfarande smittspårning, kohortvård och sjukskrivningar både i resurser och i tid för verksamheterna. Egenkontroller gällande följsamhet till basala hygienrutiner och användandet av skyddsutrustning har utförts regelbundet och visar på fortsatt gott resultat. Arbetet bidrar till att uppfylla målet om god hälsa och välbefinnande i Agenda 2030.

Samverkan med Enskede-Årsta-Vantörs och Farstas stadsdelsförvaltning kring arbetsmodellen Tryggt mottagande i hemmet har fortflöpt under året. Förvaltningen har använt sig av insatsen, däremot har tillgången inte motsvarat efterfrågan. För att säkerställa tillgång till insatsen motsvarande stadsdelens storlek startar förvaltningen upp Tryggt mottagande i egen regi under 2023.

Verksamhetsuppföljningar enligt äldreförvaltningens uppföljningsmodell har genomförts på hemtjänstutförare inom stadsdelsområdet. Hemtjänsten i egen regi har bedömts ha de förutsättningar som krävs för att bedriva en god och säker verksamhet. Visst utvecklingsbehov kopplat till riskanalyser och social dokumentation uppmärksammades, vilket verksamheterna arbetar vidare med. Resultat för uppföljning av externa utförare återfinns under rubriken systematiskt kvalitetsarbete.

Äldrevänlig stad

Förvaltningen har under året arbetat aktivt med stadens *Handlingsplan för en äldrevänlig stad*. Intern samverkan mellan olika funktioner har påbörjats i syfte att stärka arbetet. Öppna mötesplatsen för äldre delar lokal med en utav de aktiva pensionärsföreningarna i stadsdelsområdet, samarbetet har möjliggjort ett bredare utbud av aktiviteter och lett till ökat deltagande. Det förebyggande arbetet för att motverka ofrivillig ensamhet och bryta social isolering har fortgått, verksamheterna har rekryterat fler volontärer vilket ökat delaktighet och känslan av meningsfullhet hos målgruppen. Avdelningen för äldreomsorg har bildat referensgrupper med representanter från pensionärsrådet, vilka gemensamt har arbetat med

ansökningar av stimulansmedel. Pensionärsrådet har även gjorts delaktiga i att besvara remiss om färdplan för äldreomsorgens utveckling under ett tidigt skede i beredningsprocessen, vilket medfört att ärendet blivit allsidigt belyst samtidigt som det gagnat effektivitet och medbestämmande. Arbetet bidrar även till mål 16, fredliga och inkluderande samhällen, i Agenda 2030.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att förbättra tillgängligheten till och i parker, grönområden och naturreservat vilket bidrar till mål 11, hållbara städer och samhällen, i Agenda 2030. Funktionshinderperspektivet och principen om universell utformning är viktiga utgångspunkter. I samband med parkupprustningar planeras bland annat där det är möjligt alltid en lugnare del i parken och tillgängliga sittmöbler. För att skapa säkra och inkluderande grönområden asfalteras parkvägar enligt plan varje år i syfte att öka tillgängligheten. Snöröjning och halkbekämpning genomförs på parkvägar och i trappor utifrån årstid, vilket bidrar till minskad risk för fall- och halkolyckor. I syfte att främja livskvalitet för invånare i alla åldrar genom att underlätta för sociala aktiviteter, utomhusvistelse och vardagsmotion planerar förvaltningen att placera ett utegym i Kärrtorpsparken. Under 2022 har ett tillfälligt gym ställts i parken i fem veckor, tillgängligt för alla som velat prova på. De invånare som varit där har erbjudits att delta i en utvärdering av gymmet. En av stadsdelens pensionärsföreningar har varit delaktiga och fått introduktion av instruktör på plats. Förvaltningen har efter att ha tagit del av utvärderingen köpt in utegymmet som är anpassat för ovana såväl som vana användare. Utegympet kommer att placeras i parken i början av 2023.

Digitala arbetssätt och välfärdsteknik möjliggör både självbestämmande och ökad trygghet för omsorgstagare, samtidigt kan digital delaktighet vara en utmaning för äldre. Förvaltningens utförarverksamheter använder digital teknik dels för att stimulera enskilda individer och dels för att kommunicera med de äldre och deras närstående. Införandet av nyckelfri hemtjänst och installation av digitala lås har pågått inom stadsdelsområdet under året. Skarpnäcks kommunala hemtjänst har en stor andel monterade lås i drift vilket bidrar till en ökad kvalitet på omsorgen. Förvaltningens digitala fixartjänst, ett individuellt stöd för äldre inom stadsdelsområdet som behöver hjälp med digital välfärdsteknik eller digitala lösningar i hemmet, har fortsatt hög efterfrågan.

I *Handlingsplan för en äldrevänlig stad* lyfts jämställdhetsperspektivet fram som centralt för stadens möjlighet att vara äldrevänlig. Förvaltningens arbetar fortlöpande med att säkerställa att kvinnor och män får vård- och omsorg på lika villkor, bland annat genom att synliggöra och analysera vilka effekter förslag eller aktiviteter får för kvinnor respektive män. Verksamheterna arbetar även aktivt med enheternas lokala värdegrunder för att säkerställa gott bemötande och likabehandling av de äldre. Arbetet bidrar till mål 5 och mål 10 i Agenda 2030, om jämställdhet och minskad ojämlikhet. Under året har beställarenheten för äldre vidareutvecklat användandet av metoden Reagera-S, som används för att lättare upptäcka våldsutsatthet hos äldre. Frågorna som ställs är numer målgruppsanpassade vilket har bidragit till att biståndshandläggare i större utsträckning än tidigare ställer frågorna under utredning. Även arbetet mot våld i nära relation bidrar till jämställdhetsmålet i Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	68 %	60 %	70 %		71 %	Tas fram av nämnd	2022
Analys Resultatet har försämrats sedan senaste brukarundersökningen 2020, men ligger tre procentenheter över stadens snitt. Svarefrekvensen för äldre inom särskilt boende i Skarpnäcks stadsdelsområde är 34 procent, utfallet bör därmed tolkas med försiktighet. På nämndens vård- och omsorgsboende planeras åtgärder för ökad kvalitet kopplat till måltidssituationen. Bland annat har enheterna beviljats stimulansmedel via "Matlyftet" och har under året arrangerat grillkvällar samt köpt in säsongsbetonat porslin och inredning för uppmärksamma högtider. Detta i syfte att skapa trevlig stund kring måltiderna för de äldre. De somatiska avdelningarna har under året har återkommande gemensamma luncher som vilket varit uppskattat hos de boende. Utfallet uppvisar skillnader i utfallet mellan män och kvinnor. Enligt frekvenstabell från brukarundersökningen är en övervägande majoritet som besvarat enkäten inom särskilt boende kvinnor, då svarefrekvensen är låg så bör skillnader i kön tolkas med viss försiktighet. Vid jämförelse över tid ser förvaltningen att nöjdheten mellan kvinnor och män skiftar från år till år, vid föregående brukarundersökning år 2020 var männen mer nöjda än kvinnorna. Nämndens vård- och omsorgsboende fortsätter arbetet med måltidsombud som förbättrar måltidsmiljön och ökar gemenskapen under måltiderna genom planerade aktiviteter och varierande teman på maten. Verksamheterna kommer på olika sätt arbeta för att öka antalet svarande till 2023 års brukarundersökning.							
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra	46 %	18 %	53 %		57 %	Tas fram av nämnd	2022
Analys Årsmålet nås inte och ligger två procentenheter under stadens snitt. Nämndens resultat har däremot ökat sedan föregående mätning 2020, från 42 procent till 46 procent. Utfallet uppvisar skillnader i utfallet mellan kvinnor och män, svarefrekvensen är låg och resultaten bör därmed tolkas med viss försiktighet. Underlaget kommer analyseras djupare inom ramen för nämndens verksamhetens jämställdhetsarbete. Nämndens vård- och omsorgsboende har under året arbetat med att vidareutveckla utomhusaktiviteter. De äldre uppmanas och erbjuds utevistelse dagligen, vilket också dokumenteras i den enskildes journal. Boendet har även ett samarbete med Ung omsorg, ett företag som projektanställer ungdomar som sedan stödjer äldre inom äldreomsorgen. Ungdomarna har under året arrangerat aktiviteter kontinuerligt på boendet, däribland utevistelse. Demensenheten har under året startat ett projekt med aktivitets- och resursgrupp i syfte att förbättra strukturen och möjligheten till utevistelse. Enheten har erhållit stimulansmedel för att förbättra utemiljön på balkonger vilket tros uppmanas till utevistelse för de äldre som av olika anledningar inte vill lämna sin avdelning. Somatikenheten har tillsatt en halvtidstjänst för aktivitetsansvarig i syfte att öka möjligheten till promenader för de äldre, både i grupp och enskilt med personal.							
  Andel digital nattillsyn i hemtjänsten					0 %	Tas fram av nämnd	2022
Analys Förvaltningen följer det stadsövergripande arbetet med att testa olika lösningar för digital nattillsyn. I nuläget finns inga lösningar att tillgå för hemtjänsten.							
  Andel digitala inköp i hemtjänsten					7 %	Tas fram av nämnd	2022
Analys Förvaltningen följer det stadsövergripande arbetet med att prova olika lösningar för digitala inköp. I dagsläget finns ingen mätmetod framtagen för att mäta indikatorn varför inget resultat kan ges. Hemtjänstenheterna i egen regi stöttar hemtjänstkunder med digitala hemköp och informerar om förvaltningens digitala fixare som kan bistå med hjälp rörande digitala tjänster i hemmet.							
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	87 %	90 %	86 %		86 %	86 %	2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	67 %	56 %	69 %		78 %	78 %	2022
<p>Analys</p> <p>Årsmålet nås inte och ligger sju procentenheter under stadens snitt. Resultatet är försämrats sedan föregående brukarundersökning 2020, 84 procent jämfört med 67 procent. På nämndens vård- och omsorgsboende fortgår utvecklingsarbetet med genomförandeplaner och utse kontaktperson för varje enskild boende, vilket torde kunna öka de äldres upplevelse av delaktighet över hur hjälpen ska utföras. Utfallet uppvisar skillnader i utfallet mellan män och kvinnor. Nämndens verksamheter har under året arbetat med värdegrundsfrågor samt genomfört utbildning i demens i ett led att öka varje enskild boendes delaktighet samt säkerställa ett gott och jämlikt bemötande.</p>							
  Andel smarta lås i hemtjänsten	45,92 %				30 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten	82 %	87 %	81 %		83 %	Tas fram av nämnd	2022
<p>Analys</p> <p>Utfallet har minskat med en procentenhet sedan föregående brukarundersökning 2020, och når därmed inte årsmålet. Utfallet är högre än stadens snitt som i år ligger på 81 procent. Svarsfrekvensen för äldre omsorgstagare i hemtjänsten i Skarpnäcks stadsdelsområde är 52 procent, utfallet bör därmed tolkas med viss försiktighet. Nämndens hemtjänstverksamheter har under året implementerat fast omsorgskontakt för på bästa sätt kunna möta behovet hos varje enskild och därmed öka upplevelsen av trygghet för omsorgstagarna.</p>							
  Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	82 %	100 %	79 %		87 %	Tas fram av nämnd	2022
<p>Analys</p> <p>Utfallet har minskat med sju procentenheter sedan föregående brukarundersökning 2020 och ligger under stadens snitt som i år ligger på 85 procent. Enligt utfallet så känner sig män i betydligt högre utsträckning sig tryggare än vad kvinnor gör på vård- och omsorgsboende. Då svarsfrekvensen är låg bör utfallet dock tolkas med försiktighet. Nämndens vård- och omsorgsboende har under året arbetat aktivt med värdegrundsarbetet. Under hösten har boende och närstående i högre utsträckning involverats i frågor kring trygghet på boendet.</p>							
  Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar	16,9 %				22,4 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	93 %	100 %	88 %	100 %	93 %	93 %	2022
<p>Analys</p> <p>Enligt utfallet är manliga besökare på dagverksamheten betydligt mer nöjda än kvinnliga besökare. Fördelningen av kvinnliga och manliga besökare på nämndens dagverksamhet är näst intill jämt fördelat. Sett till samtliga frågor i enkäten så rapporterar både kvinnor och män hög nöjdhet med trygghet, bemötande och att personalen lyssnar på deras önskemål. Gruppen män är dock mer nöjda än kvinnor gällande mat och måltider samt med möjligheten att påverka vilken veckodag de besöker dagverksamheten. Verksamheten fortsätter att arbeta med att dagligen säkerställa att kvinnors önskemål om maträtter och bordsplacering lyfts fram. Verksamheten ser över och vidareutvecklar rutiner för att säkerställa att alla gäster får påverka vilka dagar de besöker dagverksamheten, där så är möjligt.</p>							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	82 %	84 %	81 %		86 %	86 %	2022
Analys Utfallet har minskat med fem procentenheter sedan föregående brukarundersökning 2020, och når därmed inte årsmålet. Inom nämndens hemtjänstverksamheter har förbättringsarbetet med genomförandeplaner fortgått under hela året, vilket tros kunna leda till ökad nöjdhet hos hemtjänstkunderna.							
  Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	84 %	100 %	80 %		82 %	82 %	2022
Analys Årets utfall visar att män i större utsträckning än kvinnor är nöjda med sitt vård- och omsorgsboende. Det var totalt 59 personer som besvarade frågor om särskilt boende inom stadsdelen, vilket är 34 procent av de tillfrågade, så resultatet bör tolkas med viss försiktighet. Det har inte gått att utröna vad skillnaderna mellan könen beror på, men generellt så brukar det för de flesta enskilda vara ett svårt beslut att behöva flytta till ett vård- och omsorgsboende. Nämndens verksamheter har implementerade rutiner för välkomstsamtal och kontaktmannaskap för att få till en så bra inflyttning som möjligt. Verksamheterna tar till vara på boendens önskemål både genom individuella samtal och genom boenderåd samt arbetar med värdegrundsfrågor för att motverka att skillnader görs utifrån kön.							
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	11,64			12	10	Max 10 personer	2022
Analys Förvaltningen har flera hemtjänstutförare med varierande antal kunder och geografiska områden som skiljer sig åt vilket ger olika förutsättningar i förbättringsarbetet kring personalkontinuitet. Arbetet med att förbättra kontinuitetssiffrorna fortgår bland annat genom effektivisering av planeringen, ha flexibla arbetslag med fasta vikarier samt arbeta med områdesindelning med fokus på optimerade turer. Verksamheternas kontinuitet påverkas fortfarande i viss mån av coronapandemin då sjukfrånvaron inom verksamheterna fortsatt är hög. Hemtjänsten i egen regi har flyttat ut till lokaler i stadsdelsområdets norra respektive södra del för att skapa bättre förutsättningar för geografisk närhet. Hemtjänsten i egen regi har utökat det administrativa stödet samt sett över arbetssätten kopplat till planeringsverktyget i syfte att öka kontinuiteten samt stärka kontaktmannaskapet. Verksamheterna har under året löpande följt upp kontinuitetssiffrorna via planeringssystemet, i nuläget kan dock endast den planerade kontinuiteten följas upp och inte det faktiska utfallet, vilket försvårar förbättringsarbetet. Hemtjänsten i egen regi kommer under 2023 se över möjligheten till att följa upp faktisk kontinuitet varje månad.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i nära samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna göra en fördjupad utredning om hur verksamhets- och avtalsuppföljningen inom äldreomsorgen kan utvecklas i syfte att kvalitetssäkras och bli mer likvärdig över staden	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med äldrenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna, AB Familjebostäder, AB Svenska Bostäder, AB Stockholmshem och Micasa Fastigheter i Stockholm AB ta fram rutiner för att arbeta med vräkningsförebyggande åtgärder riktade mot personer över 65 år som inte är i behov av socialpsykiatriskt stöd	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram uppdragsbeskrivningar för specifika funktioner utifrån utredningsuppdraget om regionalisering av funktioner	2022-01-01	2022-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, stadsdelsnämnderna och Region Stockholm se över vilka system som möjliggör för gemensam journalföring mellan staden och Region Stockholm	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med servicenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda Äldre direkt som en väg in för alla Stockholms äldre	2022-01-01	2022-08-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna inventera behovet av personliga ombud för äldre med psykiska funktionsnedsättningar samt se över dessas organisering	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra en kartläggning av äldreomsorgspersonalens kompetens kring skyddsåtgärder och samtycke. Detta för att kunna få en överblick av behovet av utbildning till berörda personalgrupper	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna kartlägga och ge förslag på nivå för grundbemanning för samtliga personalkategorier vid vård- och omsorgsboende	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna med stöd från kommunstyrelsen utreda införandet av egenanställd bemanningspersonal som har tillsvidareanställning och som arbetar i ett lämpligt geografiskt område	2022-01-01	2022-08-31	Avvikelse
Analys Äldreförvaltningen har under utredningen uppmärksammat ett flertal komplicerande aspekter som behöver granskas och utredas närmre. Äldreförvaltningen kommer fortsätta arbetet och utredningen under 2023 i samverkan med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna.			
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen besluta om upphandling av nytt system för att ersätta Schemas	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och med stöd av kommunstyrelsen ta fram en uppföljningsmodell för HSL, inklusive särskilda HSL-inspektörer/observatörer	2022-01-01	2022-08-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Micasa Fastigheter i Stockholm AB se över stadens beredskap vid värmeböljor ur ett verksamhetsperspektiv	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna se över organisationen för tryggt mottagande och om det finns behov av bemanning även andra tider än dagtid	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram mätmetoder för den enskildes och där lämpligt anhörigas upplevelse av kontakten med beställarenheterna för att kunna säkerställa systematisk kvalitetsutveckling	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna upphandla sociala besök vid vård- och omsorgsboenden och servicehus	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna upprätta en stadsgemensam strategi för trygghetsskapande teknik på vård- och omsorgsboenden	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda hur arbetet med hälsofrämjande och rehabiliterande arbetssätt i vardagen kan utvecklas inom stadens äldreomsorg på ett systematiskt sätt under ledning av medicinskt ansvarig person för rehabilitering	2022-01-01	2022-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Äldrenämnden ska med stöd av kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna vid behov ta fram ett digitalt stödsystem för att arbeta med avvikelsehantering och klagomål	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska stötta lämplig stadsdelsnämnd i uppstarten av en kommunövergripande verksamhet för äldre personer med psykisk ohälsa	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en stadsgemensam utbildningsplan för äldreomsorgen för att säkerställa rätt kompetens i hela staden	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: Äldre är trygga, upplever delaktighet och får stöd, vård och omsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadsdelsnämndens verksamheter utför sitt arbete enligt stadens värdegrund för äldreomsorg; äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande, trygghet och meningsfullhet. Grunduppdraget prioriteras för ökad kvalitet och effektivitet, vidareutvecklingen av arbetsätt bygger på lärdomar från stadens pandemiutvärdering. De äldre ska känna sig trygga och nöjda, de insatser som ges håller hög kvalitet. Verksamheternas kvalitet säkerställs genom ett strukturerat ledningssystem som även bidrar till att rätt prioriteringar görs. Samverkan med hälso- och sjukvården samt tvärprofessionella team bidrar till en god och nära vård med hög patientsäkerhet. Verksamheternas arbete med smittskyddsåtgärder fortgår oavbrutet för att bibehålla goda resultat. Det förebyggande arbetet tydliggörs och vidareutvecklas, arbetet präglas av hälsofrämjande arbetsätt med fokus på meningsfullhet för målgruppen. God medarbetarkontinuitet kännetecknar äldreomsorgens verksamheter och bidrar till ökad nöjdhet hos de äldre. Arbetet med ett närvarande ledarskap fortgår, genom färre antal medarbetare per chef har förutsättningarna för god arbetsmiljö ökat. Kompetenshöjande insatser ses över och systematiseras för att kunna möta kommande behov inom vård och omsorg. Arbetet med välfärdsteknik utvecklas, digitala lösningar som förbättrar tillvaron för äldre och för personal används där så är möjligt.

Förväntat resultat

- Äldre är trygga, nöjda och delaktiga i utformandet av sina insatser
- Verksamheterna bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som leder till god utveckling
- Hög kontinuitet präglar insatserna
- Hälso- och sjukvården håller hög kvalitet och följs upp systematiskt
- Äldre med behov av stöd från flera huvudmän erbjuds ett samordnat stöd, till exempel vid utskrivning från sjukhus
- Äldre med demenssjukdom möts av personal med kunskap om demens och kognitiv svikt
- Verksamheternas goda resultat kopplat till mat och måltider bibehålls
- Arbetet med att minska social isolering och ofrivillig ensamhet vidareutvecklas och

tydliggörs

- Anhöriga uppmärksammas och får stöd och information
- Närvarande ledarskap bidrar till förbättrad arbetsmiljö
- Strategisk kompetensutveckling bidrar till ökad kvalitet inom verksamheterna
- Digitala hjälpmedel används utifrån de äldres behov och önskemål
- Förvaltningens arbete bidrar till en äldrevänlig stad

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet för året uppfylls helt. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnås samt att åtta indikatorer uppnås helt och fem uppnås delvis.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel äldre i biståndsbeslutad dagverksamhet som kan påverka vilka aktiviteter som ska finnas i dagverksamheten	84 %	100 %	77 %	71 %	70 %		2022
Analys Manliga besökare upplever i högre grad än kvinnliga besökare att de kan påverka vilka aktiviteter som ska finnas i dagverksamheten. Aktiviteterna på nämndens dagverksamhet är varierande och anpassade till de individer som besöker dagverksamheten. Även om resultatet visar på skillnader mellan kön bör utfallet tolkas med viss försiktighet då antal respondenter i enkäten är låg. Majoriteten av de svarande var kvinnor. Verksamheten kommer under 2023 fortsätta med att utveckla delaktighet och inflytande genom att ytterligare individanpassa besökarnas genomförandeplaner. Detta tros kunna öka nöjdheten hos de kvinnliga besökarna. Dagverksamhetens medarbetare ska även öka samverkan med aktivitetsombud på nämndens vård- och omsorgsboende i syfte att utveckla utbud och innehåll i aktiviteter.							
 ♀ Andel äldre i dagverksamhet som känner sig trygga i dagverksamheten	100 %	100 %	100 %	95 %	95 %		2022
 ♀ Andel äldre i dagverksamhet som är nöjda med sin dagverksamhet	93 %	100 %	88 %	100 %	93 %		2022
Analys Förvaltningen uppmärksammar att män i större utsträckning rapporterar en högre nöjdhet än kvinnor gällande dagverksamhet. Fördelningen av kvinnliga och manliga besökare på nämndens dagverksamhet är näst intill jämt fördelat. Sett till samtliga frågor i enkäten så rapporterar både kvinnor och män hög nöjdhet med trygghet, bemötande och att personalen lyssnar på deras önskemål. Gruppen män är dock mer nöjda än kvinnor gällande mat och måltider samt med möjligheten att påverka vilken veckodag de besöker dagverksamheten. Verksamheten fortsätter att arbeta med att dagligen säkerställa att kvinnors önskemål om maträtter och bordsplacering lyfts fram. Verksamheten ser över och vidareutvecklar rutiner för att säkerställa att alla gäster får påverka vilka dagar de besöker dagverksamheten, där så är möjligt.							
 ♀ Andel äldre i vård- och omsorgsboende som tycker att de bemöts på ett respektfullt sätt	96 %	100 %	95 %	97 %	95 %		VB 2022
 ♀ Andel äldre i vård- och omsorgsboende som tycker att de får komma ut i den utsträckning de önskar	57 %	45 %	62 %	67 %	68 %		VB 2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys							
57 procent av de äldre i Skarpnäcks stadsdelsområde anser att de får komma ut i den utsträckning de önskar, vilket är lägre än i staden totalt där resultatet är 66 procent.							
Utevistelser är prioriterade på vård- och omsorgsboenden, och möjlighet till utvistelse kommer följas upp under 2023 år verksamhetsuppföljningar inom särskilt boende. För vård- och omsorgsboendet i egen regi finns endast resultat från de somatiska avdelningarna då inte tillräckligt många äldre på demensavdelningarna har tillfrågats under året. Inom egen regi pågår ett utvecklingsarbete kring att förbättra kommunikering med anhöriga om hur verksamheterna arbetar med utvistelse. Utevistelse samt erbjudande om utvistelse ska dokumenteras för att underlätta uppföljning av aktiviteten. På demensavdelningarna har det under årets startats upp ett projekt med en aktivitets- och resursgrupp som har schemalagd tid för utvistelse. Under året har ett flertal välbesökta sociala aktiviteter och större evenemang genomfört utomhus till följd av detta. Utfallet uppvisar skillnader i utfallet mellan män och kvinnor, nämndens verksamheter kommer analysera resultatet djupare inom ramen för jämställdhetsarbetet.							
 ♀	Andel äldre i vård- och omsorgsboende som tycker att de kan påverka hur hjälpen genomförs	75 %	70 %	77 %	74 %	85 %	VB 2022
Analys							
Årsmålet nås inte och ligger elva procentenheter under stadens snitt. Resultatet har förbättrats med en procentenhet sedan föregående mätning 2021. Utvecklandet av genomförandeplaner är prioriterat för att öka de äldres delaktighet i planeringen av hur hjälpen genomförs. Delaktighet hos de äldre kommer följas upp under 2023 år verksamhetsuppföljningar inom särskilt boende. De förändringar som skett i planering och arbetssätt till följd av pandemin kan vara en orsak till utfallet då arbetssätten till viss del fortfarande präglas av smittskyddsåtgärder.							
För vård- och omsorgsboendet i egen regi finns endast resultat från de somatiska avdelningarna då inte tillräckligt många äldre på demensavdelningarna har tillfrågats under året. Verksamheterna har under året arbetat med att öka delaktigheten genom utbildning inom demens och diskussioner i värdegrundsfrågor för medarbetarna. Verksamheterna har under året arbetat för att stärka den löpande dokumentationen samt genomförandeplanerna för att öka äldres möjlighet till att påverka hur hjälpen utförs.							
 ♀	Andel äldre i vård- och omsorgsboende som upplever att måltiderna är trevliga	92 %	94 %	91 %	91 %	85 %	VB 2022
 ♀	Andel äldre i vård- och omsorgsboende som är nöjda med maten	79 %	78 %	79 %	91 %	85 %	VB 2022
Analys							
Utfallet har minskat med tolv procentenheter från föregående mätning 2021, och når därmed inte årsmålet. Utfallet är lägre än stadens snitt som ligger på 81 procent. För vård- och omsorgsboendet i egen regi finns endast resultat från de somatiska avdelningarna då inte tillräckligt många äldre på demensavdelningarna har tillfrågats under året. Verksamheterna i egen regi har under året arbetat med boenderåd där nöjdheten med maten är en återkommande fråga. Verksamheterna har även en nära samverkan med matleverantören och framför de äldres önskemål till dem.							
 ♀	Andel äldre med hemtjänst som får hjälp på önskade tider	92 %	87 %	93 %	92 %	91 %	VB 2022
 ♀	Andel äldre med hemtjänst som får hjälp så som överenskommit	95 %	97 %	94 %	95 %	90 %	VB 2022
 ♀	Andel äldre med hemtjänst som tycker att de får ett respektfullt bemötande	99 %	99 %	99 %	98 %	97 %	VB 2022
 ♀	Andel äldre med hemtjänst som tycker att det är ungefär samma personer som hjälper dem	72 %	69 %	61 %	76 %	80 %	VB 2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys							
Hemtjänstens planering har under årets fortsatt påverkats av hög sjukfrånvaro till följd av coronapandemin, vilket försvårat för hemtjänstutförarna att upprätthålla en god kontinuitet. Hemtjänsten i egen regi har i uppdrag stärka och effektivisera planering samt att följa upp planerade insatser i syfte att förbättra kontinuiteten.							
 ♀	Andel äldre som upplever att biståndsbeslutet är anpassat efter behovet	73 %	74 %	73 %	80 %		2022
Analys							
Resultatet har ökat med en procentenhet sedan senaste genomförda brukarundersökning under 2020. Nöjdheten inom Skarpnäcks stadsdelsområde ligger på 73 procent i jämförelse med stadens totala resultat på 68 procent. Biståndshandläggare har under året börjat göra hembesök hos samtliga enskilda vid uppföljning, något som inte varit möjligt under de senaste två åren på grund av pandemin. I uppföljningssamtalen med de äldre fokuserar handläggare numer mer på de individuella målen med insatserna, vilket tros kunna leda till ökad upplevelse av att biståndsbeslutet är anpassat efter behovet.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Avdelningen genomför kompetenshöjande insatser kopplat till jämställdhetsarbete och jämställdhetsanalyser	2022-01-01	2022-12-31	
 Enheterna får stöd i att aktivt minska andel timanställda inom verksamheterna	2022-01-01	2022-12-31	
 Förbättra arbetsmiljön och organisatoriska förutsättningar inom hemtjänsten genom flytt till nya lokaler	2022-01-01	2022-12-31	
 Myndighetsutövningen på individ- och verksamhetsnivå utvecklas i syfte att säkerställa att insatser ges effektivt och att det inte finns osakliga skillnader utifrån kön	2021-01-01	2022-12-31	
 Påbörja arbetet med att utforma, inrätta och inleda implementering av kompetensstege inom utförarverksamheterna	2022-01-01	2022-12-31	
 Utarbeta metod som säkerställer effektiv och ändamålsenlig kompetensutveckling inom verksamheterna	2022-01-01	2022-12-31	
 Vidareutveckla arbetet med att minska social isolering och bryta ofrivillig ensamhet	2022-01-01	2022-12-31	
 Vidareutveckla arbetet med rättssäkerhet och likställighet inom biståndsbedömningen	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet uppnås. Bedömningen grundas på att samtliga verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet uppnås helt samt att underliggande nämndmål uppnås helt.

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål genom att samverka med det lokala näringslivet, bland annat inom ramen för näringslivsrådet. Samverkan syftar till att genom löpande dialog och uppföljning av företag som bedriver verksamhet på entreprenad arbeta för att lokala näringsidkare ska uppleva stadsdelsområdet som företagsvänligt och tryggt. Förvaltningen bevakar de lokala intressena och deltar i planering av förskolor,

bostäder med särskild service, boenden för äldre samt grönkompensationsåtgärder inom stadsdelsområdet. Arbetet bidrar till ett hållbart byggande inom Skarpnäck stadsdelsområde samt att invånare och verksamheters olika behov av samhällsservice tillgodoses. Resor och transporter inom nämndens verksamheter har genomförts på ett så hållbart sätt som möjligt. Parkvägar har asfalterats för att förbättra framkomlighet och tillgänglighet.

Målet om att Stockholm ska vara en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring uppnås, liksom underliggande nämndmål. Förvaltningens öppna verksamheter har under året erbjudit meningsfulla aktiviteter och social samvaro för invånare i alla åldrar oavsett kön, bakgrund och funktionsförmåga. Fritidsgårdarna har arbetat för att skapa ökad trivsel, meningsfulla fritidsaktiviteter och sociala sammanhang för besökarna. Förvaltningen har under året rekryterat fritidslotsar som tillfällig satsning i syfte att fånga upp och lotsa unga till meningsfulla fritidsaktiviteter. Skarpnäcks kulturhus har fortsatt ge möjlighet för stadsdelsområdets invånare att själva skapa och ta del av kultur.

Nämndens verksamheter följer stadens miljöprogram och arbetar kontinuerligt med miljö- och klimatåtgärder i syfte att minska energiförbrukningen, stärka den biologiska mångfalden och öka de ekologiska och rekreativa värdena. Beviljade klimatinvesteringsmedel har använts till ökad miljö- och klimatnytta i stadsmiljö, bland annat har förvaltningen bekostat installation av laddstation på Pungpinans fritidsträdgård i syfte att möjliggöra övergången till handdrivna elverktyg. Förvaltningens arbete för minskat matsvinn, resurseffektiv avfallshantering och energieffektivisering har fortgått under året.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att samverka och ha en dialog med det lokala näringslivet. Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppnås. Ett temamöte om Björkhagens centrum har ägt rum under våren inom ramen för Skarpnäcks näringslivsråd. Förvaltningen har besökt näringsidkare i stadsdelarna Bagarmossen och Skarpnäck under hösten i syfte att inventera deras behov av stöd från staden. Förvaltningen har vid besök av näringsidkare under 2021 och 2022 inventerat intresset av att bilda lokala företagareföreningar. Dessa skulle ha bjudits in till ett möte i slutet av året men efter önskemål från företagarna själva skjuts detta fram till våren 2023. Förvaltningen har deltagit i den företagsdialog som ägt rum i Skarpnäck under våren, under ledning av Stockholm Business Region.

Näringslivsarbetet inriktas på åtgärder för att utveckla tryggheten och attraktionskraften i stadsdelsområdet i enlighet med de fyra fokusområdena i stadens näringslivspolicy: stimulera tillväxt och företagsamhet, förbättra service, tillgänglighet och myndighetsutövning, attraktivare miljöer och bättre framkomlighet samt öka tillgången till arbetskraft med relevant kompetens. Detta uppnås genom den löpande dialog och uppföljning av företag som bedriver verksamhet på entreprenad samt genom samverkan med lokala näringslivet bland annat inom

ramen för näringslivsrådet. Därutöver säkerställer nämnden att tydliga kontaktvägar tillhandahålls för att underlätta för näringslivet. Näringslivsperspektivet säkerställs vid planering av nya bostäder. Genom att tillhandahålla god vinterväghållning, renhållning samt säkerställa att det lokala näringslivet ges tillfälle att delta i platssamverkan bidrar nämnden till attraktivare miljöer. När förvaltningen tar emot feriearbetare och praktikanter under utbildning bidrar det till att öka tillgången till arbetskraft med relevant kompetens.

Förvaltningens arbete för att uppnå målet bidrar även till flera av målen i Agenda 2030, främst mål 8, anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt men även mål 9, hållbar industri, innovationer och infrastruktur samt mål 11, hållbara städer och samhällen.

Nämndmål: Det är attraktivt att vara företagare i Skarpnäck och fler småföretag väljer att etablera sig i området

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen samverkar med företrädare för det lokala näringslivet inom ramen för näringslivsrådet. Förvaltningen har en kontinuerlig dialog och uppföljning av de företag som bedriver verksamhet på entreprenad inom nämndens ansvarsområden. Förvaltningen bistår Stockholm Business Region AB:s arbete för ökad hållbar tillväxt och företagande i Skarpnäcks stadsdelsområde inom ramen för stadens näringslivspolicy.

Förväntat resultat

- Lokala näringsidkare upplever stadsdelsområdet som tryggt och välskött och att samarbetet med stadsdelsförvaltningen är gott.
- Företagare vet vart de ska vända sig för att få hjälp i olika frågor.
- Fler företag etablerar sig inom stadsdelsområdet
- Studenter tas emot för feriearbete och för praktik under utbildning

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnås helt under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnås och aktiviteterna har genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen erbjuder stöd till de företagare som önskar starta lokala företagarföreningar i de stadsdelar som saknar sådana	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen medverkar i arbetet med "Växla upp Stockholm"	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen säkerställer att lokala företag ges tillfälle att delta i den platssamverkan som genomförs i de södra delarna av stadsdelsområdet.	2021-01-01	2022-12-31	
 Nämndens arbete med näringslivsfrågor utgår från stadens Näringslivspolicy	2020-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att bevaka de lokala intressena och säkerställa att förskolor, grupp- och servicebostäder och vård- och omsorgsboenden planeras in tidigt i detaljplaneprocessen. Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet och det underliggande nämndmålet uppnås.

Förvaltningen har deltagit på möten inför kommande bostadsprojekt, planering av nya förskolor, bostäder med särskild service och boenden för äldre samt grönkompensationsåtgärder. Under perioden har det pågått samråd för detaljplaner på Byälsvägen i Bagarmossen, Hammarbyhöjdens entré och Sjöstadshöjden i Hammarbyhöjden samt kvarteret Drevern i Sköndal angränsande till Skarpnäck. Handlingar och fysisk modell har stått utställda i stadsdelsförvaltningens reception, Skarpnäcks Kulturhus och Bagarmossens bibliotek. Förvaltningen har deltagit på möten och platsbesök gällande grönkompensationsåtgärder för kvarteret Kölden i Björkhagen.

I stadsdelsområdet finns fortsatt ett behov av att ersätta gruppboendestäder där lokalerna inte är ändamålsenliga utöver att stadens behov av bostäder för målgruppen är stort. Förvaltningen har anmält intresse för tre gruppboendestäder med totalt 18 nya lägenheter i bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättningar, i samband med nybyggnadsprojekt, varav tolv i Bagarmossen och sex i Hammarbyhöjden/Björkhagen. Det är dock i nuläget oklart när dessa bostäder kommer att börja byggas.

I Boendeplan för äldre 2023 med utblick mot 2040 framgår att behovet av platser inom vård- och omsorgsboende tillgodoses genom befintligt och planerat bestånd. Behovet av seniorboenden bedöms vara större än det befintliga beståndet i region östra söderort vilket medför att seniorboenden är en fortsatt prioriterad fråga trots planerade byggprojekt.

Förvaltningens arbete bidrar till målet i Agenda 2030 om hållbara städer och samhällen. Hållbar stadsutveckling omfattar hållbart byggande och hållbar planering av bostäder, infrastruktur, offentliga platser, transporter, återvinning och säkrare kemikaliehantering som i sin tur kräver ny teknik och samarbete mellan flera sektorer.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0			0	0	Tas fram av nämnd	2022

Nämndmål: Skarpnäck byggs hållbart och människor och verksamheters olika behov av samhällsservice tillgodoses

■ Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen bevakar de lokala intressena inom de områden förvaltningen har rådighet över när nya bostäder planeras i stadsdelsområdet. Förvaltningen framför tidigt behov av exempelvis nya förskolor, bostäder med särskild service och boenden för äldre, samt initierar samarbete för att säkerställa att förutsättningar skapas för att bedriva kommunal verksamhet. Förvaltningen bevakar också att parkmark som används för bostäder kompenseras, samt att den så kallade enprocentsregeln bidrar till konstnärliga installationer.

Förväntat resultat

- Vid nybyggnation i Skarpnäcks stadsdelsområde planeras invånarnas behov av kommunal verksamhet in tidigt i processen.
- Använd parkmark kompenseras och konstnärliga installationer tillförs.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppnåtts. Bedömningen grundar sig på att förväntat resultat uppnås.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

■ Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att nämndens verksamheter genomför sina resor och transporter på ett så hållbart sätt som möjligt och genom att ansvara för parkvägar inom stadsdelsområdet. Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet och de underliggande nämndmålen uppnås genom de förväntade resultaten.

Stadsdelsområdet är framkomligt

Parkvägar har asfalterats och framkomlighetsbeskrivning vid trottoarer och parkvägar har utförts under perioden för att förbättra tillgängligheten och framkomligheten. Framkomlighets- och tillgänglighetsåtgärder har utförts i Björkhagen vid vändplanen Axvallsvägen och trappan ner till gångtunneln under Malmövägen. Där har trappa och räcke har rustats upp och en bom har flyttats för att göra det möjligt för bland annat bredare cyklar och barnvagnar att passera. Dessa åtgärder är viktiga inte minst ur ett jämställdhetsperspektiv då fler kvinnor än män använder gång- och kollektivtrafik som huvudsakligt färdmedel medan män cyklar och åker bil i större utsträckning än kvinnor. Förvaltningens arbete bidrar till målet i Agenda 2030 om hållbara städer och samhällen som omfattar bland annat hållbar

planering av infrastruktur och offentliga platser. Upplevelsen av trafikmiljön och framkomligheten för gående och cyklister inom stadsdelsområdet var den högsta i staden i den senaste medborgarundersökningen. Förvaltningen fortsätter arbetet med fokus på att främja en god framkomlighet och en jämställd planering.

Hållbara transporter och resor

Förvaltningen erbjuder medarbetare SL-kort för kollektivt resande i tjänsten, har tjänstecyklar och enbart miljöklassade bilar. Medarbetare går, cyklar eller åker kollektivt så långt det är möjligt. Förvaltningen bevakar att krav i linje med miljöprogrammet ställs vid upphandlingar av transporter. Förvaltningen har beslutat att inte implementera stadens elektroniska körjournal då den inte förväntas ge så mycket effekt som det var tänkt i relation till kostnaden. Arbetet med hållbara transporter bidrar till två av de globala målen i Agenda 2030, att skapa en hållbar infrastruktur och att bekämpa klimatförändringarna.

Nämndmål: Parkvägarna har god framkomlighet och det är enkelt och tryggt att cykla och promenera

 Uppfylls helt

Beskrivning

För att hålla en god framkomlighet rustas parkvägarna upp enligt plan. Förvaltningen bevakar implementeringen av stadens cykelplan inom stadsdelsområdet och kommer delta i genomförandet av stadens Gångplan, och planera utifrån ett jämställdhetsperspektiv med särskild hänsyn till behoven hos barn, äldre och personer med funktionsnedsättningar. Förvaltningen bistår trafikkontoret i arbetet med att skapa fullvärdiga cykelpendlingsstråk och bidrar till att anpassa stadsmiljön så att konfliktytor mellan gående och cyklister minskar.

Förväntat resultat

- Framkomligheten på stadsdelsområdets parkvägar är god och lätt avhjälpta hinder åtgärdas kontinuerligt.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundas på att aktiviteterna har genomförts enligt plan och att förväntat resultat uppnås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Delta i genomförandet av stadens Gångplan	2019-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: Transporter inom nämndens verksamheter är hållbara

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att nämndens verksamheter genomför sina resor och transporter i tjänsten på ett så hållbart sätt som möjligt. Medarbetare går, cyklar eller åker kollektivt när så är möjligt. Förvaltningen erbjuder tjänstecyklar och har enbart miljöklassade bilar. Förvaltningen inför stadens elektroniska körjournal under året för att bättre kunna se över behovet av fordonsflottans storlek. Förvaltningen bistår trafikkontoret i sitt arbete med att öka etableringen av publika laddplatser i stadsdelsområdet.

Förväntat resultat

- Resor, transporter och leveranser inom förvaltningen är hållbara.
- Minskade utsläpp av växthusgaser från nämndens transporter

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnås.

Förvaltningen har under året bistått trafikkontoret i utredningen av platser för publika laddstolpar i stadsdelsområdet som inkommit i form av intresseanmälan från aktörer.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Bistå trafikkontoret i sitt arbete med att öka etableringen av publika laddplatser i stadsdelsområdet	2022-01-01	2022-12-31	
 Implementera stadens elektroniska körjournal för förvaltningens fordonsflotta	2021-01-01	2022-12-31	
Analys Förvaltningen har beslutat att fortsätta använda befintligt system och inte implementera stadens elektroniska körjournal då den inte förväntas ge effekt i relation till kostnad. Därför har aktiviteten "Implementera stadens elektroniska körjournal" inte genomförts.			

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden har bidragit till kommunfullmäktiges mål genom att erbjuda en trygg miljö i förvaltningens öppna verksamheter. Meningsfulla aktiviteter och social samvaro för stadsdelsområdets invånare i alla åldrar oavsett kön, bakgrund och funktionsförmåga har erbjudits. Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att underliggande nämndmål uppfyllts.

Trygg, inkluderande och aktiv fritid

Förvaltningen har fortsatt erbjuda en aktiv och trygg fritidsverksamhet med besökarnas delaktighet och inflytande som grund. Fritidsgårdarna har arbetat för att skapa ökad trivsel, meningsfulla fritidsaktiviteter och sociala sammanhang för besökarna. Satsningar som exempelvis tjejkvällar är en del i det strategiska arbetet för att skapa jämställda fritidsgårdar. Målsättningen har varit att öka upplevelsen av trygghet och att fler unga oavsett kön och bakgrund ska uppleva att fritidsgårdarna är till för dem. Under året har fler flickor besökt fritidsgårdarna jämfört med föregående år. Verksamheten har därmed bidragit till mål 5 i Agenda 2030 som omfattar jämställdhet. Trygghetsmätning har genomförts på fritidsgårdarna i syfte att följa upplevelsen av trygghet hos besökarna samt uppmärksamma utvecklingsområden inom det pågående jämställdhetsarbetet. Mätningen visade att 89 procent av besökarna kände sig trygga.

Fritidsgårdarna har under året haft fortsatt fokus på att erbjuda aktiviteter i samverkan med lokalt föreningsliv. Ett exempel är spontanfotbollen på fredags -och lördagskvällarna i Bagarmossen, Skarpnäck och Kärrtorp. Det har lockat många besökare, både flickor och pojkar.

Förvaltningen har under året rekryterat fritidslotsar som tillfällig satsning i syfte att fånga upp och lotsa unga till meningsfulla fritidsaktiviteter. Samarbetet mellan fritidsgårdarna och fritidslotsarna har varit av central betydelse. Resultat som förvaltningen kan se är att fritidslotsarna nått en ny större målgrupp flickor som tidigare inte varit i kontakt med verksamheten.

Stockholmsenkäten genomförs vartannat år och är en enkätundersökning som besvaras av ungdomar i årskurs 9 och i år 2 på gymnasiet i Stockholms stad. Årets resultat visar bland annat att stadsdelsområdets ungdomar i genomsnitt besöker fritidsgårdar i högre omfattning än genomsnittet. Gällande frågan om elever som deltar i föreningsliv visar att flickor inom stadsdelsområdet är näst mest aktiva inom staden (72 procent).

Kommunfullmäktige har fattat beslut om strategi för fritids- och ungdomsgårdar. Strategin ger riktning för hur fritids- och ungdomsgårdsverksamheten ska arbeta för att fler unga ska få en rik och meningsfull fritid. Strategin har implementerats inom nämndens fritidsgårdar och en lokal utvecklingsplan har arbetats fram under året.

I syfte att få fler flickor att träffas och utöva fysiska aktiviteter har fritidsledare vid förvaltningens fritidsgårdar haft dialog med flickor 13-17 år. Dialogen har handlat om vilka platser de vill vistas vid samt vad de vill göra där i form av fysisk aktivitet. Flickorna har önskat genomföra aktiviteter i parken Skarpaby och platsaktivering i parken genomförts under hösten. Satsningen med riktat fokus till prioriterade målgrupper inom fritidsverksamhet är i enlighet med målsättningarna i Agenda 2030 om ökad jämställdhet, minskad ojämlikhet samt fredliga och inkluderande samhällen.

Förvaltningen har samverkat med föreningar för att erbjuda aktiviteter i parklekarna Skarpaby och Brödkaveln, liksom nämndens idéburna offentliga partnerskap (IOP) med Miljöverkstan. Nämnden har bidragit till kultur- och fritidsaktiviteter för stadsdelsområdets invånare genom föreningsstöd. Förvaltningen har säkerställt att de föreningar som beviljas stöd är seriösa och efterlever nämndens villkor för föreningsstöd samt att stödet används som avsett.

På nämndens vård- och omsorgsboende samt dagverksamhet anpassas kultur- och fritidsaktiviteter utifrån de äldres behov och efterfrågan. Genom samarbete med kulturförvaltningen har folkdans genomförts i anslutning till midsommar, en aktivitet som uppskattades både av boende och anhöriga. Nämndens förebyggande verksamheter har även i år arrangerat sommartorg i Bagarmossen, där äldre erbjudits aktiviteter och social samvaro. Förvaltningen samarbetade med Farsta stadsdelsförvaltning i arrangerandet av stadsdelskampen, där äldre invånare från stadsdelarna tävlade i olika grenar så som gå-fotboll och tipsrunda.

Kulturhuset

Skarpnäcks kulturhus har fortsatt ge möjlighet för stadsdelsområdets invånare att själva skapa och ta del av kultur. Verksamheten har samverkat med föreningar, dagliga verksamheter och gruppboendestäder för att skapa en naturlig mötesplats för alla.

Bland annat har kulturhuset erbjudit improvisationsteater, lässtunder i samarbete med biblioteket samt cirkus- och teaterverksamhet i samarbete med kulturskolan.

I samarbete med ryska och ukrainska konstnärer, som bor i Sverige sedan länge, arrangerades tre dagar för nyanlända ukrainska barn och familjer. Det blev en träffpunkt där familjerna kunde utbyta erfarenheter, skapa gemenskap och lära känna Kulturhuset och dess utbud av aktiviteter.

Under sommaren arrangerades en festival för barn och unga med funktionsnedsättning. Det fanns möjlighet att prova olika aktiviteter som dans, screentryck och filmande. För de äldre ungdomarna avslutades festivalen med ett disco. Festivalen var uppskattad och möjliggjorde att barn och unga med funktionsnedsättning fick möjlighet att träffas och skapa nya relationer.

Förvaltningen har även genomfört särskilda riktade kulturaktiviteter för nyanlända ungdomar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	84	85 %	82 %	78	75 %	75 %	2022
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	74 %	77 %	72 %	72 %	75 %	75 %	2022
Analys I förhållande till föregående års mätning har nöjdheten ökat, detta kan ha påverkats av att restriktioner kopplat till pandemin släppt. Mätningen visar att pojkarna är mer nöjda än flickorna.							
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	76 %	74 %	80 %	73 %	76 %	76 %	2022
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	64 %	68 %	58 %	54 %	67 %	65 %	2022
Analys Resultatet i Skolenkäten, som riktar sig till årskurs 5-8, har ökat jämfört med föregående års mätning. Det kan vara en effekt av att restriktioner kopplat till pandemin släppt. Barn i årskurs fem deltar i högre utsträckning i föreningsliv än barn i årskurs							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
åtta och pojkar i högre utsträckning än flickor.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna ska genomföra en översyn av stadens spontanidrottsytor med fokus på vad som kan tillföras platserna för att de ska bli mer attraktiva för flickor och kvinnor samt genomföra relevanta åtgärder	2022-01-01	2022-12-31	
  Idrottsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på pop-up idrottsytor i staden	2022-01-01	2022-12-31	
  Idrottsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en stadsövergripande strategi för ökad simkunnighet	2022-01-01	2022-06-30	
  Idrottsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra en riktad informationskampanj till prioriterade målgrupper om vikten av simkunnighet samt visa på det breda utbudet som finns att tillgå	2022-01-01	2022-12-31	
  Idrottsnämnden ska vid behov bistå stadsdelsnämnderna med att starta fritidsbibliotek i minst två stadsdelar	2022-01-01	2022-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningar för att införa ett gemensamt digitalt ansökningssystem för föreningsbidrag	2022-01-01	2022-12-31	
  Kulturnämnden och stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen utreda hur parklekarnas verksamhet kan utvecklas	2022-01-01	2022-06-30	
  Kulturnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, stadsdelsnämnder, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och AB Svenska Bostäder ansvara för stadens deltagande i Wall Street Stockholm	2022-01-01	2022-06-30	

Nämndmål: Barn, unga och vuxna har en inkluderande, aktiv och trygg fritid

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen erbjuder ett brett och varierat utbud av fritidsaktiviteter i samverkan med civilsamhälle och näringsliv. Fritidsgårdarnas verksamheter ska präglas av att vara en trygg, riskfri och drogfri mötesplats. Fritidsverksamhet utvecklas utifrån ett normkritiskt förhållningssätt för att motverka mönster som begränsar ungdomars utveckling och livsval. Verksamhetens utveckling sker jämställt och tillgängligt, samt i fortsatt samverkan med andra stadsdelsförvaltningar. Äldre erbjuds ett varierat utbud av aktiviteter genom förvaltningens aktivitetscenter och den öppna mötesplatsen för äldre. Barn, unga och äldre har inflytande och delaktighet i planering av verksamheternas innehåll.

Förväntat resultat

- Fler flickor, nyanlända barn och unga samt barn och unga med funktionsnedsättning ska delta i fritidsverksamhet.

- Fritidsgårdarna ska upplevas som trygga mötesplatser med fokus på delaktighet och inflytande.
- Äldre ges möjlighet till fysisk aktivitet i olika former på aktivitetscenter, öppna träffpunkter och vård- och omsorgsboende.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnåtts, indikatorer i huvudsak uppfyllts samt att planerade aktiviteter kopplade till nämndmålet har genomförts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel flickor som besöker verksamheterna	32,47 %			31,08 %	35 %		2022
Analys Fritidsgårdarna har arbetat med tjejvällar på fritidsgårdarna och har höjt antal besökande från 2021. Vi kommer fortsätta att arbeta med tjejvällar men även utöka med ytterligare riktade aktiviteter för flickor.							
  Andel unga som känner sig trygga på förvaltningens fritidsgårdar	90 %	90 %	93 %	95 %	91 %		2022
Analys Varje år följs den upplevda tryggheten på fritidsgårdarna upp via en enkät. År 2021 svarade 20 ungdomar på enkäten och år 2022 ökade svarsfrekvensen till 126. Resultatet är att de allra flesta ungdomar som besöker fritidsgårdarna känner sig trygga. Det är fler pojkar än flickor som svarat på enkäten och det speglar könsfördelningen bland besökarna. Av de ungdomar som svarat på frågan om de känner sig trygga på fritidsgårdarna är det ingen större skillnad mellan könen. Analysen är att personalen på fritidsgårdarna har skapat goda relationer med besökarna, anordnar aktiviteter och sammanhang som bidrar till en känsla av trygghet. Det arbetet fortsätter under 2023.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Fritidslotsarna fortsätter arbeta uppsökande för att lotsa unga till föreningsliv eller till den öppna fritidsverksamheten	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen inkluderar barn och unga med funktionsnedsättningar i stadens egna kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter.	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen samverkar med kultur-, idrotts- och fritidsverksamheter i syfte att kunna erbjuda personer med funktionsnedsättning en aktiv fritid.	2020-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: Invånarna i Skarpnäck tar del av ett mångsidigt kulturutbud som utgår från delaktighet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen samverkar med civilsamhälle och aktörer inom staden för att erbjuda mångsidig och jämlik kultur. I Skarpnäcks kulturhus erbjuds lokaler och kurser för att möjliggöra eget

kulturskapande och lokalt engagemang. Barn och äldre ges möjlighet till kulturskapande och kulturupplevelser genom mötesplatser, aktiviteter och verksamheter inom förskola och äldreomsorg. Det är prioriterat att nå de målgrupper som vanligtvis inte deltar i stadens kulturutbud. Genom uppföljning av föreningsstöden säkerställs att nämnden stödjer föreningar med demokratiska värderingar.

Förväntat resultat

- Invånare i alla åldrar, oavsett kön, etnisk bakgrund och funktionsförmåga använder Skarpnäcks kulturhus som en mötesplats för kultur och eget skapande.
- Inom förskolan, fritidsgårdar, aktivitetscenter och lokala mötesplatser för äldre ges möjlighet till kulturupplevelser och skapande verksamhet.
- Boende på vård- och omsorgsboenden får ökad tillgång till kulturupplevelser.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnåtts.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att följa Stockholms stads miljöprogram med underliggande handlingsplaner, program och rekommendationer. Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppnås. Bedömningen grundar sig i att målvärden för indikatorer och underliggande nämndmål uppnås. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med miljö- och klimatåtgärder i syfte att bidra till en hållbar utveckling, ett jämställt stadsdelsområde och till att uppfylla målen i Agenda 2030.

Biologisk mångfald och klimatanpassningar

Naturvård har under året skett löpande i naturreservaten enligt gällande skötselplaner i syfte att vidareutveckla de ekologiska värdena. Restaurering och anläggning av perenna växtbäddar och boplatser för bin och andra insekter i syftet att stärka den biologiska mångfalden har genomförts. Bland annat har 68 000 lökar planterats runt om i stadsdelsområdet, från Tidaholmsparken i norr till Skarpnäcksparken i söder. Stadsdelsförvaltningen har under året fortsatt arbetet med att placera ut bland annat död ved och mulmholkar i syfte att skapa faunadepåer och öka den biologiska mångfalden. Efter det kraftiga snöfallet i slutet av året har så mycket material som möjligt lämnats kvar på de platser där så är lämpligt. Arbetet med att utreda möjligheten att anlägga biotoptak och gröna väggar har slutförts under hösten och förvaltningen har nu en rapport med förslag på åtgärder att arbeta utifrån under 2023. Dessa arbeten bidrar till exempel till mål 15 om ekosystem och biologisk mångfald i Agenda 2030 samt till målet om ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem i stadens miljöprogram.

Förvaltningen fortsätter sitt påverkansarbete för en hållbar stad och firade den biologiska mångfaldens dag i maj i samverkan med miljöförvaltningen och lokala aktörer. Under dagen lanserades förvaltningens frukt- och bärkarta som visar vart i stadsdelsområdet det finns frukt och bär som allmänheten kan skörda. Även firandet av Stockholm + 50 uppmärksammades, med en utställning på biblioteket i Björkhagen, och stadens centrala aktiviteter kommunicerades.

God vattenstatus

Stadsdelsnämnden har erhållit budgetjustering för driftåtgärder för god vattenstatus för att genomföra grodinventering i södra Flaten. I enlighet med det nyligen antagna LÅP (Lokala åtgärdsprogrammet) Flaten är stadsdelsförvaltningen ansvarig för att återskapa en översvämningssyta i den sydöstra delen av Flaten. Ett område som tidigare har kunnat översvämmas vid höga vattenstånd i sjön hindras i dagsläget till det av en vägbank som går tvärs över ytan. Åtgärden kan genomföras genom att flera trummor läggs under den befintliga vägbanken men innan åtgärden vidtas bör det klargöras om det aktuella området utgör en grodlokal eller ej. Åtgärden har inte kunnat genomföras då hösten är fel tidpunkt på året.

Energieffektivitet, resurseffektiv avfallshantering och minskad klimatpåverkan

Nämnden har ansökt om och beviljats klimatinvesteringsmedel där de planerade åtgärderna är kopplade till ökad miljö- och klimatnytta. Exempelvis har förvaltningen bekostat installation av laddstation på Pungpinans fritidsträdgård i syfte att möjliggöra övergången till handdrivna elverktyg. Arbetet med en fossilfri skötsel av fritidsträdgårdar är en innovativ lösning och verkar för Miljöprogrammets etappmål Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040.

Under hösten har energibesparingsåtgärder på Kulturhuset i Skarpnäck utförts med byte till energisnål LED samt närvarostyrning där lämpligt. Klimatnyttan med armaturbytet som avsågs har uppnåtts och CO₂ utsläppen har enligt beräkningar minskat med 30-35 procent. Nedsäkring i förvaltningens verksamhetslokaler har pågått löpande under året i energieffektiviserande syfte som även leder till sänkta kostnader. Under hösten påbörjade förvaltningen arbetet med stadens energibesparingsuppdrag genom att direkt vidta åtgärder samt planera för fortsatt arbetet. Till exempel har en indikator som mäter förbrukade kWh/kvm lokalyta skapats med en tillhörande checklista för genomförande.

Förvaltningen fortsätter arbetet med resurseffektiv avfallshantering och energieffektivisering. Insamlingen av samtliga återvinningsfraktioner och matavfallsinsamlingen fortsätter att utökas, från hösten 2022 har förvaltningen 100 procent matavfallsinsamling i enlighet med stadens definition. Komprimerande sopkärl har placerats runt om i stadsdelsområdet som exempelvis vid Flaten och på Nytorpsgårde i syfte att minska transporter och utsläpp.

Under hösten uppmärksammade förvaltningen World cleanup Day med intern och extern information och aktiviteter. Där bland annat målade fotsteg riktade mot skräpkorgar dök upp på tio platser runt om i stadsdelsområdet.

Miljö- och klimatsmarta verksamheter

Förvaltningen gör riktade inköp för att säkerställa att inga produkter som innehåller skadliga ämnen finns i verksamheterna samt för att kunna servera en stor andel ekologiska och klimatsmarta livsmedel. Kloka inköp är en viktig del i arbetet för att undvika skadliga ämnen,

bidra till goda förutsättningar för den biologiska mångfalden, minska utsläppen av växthusgaser samt bidra till god hälsa. Medel för giftfri förskola har fördelats till verksamheterna som gjort miljövänliga inköp för att minska bullernivåerna och därmed förbättra arbetsmiljön. Arbetet bidrar bland annat till målet om ansvarsfull hantering av kemikalier och avfall inom Agenda 2030.

Äldreomsorgen och förskolan har mätt sitt tallriks- och serveringssvinn med målet att minska det och uppnått önskade resultat. Inom äldreomsorgen levereras lunch och middag färdig till verksamheten där portionsstorleken är förutbestämd och utformade med hänsyn till näringsinnehåll. Diskussioner om mätningarna görs med måltidsombuden på måltidsmöten. Under 2022 har en ny upphandling av kostentreprenad påbörjats som slutförs under 2023 där förvaltningen kommer att, i en marknadssdialog med leverantörer, ställa krav i linje med stadens målsättning om ekologiska andel.

Inom förskolan har syftet med mätningen kommunicerats till vårdnadshavare via skolplattformen och till personal via köksnätverket. Förskolorna har i sina nystartade lokala köksmöten börjat inkludera pedagogisk personal utifrån stadens strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat. Under året författades och lanserades "Mat och måltider inom Skarpnäcks kommunala förskolor" som ett stöd i arbetet med frågor som berör måltider. Årets utvecklingsdag för kökspersonalen bestod av utbildning i surdegsmetodik med fokus på brödproduktion i storkök samt en teoretisk del om stigande livsmedelskostnader.

Flertalet av förvaltningens enheter når stadens mål på 65 procent ekologiska livsmedel. Medel för förskolan är 64 procent och flertalet av förskolorna når förvaltningens mål på 68 procent ekologisk andel. Förvaltningens medel på totala inköp av enbart livsmedel är 61 procent. Under året har livsmedelskostnaderna ökat med ca 20-25 procent i kronor/kg livsmedel. Kostnaderna förväntas fortsätta öka under 2023 vilket kan försvåra arbetet med att nå målet på 70 procent ekologisk andel för år 2023. Förvaltningens påbörjade arbete med att se över rutiner för konteringen av ekologiska livsmedel för att säkerställa korrekt rapportering fortsätter.

Av förskolan efterfrågad rutin för hantering av kemikalier har författats och lanseras till verksamheterna under 2023. Syftet är att säkerställa en säker kemikaliehantering och bredare kunskap om kemikaliehanteringssystemet Chemsoft.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %			100 %	100 %	100 %	2022
  Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	100 %			93 %	90 %	90 %	2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	56,54 %			58,67 %	65 %	65 %	2022
Analys Flertalet av förvaltningens enheter når stadens mål på 65 procent ekologiska livsmedel. Förvaltningens medel på totala inköp av enbart livsmedel är 61 procent. Under året har livsmedelskostnaderna ökat med ca 20-25 procent i kronor/kg livsmedel. Kostnaderna förväntas fortsätta öka under 2023 vilket kan försvåra arbetet med att nå målet ytterligare.							
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,4 kg CO2			1,3 kg CO2	1,7 kg CO2	1,70 kg CO2 per kg livsmedel	2022
  Totalt köpt energi i stadens verksamheter	0,9 GWh			0,9 GWh	0,9 GWh	1945 GWh	2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB beskriva och konkretisera samhällsviktig verksamhet vid skyfall	2022-01-01	2022-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnder och i samråd med fastighetsnämnden och de fastighetsägande bolagen AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och SISAB genomföra kompletterande risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) för skyfall inom utpekade riskområden	2022-01-01	2022-12-31	
  Kommunstyrelsen ska tillsammans med trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur en indikator som mäter hur stor del av stadens växter som är pollinatörsvänliga ska utformas	2022-01-01	2022-12-31	
  Kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden, stadsdelsnämnderna, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB samt Stockholm Vatten och Avfall AB ska fortsätta att arbeta med handlingsplanen för klimatanpassning vid skyfall och värmeböljor	2022-01-01	2022-12-31	
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med idrottsnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningar att spara vatten vid långvarig värme och torka	2022-01-01	2022-12-31	
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samråd med kommunstyrelsen ta fram ett stadsövergripande kommunikationskoncept för ökad matavfallsinsamling i stadens verksamheter i samarbete med stadsdelsnämnderna, Stockholms Stadshus AB, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, utbildningsnämnden, socialnämnden och servicenämnden	2022-01-01	2022-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska samarbeta med stadsdelsnämnderna för att genomföra en informationskampanj med syfte att öka återvinning och avfallssortering	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: I Skarpnäck utvecklas parkernas, grönområdenas och naturreservatens ekologiska värden och de bidrar till att stabilisera nya klimatförutsättningar

 Uppfylls helt

Beskrivning

För att lindra konsekvenser av klimatförändringar planeras för mångfunktionella ytor vid utveckling av parker och bostadsnära natur genom att anlägga växtbäddar med biokol, plantera träd för skugga och minska den hårdgjorda ytan. Det gamla kulturlandskapet återskapas genom att utveckla slätterängar, ekmiljöer och spara död ved till faunadepåer. För att ytterligare stärka de ekologiska värdena i stadsdelområdet samverkar förvaltningen med miljöförvaltningen i arbetet med stadsdelsvisa åtgärdsprogram och de lokala åtgärdsplanerna för Flatens naturreservat samt att stadsodling på parkmark fortfarande möjliggörs.

Förväntat resultat

- De ekologiska och rekreativa värdena utvecklas positivt.
- Upprustade parker har klimatanpassats.
- Den biologiska mångfalden har stärkts.
- De mångfunktionella ytorna har ökat.

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnås och att samtliga aktiviteter har genomförts enligt plan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen anlägger boplatser för bin och andra insekter	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen främjar den biologiska mångfalden genom att restaurera och anlägga nya perenna växtbäddar	2021-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen tillgängliggör bostadsnära natur och stärker de ekologiska och biologiska värdena	2020-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen tillhandahåller el-servis för laddning av fossilfria arbetsmaskiner till de fritidsträdgårdar/koloniområden som anmält intresse	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen utreder möjligheten att anlägga gröna väggar och tak	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: Nämndens verksamheter är energieffektiva och har en resurseffektiv avfallshantering

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen fortsätter arbeta med resurseffektiva kretslopp utifrån EU:s avfallshierarki genom förbättrad återvinning av material och energi, samt återbruk via Stocket. Förvaltningen gör satsningar under året för att säkerställa att fler verksamheter har tillgång till matavfallsinsamling och minskar matsvinnet. Genom nära samverkan med Stockholm vatten och avfall möjliggör förvaltningen utökade möjligheter för invånarna till pop-up återbruk och den mobila miljöstationen. Arbetet med ökad energieffektivitet och minskade utsläpp fortsätter genom byte av ålderstigen belysning och översyn av vitvaror.

Förväntat resultat

- Resurseffektiva kretslopp i förvaltningen fortsätter att förbättras
- Energiförbrukningen fortsätter att minska i förvaltningens verksamheter
- Matsvinnet minskar

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundas på att aktiviteterna har genomförts enligt plan och att förväntat resultat uppnås.

Förvaltningen fortsätter arbetet med resurseffektiv avfallshantering och energieffektivisering och insamlingen av samtliga återvinningsfraktioner och matavfallsinsamlingen fortsätter att utökas. Avdelningen för äldreomsorg samt förskola har mätt matsvinn i syfte att minska det. Båda avdelningarna nådde sina respektive mål och arbetet fortsätter 2023.

Energibesparingsåtgärder på Kulturhuset i Skarpnäck har utförts med byte till energisnål LED samt närvarostyrning. Om klimatinvesteringsmedel erhålls kommer arbetet att fortlöpa under 2023 och förväntas totalt ge en besparing på 16 000 kWh per år.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Mängd matsvinn i förvaltningens förskolor (gram/portion/vecka <)	128 g			150 g	145 g		2022
Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse				
 Förvaltningen inför komprimerande sopkärl, Big Belly, i stadsmiljö	2022-01-01	2022-12-31					
 Förvaltningen utför energieffektiviserande åtgärder i kulturhuset Skarpnäck	2022-01-01	2022-12-31					
 Förvaltningen verkar för en minskad användning av engångsartiklar och plastprodukter	2022-01-01	2022-12-31					
 Förvaltningen vidtar åtgärder för att minska mängden matsvinn i förvaltningens verksamheter	2021-01-01	2022-12-31					

Nämndmål: Nämndens verksamheter är miljö- och klimatsmarta

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen genomför åtgärder som bidrar till en hållbar utveckling för alla brukare och medarbetare och implementeringen av den lokala miljö- och klimathandlingsplanen fortgår. Verksamheter som köper in livsmedel och måltider arbetar med uppdragen i stadens strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat, som bland annat innebär säker mat, minskat matsvinn, öka de ekologiska och klimatsmarta livsmedlen och en god matro. Medarbetare gör kemikaliesmarta val vid inköp av kemikalier och förbrukningsmateriel och minskar användningen av plast och engångsartiklar. Förskolan bedriver ett aktivt arbete med att genomföra vägledningen för kemikaliesmart förskola. Mängden skadliga kemikalier i lekutrustning, markarbeten och produkter fasas ut.

Förväntat resultat

- Medarbetarna har tillräckliga kunskaper för att kunna fatta miljö- och klimatsmarta beslut.
- Förvaltningens verksamheter serverar en hög andel ekologisk och klimatsmart mat
- Verksamheterna gör kemikaliesmarta inköp och minskar användningen av plast och engångsartiklar
- Verksamheterna har en god arbetsmiljö med låga bullernivåer

Analys

Förvaltningen bedömer att nämndmålet uppnås. Bedömningen grundas på att aktiviteter har genomförts enligt plan och att förväntat resultat uppnås. Nämndens indikator för förskolans ekologisk andel uppnås inte, dock uppnår flertalet av förskolorna andelen om 68 procent.

Uppföljning av ekologisk andel och klimatpåverkan från livsmedel delas regelbundet med verksamheterna. Analyser av resultaten visar på att en hög andel ekologiskt, låg klimatpåverkan och budget i balans är möjlig.

I enlighet med Skarpnäcks lokala Miljö- och klimathandlingsplan har miljö- och klimatpositiva åtgärder genomförts i verksamheterna under året. Bland annat har återvinningsgraden ökat, energiåtgången minskat och hållbara val görs vid inköp.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel ekologiska livsmedel i förvaltningens förskolor	63,86 %			67,1 %	68 %		2022
Analys Medel för förskolan är 64 procent och flertalet av förskolorna når förvaltningens mål på 68 procent ekologisk andel.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska genom analys och regelbunden uppföljning minska verksamheternas miljö- och klimatpåverkan från livsmedelsinköp	2022-01-01	2022-12-31	
 Samtliga verksamheter ska genomföra miljö- och klimatpositiva åtgärder i enlighet med Skarpnäcks lokala Miljö- och klimathandlingsplan.	2022-01-01	2022-12-31	
 Vid upphandlingar bevakar förvaltningen att krav från miljöprogrammet bemöts	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet uppnås under året. Bedömningen grundas på att alla verksamhetsområdesmålen kopplat till inriktningsmålet uppnås helt. Samtliga nämndmål har uppnåtts under året. Förvaltningen redovisar ett ekonomiskt överskott om 20,3 mnkr efter resultatöverföring.

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom en effektiv ekonomistyrning och ett proaktivt arbete med åtgärder vid avvikelser, samt genom att använda resurser för att skapa resultat och positiva effekter för stadsdelsområdets invånare. Under årets första månader präglades ekonomin fortsatt av pandemieffekter, medan förvaltningen under resterande del av året sett en förskjutning mot hur läget var innan pandemin. För att ha en långsiktig ekonomisk balans behöver förvaltningen fortsätta arbetet med att prioritera och effektivisera verksamheter.

Pandemin har fortsatt att påverka förvaltningens sjukfrånvaro negativt, framför allt den kortare frånvaron. Under delar av året har särskilda regler kring karens, sjukfrånvaro och gravida gällt. Arbetet med ofrivilliga deltidsanställningar har fortsatt och minskar för tredje året i rad. Nytt regelverk på arbetsmarknaden avseende lagen om anställningsskydd (LAS) har påverkat verksamheternas personalplanering och bemanningsrutiner. Arbetet med närvarande ledarskap och aktivt medarbetarskap har fortgått under året. Nämndens verksamheter använder sig av välfärdsteknik och digitala arbetssätt, bland annat nyckelfri hemtjänst, digitala inläsningstjänster och digitala anhörigräffar.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom en effektiv ekonomistyrning och ett proaktivt arbete med åtgärder vid avvikelser, samt genom att använda resurser för att skapa resultat och positiva effekter för stadsdelsområdets invånare. Målet och underliggande nämndmål uppnås helt.

Ekonomin under årets första månader präglades av pandemieffekter på samma sätt som de två

närmast föregående åren, medan förvaltningen under resterande del av året sett en förskjutning mot läget innan pandemin. Exempel på detta är turbundna resor inom område funktionsnedsättning, som uppvisat ökade kostnader, och försörjningsstöd där antalet ärenden legat under budgeterade nivåer.

Förvaltningen har även det här året sett lägre efterfrågan och därmed lägre kostnader för placeringar inom vård- och omsorgsboende i äldreomsorgen. Dessa faktorer har haft en avgörande inverkan på förutsättningarna att klara årets resultat.

På grund av ett under året gradvis ökande prognostiserat ekonomiskt överskott har förvaltningen genomfört ett antal satsningar i syfte att höja kvalitet och/eller öka effektivitet i förvaltningens verksamheter.

De största ekonomiska utmaningarna under året har funnits inom verksamheterna för vuxna inom individ- och familjeomsorg samt stöd och service för personer med funktionsnedsättning.

För att ha en långsiktig ekonomisk balans behöver förvaltningen fortsätta arbetet med att prioritera och effektivisera verksamheter.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	98,3 %			98,3 %	100 %	100 %	VB 2022
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	98,4 %			97,9 %	100 %	100 %	VB 2022
  Nämndens prognossäkerhet T2	-1 %			-1 %	+/- 1 %	+/- 1 %	2022
Analys							
Årsutfallet avviker marginellt från målet om prognossäkerhet i förhållande till T2-prognosen. Den huvudsakliga orsaken är att det under hösten har varit svårt att förutse förändringen i efterfrågan på vård- och omsorgsboenden inom äldreomsorgen.							

Nämndmål: Nämndens resurser används väl med fokus på resultat för invånare i Skarpnäck

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen följer stadens system för uppföljning med fokus på måluppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena samt förvaltningens budget. Förvaltningens budget följs upp månadsvis med prognos på helårsutfall. Förvaltningen strävar efter att varje verksamhetsområde bär sina kostnader utifrån tilldelade medel, men omfördelar medel för att enheter ska få rimliga förutsättningar att uppfylla målen. Åtgärder vidtas vid avvikelser. Alla verksamheter arbetar kontinuerligt med utveckling och effektivisering för att uppnå bästa möjliga resultat för stadsdelsområdets invånare.

Förväntat resultat

- Förvaltningen har en budget i balans och uppfyller målen i stadsdelsnämndens verksamhetsplan
- Förvaltningens prognossäkerhet är god
- Invånarna får största möjliga nytta för sina skattepengar.
- Ekonomiska resurser fördelas lika, och i enlighet med den enskildes behov, mellan män och kvinnor, flickor och pojkar.

Analys

Nämndmålet uppfylls genom att nämndens totala kostnader ryms inom budget.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnåtts trots att några av indikatorernas resultat inte är i nivå med nämndens mål. Pandemin har påverkat sjukfrånvaron negativt, vilket också påverkar indikatorn Bra arbetsgivarindex.

Aktivt medarbetarskap och god arbetsmiljö

Medarbetare och chefer i förvaltningens alla verksamheter har haft möjligheter att utvecklas och lära nytt i sina uppdrag med fokus på stockholmarna. Flera olika kompetensutvecklingsinsatser har genomförts, ofta i samverkan med staden. Två verksamheter har under året deltagit i stadens kvalitetsutmärkelse vilket har bidragit till lärande och stolthet över verksamheten. Studenter och feriepraktikanter har tagits emot i verksamheterna under handledning. Den förvaltningsövergripande introduktionen för nyanställda kunde genomföras igen efter pandemirestriktioner.

Under året har en satsning på personalfrämjande aktiviteter genomförts i staden, såsom förstärkta medel för friskvårdsbidrag och personalsociala aktiviteter. Friskvårdsbidraget i förvaltningen höjdes därmed från 1000 kr till 5000 kr. Syftet har varit att främja hälsa och välmående för medarbetare och chefer. Samtliga förvaltningar fick också medel för att stärka personalsociala aktiviteter, såsom kompetensutvecklingsinsatser eller andra aktiviteter för att förbättra samarbete och aktivt medarbetarskap. Förvaltningens arbetsgivarpolitik liksom utvecklingen av ledarskap och medarbetarskap strävar efter att bidra till mål 3, 5 och 8 i Agenda 2030 som handlar om god hälsa och välbefinnande, jämställdhet och anständiga arbetsvillkor.

Svarsfrekvensen i årets medarbetarenkät var 91 procent, vilket är en markant ökning för andra året i rad och över stadens snitt. Resultaten på enkäten visade en förbättring jämfört med föregående år och relativt staden för områdena ledarskap och styrning. Förvaltningen bedömer att arbetet med aktivt medarbetarskap och närvarande ledarskap bidrar till resultaten. Resultaten har förbättrats för både medarbetare och chefer. Generellt sett är kvinnor och män

lika nöjda. Äldre medarbetare är mer nöjda än yngre.

Nytt regelverk på arbetsmarknaden avseende Lagen om anställningsskydd (LAS) har påverkat verksamheternas personalplanering och bemanningsrutiner. Arbetet med ofrivilliga deltidsanställningar har fortsatt och minskar för tredje året i rad. I de fall då externa konsulter inte kan undvikas använder förvaltningen i upphandlade leverantörer. De upphandlade leverantörerna har dock vid ett flertal tillfällen inte kunnat leverera enligt avtal.

Efter förra årets översyn av samverkanssystemet med de fackliga förbunden har förvaltningen lanserat en ny samverkansyta till stöd för arbetet, samt en kort film om samverkan med diskussionsfrågor till arbetsplatsträffarna. Syftet har varit att stärka medarbetares förutsättningar för delaktighet och dialog om verksamhetsutveckling och arbetsmiljöfrågor.

Staden lanserade under sommaren en visselblåsarfunktion där medarbetare och chefer kan rapportera allvarliga missförhållanden. I samband med det tog förvaltningen fram ett APT-material för att sprida kunskap om denna nya funktion till medarbetare och chefer.

Arbetsmiljöverket har granskat stadens systematiska arbetsmiljöarbete. I samverkan med staden och de fackliga förbunden lokalt har förvaltningen stärkt rutinerna för uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Pandemin fortsätter att påverka verksamheterna med förhöjd korttidssjukfrånvaro. Under delar av året har särskilda regler kring karens, sjukfrånvaro och gravida gällt. För de yrkesgrupper som kunnat ha delvis arbete hemifrån gällt under början av året. I mars började förvaltningen arbeta i enlighet med stadens ramverk om delvis arbete hemifrån som sätter ramar för ett flexiblere arbetsliv för de yrkesgrupper som kan arbeta hemifrån.

Förvaltningen tillskapade under våren fler arbetsplatser och konferensrum i förvaltningshuset för att möta behovet av fler arbetsplatser och mötesrum.

Närvarande ledarskap

Det nya kvalitetsprogrammet i staden har varit i fokus för förvaltningens ledarutveckling, samt fortsatt dialog om stadens ledarskapsmodell och chefsprofil. Stadens nya chefsprofil används vid chefsrekrytering. För att stärka cheferna i arbetsgivaransvaret har förvaltningen också erbjudit utbildning i kompetensbaserad rekrytering. En ny medarbetarsamtalsmall för chefer samt nya lönekriterier som utgår från stadens ledarskapsmodell och chefsprofil har formulerats i dialog med cheferna och samverkats med de fackliga förbunden.

Förvaltningens chefer har under året i samverkan med stadsledningskontoret fått mer kunskap om välfärdsfusk och otillåten påverkan, samt hur man kan använda jämställdhetsanalys i planerings- och uppföljningsarbetet. Chefskollegor berättar har varit ett uppskattat sätt att dela lärdomar mellan chefer i olika verksamheter. Förvaltningen har satt fokus på det förebyggande trygghetsarbetet och bjudit in bland annat lokalpolischef till chefsforum.

Välfärdsteknik och digitala arbetssätt

Förvaltningen har tagit sig an stadens nya kvalitetsprogram med digitalisering, innovation och ständiga förbättringar i fokus. Programmet har diskuterats på chefsforum och arbetet har påbörjats i verksamheterna. Programmet lyfter behovet av olika förhållningssätt såsom stockholmarnas fokus, helhetssyn, hållbarhet, handlingsutrymme, lärande och öppenhet.

Inom äldreomsorgen har införandet av nyckelfri hemtjänst fortgått under året, omkring hälften av alla personer med hemtjänstinsatser och/eller trygghetslarm inom stadsdelsområdet har numer nyckelfria digitala lås monterade på sina dörrar. Skarpnäcks kommunala hemtjänst är i gång med driften av nyckelfri hemtjänst vilket har effektiviserat verksamheten ytterligare.

Nämndens anhörigkonsulenter har i samverkan med kollegor i staden anordnat olika typer av digitala anhörigträffar. Den digitala mötesformen har möjliggjort att fler träffar har kunnat erbjudas och att ett större antal anhöriga har kunna delta. Äldre på vård- och omsorgsboendet har möjlighet att använda en digital spelkonsol som reagerar på användarnas rörelser. Spelet stimulerar fysisk aktivitet och främjar interaktion med andra personer.

Vårdnadshavare erbjuds tillgång till förskolornas digitala inläsningstjänst. Det innebär att de kan ta del av litteratur på många olika språk och läsa ett varierat utbud av böcker hemma tillsammans med sina barn.

Förvaltningen har stärkt arbetet med krisledning genom en ny digital lösning som effektiviserar samverkan vid kriser och ger möjligheter att snabbt kunna kommunicera ut information, larma berörda och kalla in viktiga resurser.

Internationalisering och internationella relationer

I linje med stadens internationella strategi så bedriver förvaltningen omvärldsbevakning för att hitta goda exempel och metoder som kan förbättra och förstärka arbetet inom nämndens verksamheter.

Förvaltningen har under hösten genomfört en studieresa till Danmark och besökt några verksamheter för barn och unga i riskzon för att dras in i kriminalitet och deras familjer. Verksamheterna var behandlingsinriktade så väl som riktade mot att återuppta studier/närma sig arbetsmarknad och fritidsverksamhet. Syftet var att ta del av jämförbara arbetssätt för att få kunskap och inspiration om förebyggande arbete i en annan kontext. Resan genomfördes tillsammans med lokalpolisområdet.

Stadsdelsnämnden har inte sökt finansiering från EU:s fonder eller program. Däremot har förvaltningen deltagit i EU-finansierade projekt tillsammans med berörda fackförvaltningar inom staden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	83	84	82	82	83	83	2022
  Andel av personalkostnader inom socialtjänstens myndighetsutövning som är för externa konsulter	1,37 %			1,43 %	3 %	Tas fram av nämnd	VB 2022
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	100 %			100 %	100 %	93 %	2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel upphandlingar där marknadsdialog har genomförts	100 %			100 %	90 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	2022
  Index Bra arbetsgivare	78			78	80	84	2022
Analys Resultatet ligger på samma nivå som tidigare år och når inte målet. Indexet bygger på resultat i medarbetarenkäten och personalstatistik och består av tre delar; rekommendera arbetsgivare, jämställdhet samt attraktiv arbetsgivare. Förvaltningens förhöjda sjukfrånvaro påverkar indexet negativt.							
   Sjukfrånvaro	8,4 %	8,6 %	7,1 %	9,4 %	8 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2022
Analys Sjukfrånvaron är påverkad av pandemin och är därför förhöjd även detta år, men har gått ner sedan årsskiftet.							
   Sjukfrånvaro dag 1-14	3,8 %	4 %	3,7 %	3,8 %	3 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2022
Analys Den korta sjukfrånvaron är fortsatt påverkad av pandemin och är därför förhöjd även detta år. Den har dock långsamt gått ner sedan årsskiftet men når inte målet. Sedan i våras är den korta sjukfrånvaro högre bland män än kvinnor.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska medverka i kommunstyrelsens och servicenämndens pilotprojekt för effektiva arbetssätt vid webbpublicering på hemsidor i syfte att säkerställa kvalitet och efterlevnad av lagkrav gällande tillgänglighet och personuppgifter samt effektivisera stadens kommunikationsarbete	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en inventering av kompetensutvecklingsbehov i öppna förskolan	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna analysera stadsdelsnämndernas kompetensutvecklingsbehov och samordna kompetensutvecklingen för personal i förskolan	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: Skarpnäck har en inkluderande och hälsofrämjande arbetsmiljö som präglas av ett engagerat och närvarande ledarskap

 Uppfylls helt

Beskrivning

Ett engagerat och närvarande ledarskap bidrar till en hälsofrämjande och tillitsfull arbetsmiljö. Ledarskapet stärks genom förvaltningens och stadens olika utvecklingsinsatser. Förvaltningen har ett systematiskt arbetsmiljöarbete med välkända rutiner som förebygger sjukfrånvaro.

Kompetensförsörjningen planeras på kortare och längre sikt. Förvaltningen arbetar för att erbjuda trygga anställningar. Chefer och medarbetare bidrar till en innovationskultur där de tillsammans utvecklar idéer och goda exempel som bidrar till verksamhetens kvalitet och mål.

Förväntat resultat

- Index bra arbetsgivare ökar
- Andelen allmänna visstidsanställningar och ofrivilliga deltider minskar
- Ledarskapsindex ökar

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnått, indikatorn ligger över årsmålet och att aktiviteterna har genomförts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Ledarskapsindex	82	87	81	81	81		2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Använda stadens nya chefsprofil	2021-10-01	2022-12-31	
 Stärka det närvarande ledarskapet	2021-01-01	2022-12-31	
 Utveckla samverkans- och arbetsmiljöarbetet	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: Skarpnäcks medarbetare utövar ett aktivt medarbetarskap

 Uppfylls helt

Beskrivning

Det aktiva medarbetarskapet ger förutsättningar att aktivt utveckla och omsätta idéer till konkreta verksamhetsförbättringar, med möjligheter till internt och externt samarbete. Därmed kan medarbetare och chefer arbeta tillsammans för att uppnå verksamhetens mål för stadens invånare. Att ha möjlighet att påverka sitt arbete skapar arbetsglädje och en bättre social och organisatorisk arbetsmiljö.

Förväntat resultat

- Medarbetare upplever att de har en bra arbetssituation
- Medarbetare är aktiva och bidrar med förslag och idéer för verksamhetsutveckling

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnått, indikatorn når årsmålet och att aktiviteterna har genomförts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Medarbetarna har en bra arbetssituation	71 %			71 %	71 %		2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbetet med förbättrad arbetssituation för fler yrkesgrupper fortsätter	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningens introduktion förstärks	2022-01-01	2022-12-31	
 Stärka det aktiva medarbetarskapet	2021-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: Valfärdsteknik och digitala arbetssätt effektiviserar och utvecklar förvaltningens verksamheter

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens verksamheter har en digital mognad och kompetens där man ser att digitalisering är en del av verksamhetsutvecklingen. Digitalisering är ett hjälpmedel för att lösa konkreta utmaningar för invånarna och inom verksamheterna. Digitala arbetssätt ökar effektiviteten inom verksamheterna och bidrar på det sättet till att klara välfärdens kvalitet och kompetensförsörjningen. Genom dialog med invånarna och omvärldsbevakning utvecklar förvaltningen användandet av digitalisering och välfärdsteknik.

Moderniseringen av sociala system förväntas leda till effektivisering och ökad möjlighet till systematisk uppföljning av socialtjänstens verksamheter. Förvaltningens verksamheter förväntas bedriva förändrings- och utvecklingsarbete.

Förväntat resultat

- Genom innovation och förnyelse kring digitalisering och ny teknik erbjuder förvaltningen samhällstjänster med hög kvalitet och effektivitet
- Personer som har hemtjänst har möjlighet att få inköp genom digitala lösningar
- Varje avdelning använder digitala arbetssätt och välfärdsteknik utifrån faktiska behov

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnått. Bedömningen grundas på att förväntat resultat uppnått och att två av tre aktiviteterna har genomförts.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen bibehåller och vidareutvecklar digitala arbetssätt som pandemin har medfört	2022-01-01	2022-12-31	
 Förvaltningen utvecklar arbetssätt som främjar digitalt innanförskap	2021-01-01	2022-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stärka arkiv- och personuppgiftsredogörare genom utbildning och nätverk	2022-01-01	2022-12-31	
Analys Arbetet har försenats på grund av personalomsättning.			

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Förvaltningens ekonomiska läge har under året varit svårbedömt. Effekterna av pandemin har gradvis minskat under året, men förvaltningen har även det här året sett lägre efterfrågan och därmed lägre kostnader för placeringar inom vård- och omsorgsboende i äldreomsorgen. Denna faktor har haft en avgörande inverkan på förutsättningarna att klara årets resultat.

De ekonomiska effekter som har förväntats uppstå med anledning av det försämrade säkerhetspolitiska läget har varit svårt att bedöma. Likaså effekter av inflationstakt och begynnande lågkonjunktur.

Vartefter de ekonomiska prognoserna under året visat på stigande överskott, har förvaltningen tagit aktiva beslut om utökade åtgärder och satsningar för att möta verksamhetens behov och för att förbättra de ekonomiska förutsättningarna inför kommande år.

Nämnden redovisar ett överskott om 20,2 mnkr före och i bokslutet ett överskott om 20,3 mnkr efter resultatöverföring.

Mnkr	Budget 2022	Bokslut 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Avvikelse 2021
Anslag för nämndens verksamhet (netto)	1225,5	1205,3	20,2	1151,1	25,1
Kostnader (+)	1356,1	1372,4	-16,3	1334,5	9,5
Intäkter (-)	-130,6	-167,1	36,5	-183,4	15,6
Avvikelse före resultatdispositioner			20,2		25,1
Resultatenheterna överskott från 2021 (+)			15,5		10,2
Resultatenheterna överskott till 2023 (-)			-15,4		-15,5
Avvikelse efter resultatdispositioner			20,3		19,8

I föreliggande bokslut redovisas ett överskott om 20,2 mnkr före resultatöverföring och ett överskott om 20,3 mnkr efter resultatöverföring. I bokslutet för 2021 redovisades ett överskott om 25,1 mnkr före resultatöverföring och ett överskott om 19,8 mnkr efter resultatöverföring.

Mnkr	Budget (kostnader +)	Budget (intäkter -)	Budget (netto)	Bokslut före resultatöverföringar	Bokslut efter resultatöverföringar	Avvikelse 2022 efter resultatöverföringar	Avvikelse 2021 efter resultatöverföringar
Nämnd och administration	45,2	-0,7	44,5	42,3	42,3	2,2	2,2
Individ- och familjeomsorg	171,0	-32,4	138,6	138,7	138,7	-0,1	17,3
varav barn och ungdom	96,3	-14	82,3	79,5	79,5	2,8	8,7
varav vuxen	22,9	-1,1	21,8	25,5	25,5	-3,7	-0,8
varav socialpsykiatri	42,2	-8,3	33,9	33,3	33,3	0,6	-0,7
varav nyanlända	9,6	-9,0	0,6	0,4	0,4	0,2	7,7
Stadsmiljöverksamhet	19,1	-3,3	15,8	18,9	18,9	-3,1	-4,1
avskrivningar	9,9	0,0	9,9	8,4	8,4	1,5	0,4
internräntor	0,5	0,0	0,5	0,5	0,5	0,0	-0,1
Förskoleverksamhet	272,8	-22,2	250,6	249,2	249,1	1,5	-7,4
Äldreomsorg	420,8	-51,0	369,8	351,0	351,0	18,8	21,5
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	308,6	-13,0	295,6	299,4	299,4	-3,8	-6,9
Barn, kultur och fritid	23,1	-2,9	20,2	21,2	21,2	-1,0	-0,3
Arbetsmarknadsåtgärder	13,2	-3,4	9,8	7,5	7,5	2,3	2,9
Ekonomiskt bistånd	71,9	-1,7	70,2	68,3	68,3	1,9	-5,7
varav handläggare	18,9	0,0	18,9	19,8	19,8	-0,9	-2,2
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	1356,1	-130,6	1225,5	1205,3	1205,2	20,3	19,8

Nämnd- och förvaltningsadministration

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 2,2 mnkr för året. Överskottet är en del av förvaltningens reserv för oförutsedda kostnader inom nämndens budget.

Bokslut 2022 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet på ett sämre resultat om 1,1 mnkr, vilket beror på kostnader för att kostnadseffektivisera och förbättra budgetförutsättningarna inför kommande år.

Bokslut 2022 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet på ett försämrat resultat om 1,1 mnkr vilket beror på kostnader för att kostnadseffektivisera och förbättra budgetförutsättningarna inför kommande år.

Bokslut 2022 i förhållande till bokslut 2021

I förhållande till år 2021 har nettokostnaderna ökat med 3,8 mnkr. Detta beror främst på ökade lokalkostnader.

Individ- och familjeomsorg, inklusive socialpsykiatri

Verksamhetsområdet för Individ- och familjeomsorg redovisar ett underskott om 0,1 mnkr. Verksamheten för barn och ungdom bidrar med ett överskott om 2,8 mnkr, socialpsykiatri 0,6 mnkr samt nyanlända 0,2 mnkr medan verksamheten för vuxna redovisar ett underskott om 3,7 mnkr. Detta underskott beror bland annat på högre placeringskostnader än budgeterat inom framförallt missbruksvård.

I budgeten för verksamheten för barn och ungdom ligger 4 mnkr av förvaltningens reserv för oförutsedda kostnader inom nämndens budget vilket förklarar del av överskottet på den verksamheten.

Bokslut 2022 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet för verksamhetsområdet ett försämrat resultat om 0,4 mnkr.

Bokslut 2022 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet för verksamhetsområdet ett försämrat resultat om 0,3 mnkr.

Bokslut 2022 i förhållande till bokslut 2021

Vid en jämförelse med bokslutet 2021 har nettokostnaden ökat med 21,7 mnkr. Avvikelsen beror framförallt på förändrade redovisningsprinciper för bokföring av statsbidraget generalschablon.

Ekonomiskt bistånd

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 1,9 mnkr. Under året har antal hushåll med ekonomiskt bistånd minskat vilket beror på att fler hushåll lyckats nå självförsörjning.

Bokslut 2022 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet en förbättring med 0,9 mnkr.

Bokslut 2022 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet en förbättring med 2,4 mnkr.

Bokslut 2022 i förhållande till bokslut 2021

Vid en jämförelse med bokslutet 2021 har nettokostnaden minskat med 0,8 mnkr.

Arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 2,3 mnkr. Överskottet beror främst på statlig ersättning för reducerat personalförsäkringspålägg för unga (feriearbetare).

Bokslut 2022 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet ett förbättrat resultat om 0,9 mnkr. Antalet arbetsmarknadsinsatser blev något högre under hösten än vad som tidigare varit beräknat.

Bokslut 2022 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet på ett förbättrat resultat om 1,9 mnkr.

Bokslut 2022 i förhållande till bokslut 2021

Vid en jämförelse med bokslutet 2021 har nettokostnaden ökat med 0,6 mnkr.

Stadsmiljö

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 3,1 mnkr. Underskottet beror på extra satsningar på förvaltningens parker och grönytor i form av reparationer av utemiljöer samt renhållning. De utökade åtgärderna och satsningarna har kunnat genomföras då förvaltningen har prognostiserat ett överskott för året.

Bokslut 2022 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet ett försämrat resultat om 0,1 mnkr. Fler åtgärder och satsningar har kunnat genomföras då förvaltningen har prognostiserat ett överskott för året.

Bokslut 2022 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet ett försämrat resultat om 1,1 mnkr.

Bokslut 2022 i förhållande till bokslut 2021

I förhållande till år 2021 har nettokostnaderna ökat med 1,0 mnkr. Ökningen beror på högre kostnader för renhållning, underhåll och reparation.

Förskoleverksamhet

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott före resultatöverföring om 1,4 mnkr. Efter resultatöverföring redovisas ett överskott om 1,5 mnkr. Överskottet beror på minskade projekteringskostnader avseende nybyggnationer av förskolor.

Resultatenheterna redovisar ett underskott om 0,1 mnkr som analyseras under rubriken ”Resultatenheter”.

Det är något fler inskrivna barn i förskolan än den prognos som fastställdes i verksamhetsplanen 2022. Swecos prognoser visar att barn i åldern 1-5 år minskar de kommande åren.

Antal barn enligt prestationsavläsning

Månad	Allmän förskola	Yngre barn	Äldre barn	Summa
Januari	0	657	1113	1770
Februari	0	675	1108	1783
Mars	0	679	1103	1782
April	0	683	1103	1786
Maj	0	692	1099	1791
Juni	0	684	1068	1752
Juli	0	659	983	1642
Augusti	0	907	728	1635
September	0	909	726	1635
Oktober	0	906	724	1630
November	0	917	721	1638
December	0	918	721	1639
Snitt	0	774	933	1 707

Bokslut 2022 i förhållande till tertialrapport 2

Vid en jämförelse med tertialrapport 2 redovisar verksamheten ett förbättrat resultat med 3,2 mnkr. Under det sista tertialet har resultatenheter förbättrat resultatet med 2,8 mnkr vilket härrör främst till statlig ersättning för "kvalitetshöjande insatser". Övergripande förskoleverksamhet har ett överskott om 1,5 mnkr vilket är en förbättring om 3,2 mnkr.

Bokslut 2022 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till tertialrapport 1 visar verksamheten ett förbättrat resultat om 1,5 mnkr. Resultatenheter resultat är oförändrad i jämfört med tertialrapport 1. Övergripande förskoleverksamhet har förbättras med 1,5 mnkr.

Bokslut 2022 i förhållande till bokslut 2021

Vid en jämförelse med bokslutet 2021 har nettokostnaden minskat med 9,1 mnkr. Detta förklaras främst med färre barn i förskolan och därmed lägre personalkostnader. Det är 23 barn färre i snitt för året jämfört med 2021. Inskrivna barn i december 2022 är 56 färre jämfört med föregående år.

Äldreomsorg

Verksamhetsområde äldreomsorg redovisar ett överskott om 18,8 mnkr. Beställarverksamheten visar överskott och delar av utförarverksamheterna underskott. I avdelningens resultat ingår också en del av förvaltningens gemensamma reserv på 4 mnkr vilket är del av överskottet för verksamhetsområdet.

Beställarverksamhetens överskott förklaras framför allt av mindre köp än budgeterat av platser inom vård- och omsorgsboende. Antalet platser har legat på en låg nivå de första månaderna under året. Förvaltningen såg en ökning i antalet platser i jämförelse med början

på året under våren och sommaren som sedan planade ut under hösten.

Hemtjänstenheterna arbetar aktivt med att förbättra personalplanering och att öka utförda timmar hos kund. Hemtjänstenheterna redovisar ett underskott och står för större delen av underskottet på utförarsidan. Underskottet förklaras av en obalans mellan intäkter och kostnader.

Det prognostiserade underskottet för nämndens vård- och omsorgsboende förklaras av en för hög grundbemanning i förhållande till antal belagda platser där anpassningar fortsatt behöver göras för att få en budget i balans.

Inom utförarverksamheterna finns en konstaterad tydlig kostnadsökning för livsmedel samt skydds- och förbrukningsmaterial. Kostnadsökningarna grundar sig i både ökad förbrukning och höjda priser hos leverantörer. Handlingsplaner för utförarverksamheterna har arbetats fram i syfte att nå budget i balans men förväntas påverka resultatet först nästa år.

Bokslut 2022 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet på ett förbättrat resultat om 8,2 mnkr. Detta förklaras främst av att efterfrågan på platser på vård- och omsorgsboende har varit svårprognostiserad.

Bokslut 2022 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet på ett förbättrat resultat om 15,2 mnkr. Detta förklaras främst av att efterfrågan på platser på vård- och omsorgsboende har varit svårprognostiserad.

Bokslut 2022 i förhållande till bokslut 2021

I förhållande till år 2021 har nettokostnaderna ökat med 17,7 mnkr. Ökningen beror främst på att antalet platser på vård- och omsorgsboende samt att personalkostnaderna har ökat i jämförelse med 2021.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 3,8 mnkr.

Underskottet beror framförallt på ökade kostnader för personlig assistans. Budgettilldelning för verksamhetsområdet baseras till stor del på två tidpunkter för mätning av antal brukare inom LSS.

Bokslut 2022 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till prognosen i tertialrapport 2 visar bokslutet ett förbättrat resultat om 0,2 mnkr.

Bokslut 2022 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet ett förbättrat resultat om 0,6 mnkr.

Bokslut 2022 i förhållande till bokslut 2021

I förhållande till år 2021 har nettokostnaderna ökat med 12,9 mnkr. Ökningen beror främst på placeringskostnader för vuxenboende, daglig verksamhet och personligtassistans enligt SFB (Socialförsäkringsbalken).

Barn, kultur och fritid

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 1,0 mnkr. Underskottet beror främst på ökade kostnader för sommarkolloverksamhet samt rekrytering av fritidslotsar som arbetar uppsökande mot ungdomar.

Bokslut 2022 i förhållande till tertialrapport 2

I förhållande till tertialrapport 2 visar bokslutet ett försämrat resultat med 0,4 mnkr vilket förklaras med ökade kostnader för sommarkollo.

Bokslut 2022 i förhållande till tertialrapport 1

I förhållande till prognosen i tertialrapport 1 visar bokslutet på ett försämrat resultat om 1,0 mnkr vilket förklaras med ökade kostnader för sommarkollo samt fritidslotsar.

Bokslut 2022 i förhållande till bokslut 2021

I förhållande till år 2021 har nettokostnaderna ökat med 0,1 mnkr.

Jämförelse T1, T2 och bokslut 2021 (totalt för förvaltningen)

Period	Netto
T1	0,0
T2	+6,5
Bokslut	+20,3

Tertialrapport 2

I tertialrapport 2 prognostiserades ett överskott om 6,5 mnkr efter resultatöverföringar. Bokslutet 2022 redovisar ett överskott om 20,3 mnkr efter resultatöverföringar. Förändringar mot tertialrapport 2 beskrivs och analyseras under respektive verksamhetsområde ovan.

Tertialrapport 1

I tertialrapport 1 prognostiserades budget i balans efter resultatöverföringar. Bokslutet 2022 redovisar ett överskott om 20,3 mnkr efter resultatöverföringar. Förändringar mot tertialrapport 1 beskrivs och analyseras under respektive verksamhetsområde ovan.

Bokslut 2022 i förhållande till bokslut 2021

Bokslutet 2022 redovisar ett överskott om 20,3 mnkr efter resultatöverföringar. I bokslutet 2021 redovisades ett överskott om 19,8 mnkr efter resultatöverföring. Förändringar mot bokslut 2021 beskrivs och analyseras under respektive verksamhetsområde ovan.

Kostnader och intäkter i bokslut 2022 i jämförelse med bokslut 2021

Utveckling, mnkr	VB 2022	VB 2021	Förändring	Förändring
Personalkostnader	482,0	480,5	1,5	0,3%
Lokalkostnader	100,4	101,0	-0,6	-0,6%
Köp av verksamhet	586,1	554,3	31,8	5,7%
Övriga kostnader	203,8	198,5	5,3	2,7%
Intäkter	-167,0	-183,2	16,2	-8,8%
Totalt:	1 205,3	1 151,1	54,2	4,7%

Personalkostnader

Kostnadsutvecklingen för förvaltningen avseende personalkostnader har mellan åren ökat med 0,3 procent, 1,5 mnkr. Den huvudsakliga orsaken till kostnadsökningen är årliga löneöversynen. Löner för månadsavlönad personal har ökat något, timanställda har minskat. Kostnaderna för sjukfrånvaro har ökat.

Lokalkostnader

Kostnaderna har minskat med 0,6 procent, 0,6 mnkr i förhållande till år 2021. Framför allt beror detta på lägre underhållskostnader inom förskolan samt ett ombyggnadstillägg för förvaltningskontoret på Björkhagsplan som betalades under 2021. Dessa effekter motverkas av högre hyreskostnader.

Köp av verksamhet

Kostnaderna för köp av verksamhet har ökat med 5,7 procent, 31,8 mnkr. Framför allt inom verksamhetsområdet äldreomsorg och individ och familjeomsorg har kostnaderna ökat, vilket förklaras av ökade placeringar och prisindex.

Övriga kostnader

Övriga kostnader har ökat med 2,7 procent, 5,3 mnkr. Ökningen beror dels på ökade priser på livsmedel och förbrukningsmaterial och dels på satsningar inom staden för friskvård och aktiviteter för att förstärka enheterna. Projekteringskostnader för nybyggnation av förskolor har däremot minskat.

Intäkter

Intäkterna har minskat med 8,8 procent, 16,2 mnkr. Minskningen beror främst på lägre ersättning från Migrationsverket.

Resultatenheter

Resultatenhetens namn	Resultatenheternas bruttobudget 2022	Resultatöverföring från 2021 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat 2022 Överskott (-) Underskott (+)	Resultatöverföring till 2023 Överskott (+) Underskott (-)
Hammarby/Björkhagens förskolor	47 572,0	-3 327,0	65,0	3 262,0
Kärrtorps förskolor	59 614,0	-5 981,0	1 353,0	4 628,0
Bagarmossens förskolor	67 590,0	-4 024,0	-646,0	4 670,0
Skarpnäcksfältets förskolor	47 844,0	-2 154,0	-718,0	2 872,0
Summa resultatenheter	222 620,0	-15 486,0	54,0	15 432,0

Hammarby/Björkhagens förskolor

Enheten redovisar ett underskott om 65 tkr för årets verksamhet. Inklusivt 2021 års resultatfond redovisas ett överskott om 3 262 tkr som överförs till 2023. Den främsta orsaken till enhetens underskott beror på inköp av förbrukningsinventarier för pedagogiska miljön.

Kärrtorps förskolor

Enheten redovisar ett underskott om 1 353 tkr för årets verksamhet. Inklusivt 2021 års resultatfond redovisas ett överskott om 4 628 tkr som överförs till 2023. Den främsta orsaken till enhetens underskott beror på inköp av förbrukningsinventarier för pedagogiska miljön.

Bagarmossens förskolor

Enheten redovisar ett överskott om 646 tkr för årets verksamhet. Inklusivt 2021 års resultatfond redovisas ett överskott om 4 670 tkr som överförs till 2023. Överskottet beror främst på lägre personalkostnader än budgeterat.

Skarpnäcksfältets förskolor

Enheten redovisar ett överskott om 718 tkr för årets verksamhet. Inklusivt 2021 års resultatfond redovisas ett överskott om 2 872 tkr som överförs till 2023. Överskottet beror främst på ökade statsbidragsintäkter.

Investeringar

Mnkr	Budget 2022	Bokslut 2022	Avvikelse 2022	Avvikelse mellan prognos T2 och bokslut 2022
Parkinvesteringar	6,0	9,4	-3,4	0,8
Parkreinvesteringar	1,5	1,5	0,0	0,0
Nycklade medel Stadsmiljö	6,1	3,1	3,0	-0,4
Klimatinvesteringar	1,2	1,4	-0,2	0,2
Trygghetsinvesteringar	0,2	0,2	0,0	0,0
Övriga investeringsmedel	2,2	1,6	0,6	-0,6
Maskiner & inventarier	1,6	0,7	0,9	-0,9
Totalt investeringar	18,8	17,9	0,9	-0,9

Investeringar på parkmark

Upprustningen av kvartersparken Lagmansplan i Skarpnäcks gård, som förvaltningen genomfört i samarbete med trafikkontoret, påbörjades under 2021 men arbetet blev försenat och slutfördes därför först under 2022. Upprustningen av kvartersparken Gåshällsparken i Kärrtorp har stött på en del svårigheter som är kopplade till bland annat prisuppgång av material och som har lett till förseningar och fördyringar. Detta har medfört att upprustningen inte har kunnat genomföras under året som planerat. Istället har dessa medel använts till upprustning av plaskdammen och bollplanen i Skarpaby lekpark som påbörjades i slutet av 2022 och fortsätter i början av 2023. Ett utegym till Kärrtorpsparken har köpts in under året och kommer placeras ut i parken i början av 2023.

För att förbättra tillgängligheten har parkvägar i Bagarmossen och i Skärgårdsskogen i Skarpnäck asfalterats under hösten.

Förvaltningen tilldelades medel för trygghetsskapande åtgärder i den fysiska miljön. Under våren har insatser genomförts för att öka tryggheten i Bagarmossen. En hundrastgård har anlagts vid ett grönområde invid parkvägen mellan Emågatan och Byälvsvägen. De åtgärder som utförts är markberedning, uppförande av grindar och staket, utplacering av bänkar och papperskorgar samt skylt.

Investeringsåtgärder för naturreservat

Stadsdelsnämnden har erhållit budgetjustering för investeringsåtgärder för naturreservat. Under året har stadsdelsförvaltningen arbetat med uppmärkning av reservatsgränserna och tillfälliga skyltar med information om cykling i naturreservat har satts upp. Förvaltningen avser att fortsätta arbetet med skyltning under kommande år.

Stockholm vid vattnet

I samverkan med andra förvaltningar inom staden arbetar stadsdelsförvaltningen för att utveckla och tillgängliggöra Lilla Sickla. Stadsdelsnämnden har erhållit budgetjustering för investeringsåtgärder som syftar till att öka vistelsevärden på platser vid vattnet. Under året har

samtliga tillstånd som krävs erhållits och den befintliga bryggan på plats har förlängts i syfte att få bryggan solbelyst under fler timmar och göra det möjligt för fler att vistas i ett sjönära läge för rekreation. Inom ramen för investeringsprojekt Stockholm vid vattnet pågår ett arbete sedan 2021 tillsammans med fastighetskontoret för att utveckla Flaten som mötesplats genom att tillföra en bastu på platsen. I september påbörjades återuppbyggnaden och färdigställandet beräknas till maj 2023.

Övriga investeringar

Ett uteklassrum har under året anlagts i närheten av Flatenbadet i Flatens naturreservat. Syftet är att förenkla och uppmuntra till utomhuspedagogisk undervisning. Åtgärden bidrar till att utveckla Flatens naturreservat till ett besöksmål året om.

Biologisk mångfald

Medel för biologisk mångfald har sökts för upprustning av Gåshällsparken men inte kunnat användas på grund av fördyringar i projektet som lett till att hela upprustningen skjutits upp. Medel har använts för att utreda möjligheten att anlägga biotop och gröna väggar och förvaltningen har nu en rapport med förslag på åtgärder att arbeta utifrån under 2023.

Klimatinvesteringar

Klimatinvesteringsmedel: Förvaltningen har gjort investeringar i laddstationer för eldrivna handverktyg vid Orhems fritidsträdgårdar. Resterande medel har använts till biokolsbäddar i samband med upprustningen av Lagmansplan samt energibesparingsåtgärder på Kulturhuset i Skarpnäck med byte till energisnål LED samt närvarostyrning där lämpligt.

Medel för lokaländamål

Förskolor

För 2022 utgår ett bidrag för lokaler inom förskolan med hög hyra. Bidraget utgår med 80 procent av den del av hyran som ligger mellan 1 802 kr - 2 500 kr/kvm och 40 procent för den del av hyran som överskrider 2 500 kr/kvm. För hyresnivåer över 3 000 kr/kvm och år utgår bidrag motsvarande 1/3 av 40 procent av hyreskostnaden. Bidrag utgår för högst 10 kvm per inskrivet Stockholmsbarn. Bidraget fördelas via budgetjustering. För 2022 har nämnden fått 2,2 mnkr i bidrag.

SISAB har avslutat upphandling gällande projekt för ny förskola på Stångåvägen i Bagarmossen. Nuvarande kalkyl för färdigställandet av förskolan överstiger något den beslutade projektkostnaden enligt genomförandebeslutet. Anledningen är väsentligt ökat index på grund av förändrat omvärldsläge. Avstämning har skett mellan förvaltningen och SISAB samt avdelningen för stadsutveckling och lokalförsörjning på SLK.

Gruppboendestäder

Staden har särskilda stimulansbidrag som nämnden kan söka för utbyggnad av särskilda boenden. Bidragen till nämnderna finansieras med i bokslut avsatta medel och fördelas via budgetjustering. Stadsdelsnämnden har sökt bidrag för merkostnader för ny gruppboendestadsplats LSS på Fogdevägen 112. Bidraget utgår med 250 kronor per dygn. Bidraget till nämnden under 2022 blev 0,3 mnkr.

Analys av balansräkning

Bokslutet för verksamhetsåret 2022 har upprättats enligt den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed och i överensstämmelse med riktlinjerna i regler för ekonomisk förvaltning. Detta innebär bland annat att nedanstående principer har följts:

- *Matchningsprincipen*: tillgångar/intäkter och skulder/kostnader har periodiserats på likartat sätt.
- *Försiktighetsprincipen*: kostnader/skulder ska aldrig undervärderas och intäkter/tillgångar aldrig övervärderas.
- *Väsentlighetsprincipen*: kostnader och intäkter har periodiserats om de påverkat resultatet väsentligt. I bokslutet har 50 tusen kronor varit riktmärke för vad som normalt ansetts varit av väsentlig storlek.

Förvaltningens balansomslutning har ökat med 18,3 mnkr. Endast större avvikelser kommenteras.

TILLGÅNGAR

Tillgångar, mnkr	31/12 2021	31/12 2022	Förändring
Anläggningstillgångar	113,3	120,7	7,4
Kundfordringar	12,3	10,8	-1,5
Diverse kortfristiga fordringar	1,9	0,8	-1,1
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	25,5	26,6	1,1
Kassa och bank	0,5	0,5	0,0
Summa tillgångar	153,5	159,4	5,9

Anläggningstillgångar har ökat med 7,4 mnkr. Ökningen är till följd av investeringar gjorda enligt plan.

Kundfordringar har minskat med 1,5 mnkr. Skälet till minskningen beror på att under 2021 fakturerade förvaltningen stadsledningskontoret för återhämtningsbonus.

Diverse kortfristiga fordringar har minskat med 1,1 mnkr. Minskningen beror på lägre intäkter från Migrationsverket.

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har ökat med 1,1 mnkr. Ökningen beror på periodisering av hyresfakturor.

SKULDER och EGET KAPITAL

Skulder och eget kapital, mnkr	31/12 2021	31/12 2022	Förändring
Eget kapital	-49,5	-36,7	12,8
Långfristiga skulder	-1	-0,9	0,1
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-0,5	-0,5	0

Skulder och eget kapital, mnkr	31/12 2021	31/12 2022	Förändring
Leverantörsskulder	-73,3	-89,3	-16
Övriga kortfristiga skulder	-5,3	-7,7	-2,4
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-24	-24	0
Summa skulder och eget kapital	-153,5	-171,8	-18,3

Eget kapital har minskat med 12,8 mnkr. Minskningen är i förhållande till övriga förändringar i balansräkningen. Förvaltningen har minskat resultatfonderna med 0,1 mnkr.

Leverantörsskulderna har ökat med 16,0 mnkr och avser fakturor för investeringar och drift inom stadsmiljö.

Övriga kortfristiga skulder har ökat med 2,4 mnkr vilket beror på ökade kostnader för personlig assistans enligt Socialförsäkringsbalken.

Alla ovanstående avvikelser får anses vara av naturlig variation.

Särskilda redovisningar

Agenda 2030

Nämndens kärnverksamheter bidrar på många sätt till att staden kan nå de globala målen i Agenda 2030 inklusive principen om att ingen ska lämnas utanför. Detta görs bland annat genom att skapa trygga och inkluderande parker, öka tillgängligheten och delaktigheten för personer med funktionsnedsättning, ta hänsyn till barns och nationella minoriteters rättigheter samt arbeta för en god vård och omsorg om äldre. Vidare arbetar förvaltningen aktivt för att minska verksamheternas klimatpåverkan, exempelvis genom att minska matsvinn och servera en stor andel ekologiska och klimatsmarta livsmedel. Förvaltningen har under året fortsatt uppmärksamma och stärka arbetet med Agenda 2030 i analys- och utvecklingsarbetet. Samtliga enheter har identifierat de hållbarhetsmål som är relevanta för respektive verksamhet, vilket har ökat kunskapen och förståelsen för agendan och dess delmål. För närmre beskrivning av hur verksamheterna bidrar till hållbarhetsmålen se text under respektive verksamhetsmål.

Inom stadsdelsområdets hållbarhetsarbete har målet om fredliga och inkluderande samhällen (mål 16) blivit påtagligt aktuellt till följd av de skjutningar som ägt rum under året. De allvarliga händelserna har både skördat liv och skapat otrygghet inom stadsdelen. Förvaltningen har samverkat både internt och med polis, skola, civilsamhälle och föreningar för att öka tryggheten hos invånarna. Genom att skapa en trygg och tillgänglig stadsmiljö bidrar arbetet till ett hållbart samhälle (mål 11) där alla invånare oavsett kön, ålder, funktionsförmåga eller bakgrund känner sig inkluderande och delaktiga (mål 10).

Skarpnäcks stadsdelsområde består till stor del av naturområden som nyttjas av många stockholmare. Förvaltningens arbete med att förvalta och tillgängliggöra naturområden och

parker bidrar till att främja ekosystem och biologisk mångfald (mål 15). Nämnden utför även åtgärder för att minska energianvändning och utsläpp av växthusgaser vilket bidrar till att motverka klimatförändringar (mål 13). Samverkan har skett med trafikkontoret för att få till stånd fler laddplatser inom stadsdelsområdet. Förvaltningens miljö- och klimatarbete kan i sin tur kopplas till målet om god hälsa och välbefinnande (mål 3) då vi är beroende av friska, välfungerande ekosystem för vår överlevnad.

Jämställdhet

Förvaltningen arbetar för att ett jämställdhetsperspektiv ska integreras i alla verksamhetsområden och i alla led av beslutsfattande, planering och utförande. Remisser, skrivelser och andra frågor som berör invånare ska prövas ur ett jämställdhetsperspektiv och vilka konsekvenser ett förslag kan få för kvinnor/flickor respektive män/pojkar ska analyseras. Förvaltningen har uppmärksammat behov av fortsatt utvecklingsarbete kopplat till jämställdhetsintegrering och ämnar fortsätta utvecklingen av jämställdhetsanalyser under 2023. Förvaltningen har under året arbetat med att höja kompetensen om jämställdhet inom samtliga verksamheter. Målet är att motverka stereotypa föreställningar om kön samt att kvinnors och mäns behov tillgodoses på likvärda villkor. När betydande skillnader mellan könen visas i statistik analyseras utfallet för att åtgärder ska kunna sättas in. Förvaltningen har under hösten bjudit in stadsledningskontorets jämställdhetsstrateg som utbildat chefer och stödfunktioner i genomförande av jämställdhetsanalyser.

Som arbetsgivare bidrar nämnden till jämställdhetsarbetet genom jämställda arbetsvillkor och genom att motverka oskäliga löneskillnader mellan kvinnor och män. Tydliga arbetssätt och rutiner finns mot hot och sexuella trakasserier på arbetsplatsen.

Stadsmiljön ska vara trygg och säker för alla oavsett kön. Tillgängligheten och framkomligheten på parkvägar har förbättrats, vilket är viktigt ur ett jämställdhetsperspektiv då fler kvinnor än män använder gång- och kollektivtrafik. Jämställdhetsperspektiv beaktas vid upprustning av samt planering av nya parker inom stadsdelsområdet. Förvaltningen har under året identifierat en spontanidrottsanläggning med behov och potential att förbättras för flickor och kvinnor. Fritidsledare vid förvaltningens fritidsgårdar har haft dialog med flickor i åldern 13-17 år om vilka platser de kan tänkas besöka samt vad de önskar göra i form av fysisk aktivitet. Av Stockholmsenkäten och stadens trygghetsmätning framgår det att kvinnor och flickor som grupp överlag upplever otrygghet i det offentliga rummet. Unga kvinnor har därför särskilt bjudits in att delta i förvaltningens trygghetsvandringar i syfte att trygghetsinventera platser och områden som de upplever som otrygga. Miljöarbetet inom stadsdelsområdet kommer samtliga invånare till gagn oavsett kön.

Förskolans verksamheter har under året fortsatt att förmedla och förankra de mänskliga rättigheterna hos barn och vårdnadshavare, vilket bidrar till att skapa ett mer jämställt och inkluderande samhälle. I undervisningsmetoderna arbetar förskolorna med att motverka könsstereotypa attityder och beteenden. Barnen får pröva och utveckla sina förmågor och intressen utifrån samma möjligheter oberoende av könstillhörighet.

Förvaltningens strategiska arbete för jämställda fritidsgårdar har fortgått. Målsättningen är att

tryggheten hos unga inom stadsdelsområdet ska öka och att fler unga, oavsett kön, ska uppleva att fritidsgårdarna är till för dem. Indikatorn om andel ungdomar som deltar i föreningsliv visar att pojkar inom Skarpnäcks stadsdelsområde deltar i högre utsträckning än flickor. Fler pojkar än flickor ansöker till feriejobb, de platser som erbjuds fördelas så lika som möjligt mellan könen.

Förvaltningen analyserar eventuella könsskillnader vad gäller målgruppen som erhåller försörjningsstöd och noterar en minimal rörlighet i skillnaderna mellan kön, där män som erhåller försörjningsstöd historiskt är marginellt fler än kvinnor. Utredningar och insatser ska utgå från den enskildes behov och ska inte påverkas av den enskildes kön eller könsuttryck. Om verksamheterna skulle uppmärksamma omotiverade könsskillnader i bedömningar, nöjdhet och/eller insatsernas framgång ska detta analyseras och åtgärdsplaner ska upprättas.

Nämndens verksamheter arbetar för att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Verksamheter som kan komma i kontakt med våldsutsatta har fått utbildning i våld i nära relation och våldets konsekvenser. FREDA-kortfrågor används inom socialtjänsten för att uppmärksamma våld i nära relation. Frågorna ställs till alla oavsett kön för att både uppmärksamma våldsutsatthet och för att upptäcka våldsutövare. Inom äldreomsorgen används Reagera-S för att uppmärksamma olika typer av våld, vilket har lett till att fler handläggare känner sig bekväma med att ställa frågor om våldsutsatthet.

Inom äldreomsorgen fortgår arbetet med att säkerställa att kvinnor och män får vård- och omsorg på lika villkor, bland annat genom att synliggöra och analysera vilka effekter förslag eller aktiviteter får för kvinnor respektive män. Utifrån årets resultat från Socialstyrelsen brukarundersökning framkommer betydande skillnader i resultatet mellan män och kvinnor i flera frågor. Förvaltningen ser dock inga bestående skillnader utifrån kön vid jämförelse över tid, i en del frågor skiftar högst andel positiva svar från år till år mellan grupperna. Svarsfrekvensen var även låg vilket medför att resultaten bör tolkas med viss försiktighet.

Jämställdhetsanalys gällande lex Sarah-rapportering återfinns under rubriken systematiskt kvalitetsarbete.

Barns rättigheter

Förvaltningen arbetar på många sätt för att säkerställa barns rättigheter, i enlighet med stadens program för barnets rättigheter och inflytande 2018-2022. Förvaltningen arbetar med barns rättigheter inom samtliga verksamheter inom avdelningen individ- och familjestöd, bland annat genom olika aktiviteter rörande barnrättsperspektivet som alla syftar till att stärka barnens rättigheter, öka barnens delaktighet och att höja kunskapen hos personalen.

Förvaltningen arbetar systematiskt med barnkonsekvensanalyser och har under året genomfört en "barnfokusvecka", upprättat kunskapshöjande forum för både BRA-samtal och de insatser som finns för föräldrar i stadsdelsområdet. Vad gäller kompetenshöjande insatser har socialsekreterare på olika enheter inom socialtjänsten utbildats i metodstödet iRiSk, risk- och skyddsintervjuer för våldsutsatta barn, för att ytterligare stärka barnrättsperspektivet. Metoden planeras att implementeras under 2023.

Det familjeorienterade arbetssättet vidareutvecklas i syfte att säkerställa ett tydligt

barnrättsperspektiv i ärenden där en förälder eller vårdnadshavare aktualiseras inom någon av socialtjänstens verksamheter. Insatserna som ges i vuxen- och barnärenden samordnas i stor utsträckning. Inom socialtjänsten finns barnrättsambassadörer som driver arbetet med barnkonsekvensanalyser och som stödjer berörda enheter i barnrättsarbetet.

Förskolan har ett viktigt uppdrag att kommunicera barnkonventionen och upplysa barnen om deras rättigheter. Bland annat har barnen fått lära sig sina rättigheter genom litteratur anpassad för barn i förskoleålder samt annat utbildningsmaterial. Barnen har även deltagit i olika forum som syftar till att främja delaktighet och medbestämmande. Vid förändringar i verksamheter för barn och unga har konsekvensanalyser genomförts för att bedöma vilka konsekvenser ett beslut kan få för det enskilda barnet eller barngruppen.

Förskolorna upprättar årligen en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen beskriver verksamhetens arbete med främjande av alla barns lika rättigheter och möjligheter, förebyggande av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, samt rutiner för åtgärder. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans har fått stöd utformat med hänsyn till egna behov och förutsättningar. Nämndens förskolor har ett väl utvecklat arbetssätt kring barn i behov av särskilda stödinsatser.

Förvaltningens fritidsverksamhet bedrivs med besökarnas delaktighet och inflytande som grund. Barn och unga i verksamheten är delaktiga genom såväl urval av aktiviteter som utvärderingar och gådsråd. Förvaltningens bedriver ett strategiskt arbete med Jämställda fritidsgårdar, med målsättningen att öka upplevelsen av trygghet och att fler unga oavsett kön och bakgrund ska uppleva att fritidsgårdarna är till för dem. Detta beskrivs närmare under mål 2.4.

Förvaltningen har tagit tillvara barns önskemål och idéer gällande stadsmiljö genom de synpunkter som inkommit till förvaltningen i samband med parkupprustningar. Barn har på så sätt fått inflytande och varit delaktiga i beslut som rör barn och stadsplanering. I stadsdelsförvaltningens odlingsgrupper består en stor andel av barnfamiljer, och flera av grupperna tar emot barn från närliggande förskolor som deltar i odlingsarbetet. Detta bidrar till att öka barns möjligheter att upptäcka djur och natur i sin närmiljö.

Nationella minoriteters rättigheter

Representanter från förvaltningen deltagit i utbildning om stadens arbete med nationella minoriteters rättigheter under året. Utbildningsinsatsen anordnades av stadsledningskontoret i samverkan med stadsmuseet. Syftet var att ge en fördjupad kunskap om rättigheterna och vad de betyder för förvaltningens verksamheter.

Skolverket har under perioden föreläst för förskolornas ledningsgrupper kring arbetet nationella minoriteter utifrån skollagen och förskolans läroplan. Föreläsningen har bidragit till att ge verksamheten fördjupad kunskap inom området. Förvaltningen har under året utvecklat kommunikationen med vårdnadshavare om särskilda rättigheter och språkutveckling i nationella minoritetsspråk. Bland annat ges en tydligare information vid barnens inskolning, och i samband med sammanställande av språkdomäner, kring de särskilda rättigheterna.

Om ett barn talar eller har anknytning till ett nationellt minoritetsspråk har det rätt till förstärkt

språkstöd inom utbildningen. Stockholms stad är förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska. Det innebär att barn har rätt till förskoleplats där hela eller en väsentlig del av utbildningen, bedrivs på något av dessa språk. Förskolans pedagoger strävar efter att tillämpa ett interkulturellt förhållningssätt i arbetet tillsammans med barnen. Verksamheten arbetar med olika språk, även om det inte finns barn i gruppen som talar språket för närvarande. Bland annat används en inläsningstjänst och barnen har fått ta del av teaterföreställningar på minoritetsspråken. Förskolorna har under året köpt in barnlitteratur med inriktning minoritetsspråken.

Under året har endast finskspråkig förskola efterfrågats av vårdnadshavare och inte på övriga nationella minoritetsspråk. Inom en av nämndens förskolor finns en finskspråkig avdelning med plats för 18 barn.

Förvaltningen har under året anordnat olika aktiviteter för finskspråkiga seniorer på öppna mötesplatser tillsammans med övriga förvaltningar inom region östra söderort. Aktiviteterna utökades med ett språkcafé samt allsång för sverigefinnar i samverkan med Finska föreningen i Stockholm. Beställarenheten för äldre har använt och lämnat ut äldreförvaltningens informationsblad om nationella minoriteter till individer i samband med ansökan om insatser. En liten andel äldre har ansökt om insatser på finska vilket har tillgodosetts i befintliga verksamheter inom staden. Beställarenheten för äldres spjutspets inom området har fortsatt sitt uppdrag med att stärka enhetens kompetens om nationella minoriteter. Bland annat har biståndshandläggare genomfört digital utbildning om målgruppen under året.

Inom avdelningen för individ- och familjestöd arbetar socialsekreterare för att barn som är placerade i familjehem placeras på så sätt att de kan behålla sin identitet och sitt ursprung. För barn med annat språk ska möjligheten till modersmålsundervisning undersökas och om familjehemmet inte har samma ursprung uppmuntras familjen att läsa på och ta tillvara barnets ursprung. Under hösten har behov av kompetenssatsningar identifieras i syfte att öka kunskapen om nationella minoriteter, minoritetsspråk och minoritetskultur. Arbetet planeras fortsätta under 2023.

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Tillräcklig

Analys

Skarpnäcks stadsdelsnämnd bedömer att den interna kontrollen under år 2022 varit tillräcklig.

Nämndens uppföljning av den interna kontrollen bygger dels på det arbete som följts upp inom ramen för väsentlighets- och riskanalys (VoR) och plan för intern kontroll. Utöver det används underlag från uppföljning av verksamheter internt och externt, uppföljning av avtal med aktörer som bedriver verksamhet på entreprenadavtal och det operativa arbetet inom förvaltningen.

Planen för intern kontroll är upprättad utifrån väsentlighets- och riskanalysen. Nämndens arbete med intern kontroll är integrerat i verksamheternas löpande arbete, uppföljningen

genomförs på enhets-, avdelnings- och förvaltningsnivå. Uppföljning och analys av åtgärder i väsentlighets- och riskanalys har genomförts i enlighet med anvisningar tillsammans med uppföljning och analys av kontrollaktiviteter i plan för intern kontroll. Nämnden har efter avslutad uppföljning noterat en mindre avvikelse kopplat till följande arbetsätt:

- Kontroll av ersättningar till utförare av hemtjänst

En åtgärd för att förebygga fusk och oegentligheter i välfärden är att kontrollera ersättningar till utförare av hemtjänst. Under året har beställarenheten för äldre månadsvis kontrollerat att fakturorna från hemtjänstutförare stämmer överens med underlaget i sociala system.

Kontrollerna har synliggjort om det finns ett korrekt underlag till respektive faktura, i de fall där underlaget inte stämmer överens med inkommen faktura har leverantören kontaktas omgående för åtgärd. 21 felaktiga fakturor upptäcktes under perioden januari - oktober. Kontrollaktiviteten kommer fortgå under 2023.

Nämndens delegationsordning har reviderats enligt plan.

Systematiskt kvalitetsarbete

Förvaltningen arbetar strukturerat med systematiskt kvalitetsarbete, under året har arbetet med att stärka chefernas analys- och uppföljningsförmåga fortgått. Pandemin har bidragit till att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet inom flera områden, exempelvis utveckling av digitala arbetsätt samt av arbetet med riskanalyser, egenkontroller och rutiner som bidragit till att förhindra smittspridning och hantera konsekvenser av pandemin.

Förvaltningsledningen har genomfört utvecklingsdialoger med samtliga enhetschefer som fick presentera verksamheternas resultat med koppling till stadens kvalitetsprogram. Detta har bidragit till att stärka förvaltningens arbete med ständiga förbättringar, liksom verksamheternas innovationsförmåga. För närmare beskrivning över arbetet med att stärka och utveckla ledarskapet inom förvaltningen samt om digitalisering se mål 3.2.

Två av nämndens enheter har deltagit i stadens kvalitetsutmärkelse varav Bagarmossens förskolor vann ett hedersomnämmande för sitt aktiva och systematiska arbete med dialog och reflektion som verktyg för att ha stockholmarnas fokus. Medarbetare inom förvaltningen har bidragit till genomförandet av arbetet med kvalitetsutmärkelsen genom att vara examinator under bedömningsprocessen. Avdelningen för äldreomsorg har under året tävlat i Framsteget, stadens pris för nytänkande, förnyelse och innovation. I tävlingsbidraget lyftes den goda och nära samverkan med nämndens pensionärsråd fram som ett gott exempel på hur förvaltningen har stockholmarnas fokus samt hur förvaltningen arbetar för ökad delaktighet.

Förvaltningen har under året deltagit i stadsrevisionens granskning av stadens integrerade ledningssystem. Resultatet av granskningen visar att systemets innehåll och anvisningarna för hur det ska tillämpas bör utvärderas och utvecklas. Kommunstyrelsen och medverkande stadsdelsnämnder rekommenderas att regelbundet genomföra utbildningsinsatser för förtroendevalda och medarbetare i hur stadens ledningssystem fungerar.

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

Förvaltningens arbete med att digitalisera ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

enligt SOSFS 2011:9, som gäller för socialtjänst och äldreomsorg, i ILS-webb har fortgått. Under året har fokus legat på att tillgängliggöra och visualisera kvalitetsledningssystemet för medarbetare och chefer. Arbetet förenklar ledning och styrning av verksamheterna, effektiviserar arbetssätt och möjliggör verksamhetsutveckling. Utvecklingen av kvalitetsledningssystem har ökat förutsättningarna för ett likställt arbetssätt inom förvaltningens olika enheter.

Ett utvecklingsarbete pågår även kring systematisk hantering av avvikelser, synpunkter och klagomål samt lex Sarah-rapportering, vilket beskrivs närmare nedan. Förvaltningen har utvecklat sina rutiner för hantering, analys och återkoppling av invånarnas synpunkter och klagomål, samt av avvikelser som inträffar i verksamheterna. Utvecklingsarbetet syftar till att förebygga och rätta till fel och brister för att utveckla och förbättra verksamheten i ett övergripande perspektiv.

Kunskap om invånarnas behov samt invånarnas delaktighet

Under året har förvaltningen genomfört trygghetsinventeringar och har i samband med dessa efterfrågat och mottagit synpunkter och förslag från invånare. Efter inventering har trygghetsvandringar genomförts i olika delar av stadsdelsområdet, vilket resulterat i fysiska åtgärder av det som lyfts inför och under vandringarna. Effekten har blivit ett tryggare och mer tillgängligt stadsdelsområde.

Förvaltningen har i september arrangerat ett trygghetstorg i stadsdelen Skarpnäck. Trygghetstorg är ett samarbete mellan förvaltningen, civilsamhället, myndigheter och andra delar av staden för ett tryggt och säkert stadsdelsområde. Invånarna gavs möjlighet att möta och diskutera trygghet med bland annat representanter från förvaltningen, polisen, MTR, vaktbolag, kommunala bostadsbolag och föreningar verksamma i området. Det fanns också möjlighet att lämna in skriftliga synpunkter och förslag. Efter trygghetstorget har deltagande verksamheter gått igenom de synpunkter och frågor som kom in och de har fördelats till ansvarig aktör för åtgärd eller besvarande. Flera synpunkter berörde det positiva i att alla aktörer var samlade på samma plats under trygghetstorget vilket gjorde att frågor som berörde flera aktörer kunde bemötas gemensamt. Förvaltningen ser trygghetstorg som en positiv aktivitet som ger goda möjligheter till direkt dialog.

Inför utformandet av Skarpaby parklek samt utegymmet i Kärrtorpsparken genomförde förvaltningen medborgardialog med invånare på plats i respektive park. Insamlade synpunkter och förslag fick sedan ligga till grund för utformningen av parkleken och utegymmet. Effekten är ökad delaktighet hos invånarna samt att platserna nu är utformade utifrån stockholmarnas önskemål och behov.

För att främja demokrati och invånarnas delaktighet höll förvaltningen under stadsdelsnämndens sammanträde i september en presentation om lokal demokrati. De invånare som deltog under den öppna delen av sammanträdet fick information om olika sätt de kan påverka den kommunala verksamheten inom stadsdelsområdet. Deltagarna fick information om allmänna val, medborgarförslag och om förvaltningens arbete med inkomna synpunkter, klagomål och förslag. Effekten är att fler stockholmare har kunskap om möjligheten att påverka nämndens verksamheter. I medborgarundersökningen 2022 var Skarpnäck en av de två stadsdelsnämnder som hade högst resultat på frågan om invånarna

känner till möjligheten att lämna medborgarförslag, 35 procent jämfört med stadens genomsnitt på 28 procent. Förvaltningen har en förhoppning om att demokratiseringen i september ska leda till att ännu fler medborgarförslag inkommer under 2023.

Synpunkter och klagomål

Sammanlagt har förvaltningen registrerat 1492 synpunkter under året, varav 367 klagomål, 88 beröm, 77 idéer och förslag, 732 felanmälningar och 230 frågor.

Synpunkten gäller	Antal	Varav				
		Klagomål	Beröm	Idé/förslag	Felanmälan	Fråga
Tillgänglighet	21	17	0	4		
Bemötande	56	31	25	0		
Kompetens	28	10	17	0		
Kontinuitet	3	1	2	0		
Information	44	32	11	1		
Handläggning	18	17	0	1		
Insatsens innehåll/fysisk miljö	56	40	14	2		
Annat	25	21	2	3		
Stadsmiljö	1243	198	17	66	732	230
Totalt	1492	367	88	77	732	230

Antalet inkomna synpunkter har ökat med sedan föregående år. Den största ökningen är inom stadsmiljö, precis som under 2021. En anledning till tros vara att stadens Tyck till-app är känd och används av många stockholmare.

Avdelningen för förskola och fritid har mottagit sammanlagt 108 klagomål, beröm och förslag under året. Av dessa var 43 klagomål, 48 beröm och 3 förslag. Samtliga inkomna klagomål, beröm och synpunkter har rört nämndens förskolor. Klagomålen har rört oro för hög frånvaro inom personalgruppen, personalförändringar och Skolplattformen samt utemiljö i form av dålig belysning, vattenansamling på förskolegård och nedfallna grenar och snö. Beröm har rört trivsel, bemötande, kompetens och att personalen är flexibla och lösningsinriktade.

Enheten barn, kultur och fritid har mottagit två klagomål, ett beröm och en idé. Verksamheten fortsätter att utveckla rutiner och arbetssätt för att öka rapportering och registrering av inkomna synpunkter och klagomål.

Avdelningen för individ- och familjestöd har mottagit sammanlagt 59 synpunkter, 56 klagomål och tre beröm. Majoriteten av de synpunkter som har inkommit under året har handlat om bemötande, varav 19 av 21 har varit klagomål. Inkomna synpunkter hanteras inom enheterna medan övergripande analys och erfarenhetsutbyte sker såväl på enhets- som avdelningsnivå. Avdelningens systematiska kvalitetsarbete har under året stärkts genom att samtliga enheter har upprättat kvalitetsråd. Kvalitetsråden har i uppgift att systematiskt se över och analysera inkomna synpunkter och klagomål samt uppmärksamma eventuella

åtgärder och förbättringar utifrån analysen. Inkomna synpunkter har under året ofta handlat om tillgång till information och behov av att få svar på frågor i eget eller närståendes ärende.

Avdelningen för äldreomsorg har sammanlagt mottagit 55 klagomål, 17 beröm och åtta idéer/förslag. Inga klagomål har utretts på avdelningsnivå, de klagomål, synpunkter och förbättringsförslag som inkommit har utretts och besvarats på inom respektive verksamhet. Arbetet med synpunkter, klagomål och avvikelser är ett fortsatt prioriterat område inom avdelningen. Nämndens vård- och omsorgsboende har under året tagit emot synpunkter på städning, tillgänglighet, frisör som varit på besök samt kvaliteten på verksamheten. Beröm har mottagits gällande aktiviteter och utevistelse. Hemtjänsten i egen regi har mottagit synpunkter gällande brister i utförande av insatser så som väntetid och att kateter inte setts över. Beröm har mottagits gällande medarbetarnas arbetsinsatser och bemötande. Beställarenheten har mottagit klagomål bland annat gällande långa väntetider hos Äldre direkt samt avgiftsbeslut.

Förvaltningen har totalt under året tagit emot 1243 synpunkter rörande stadsmiljö, vilka registreras i synpunktsportalen enligt stadens anvisningar. Huvuddelen av synpunkterna kommer in via stadens tyck till-app eller tyck till-funktion på stadens hemsida. 59 procent av synpunkterna inom stadsmiljö är felanmälningar och 16 procent är klagomål. De flesta synpunkter har handlat om badplatser, parkunderhåll, lekredskap i park, nedskräpning, träd och buskar.

Ekonomiavdelningen och Avdelningen för HR och kansli har registrerat fyra synpunkter och klagomål under året, varav samtliga är klagomål. Två klagomål gäller bemötande i receptionen, ett gäller problem med inloggning till lånedatorerna i receptionen, och ett klagomål som rör att en ansökan ska ha försvunnit i posthanteringen.

Lex Sarah och lex Maria-rapportering samt hantering och rapportering av avvikelser

Under 2022 har 44 rapporter inkommit, vilket är en minskning med fyra rapporter jämfört med föregående år. Sju ärenden är fortfarande under utredning. Beslut om att anmäla till inspektionen för vård- och omsorg (IVO) har fattats i fem utredningar: fyra avser egen regi och en avser entreprenad driven verksamhet. Av dessa har tre rapporterats som allvarligt missförhållande två som påtaglig risk för allvarligt missförhållande.

Sju rapporter har gällt en påtaglig risk för missförhållande/påtaglig risk för allvarligt missförhållande och 21 rapporter har gällt ett missförhållande/allvarligt missförhållande. I fem ärenden har bedömningen varit att händelsen inte är ett missförhållande eller en risk för missförhållande, samtliga av dessa är rapporterade från entreprenadverksamheter.

I tre ärenden har det beslutats att inte inleda utredning då det varit uppenbart att de inkomna rapporterna inte rör ett missförhållande eller en påtaglig risk för missförhållande.

Antalet rapporterade missförhållanden från förvaltningens egna verksamheter varierar mellan enheterna, från inga till sju rapporter där utförarverksamheterna har rapporterat i större utsträckning jämfört med myndighetsutövande enheter. Det finns ett fortsatt behov av att öka kompetensen och stärka arbetssätt som främjar systematiskt kvalitetsarbete.

Myndighetsutövande enheter rapporterar främst brister i rättssäkerhet. Utvecklingsarbetet med att öka medvetenhet kring bristerna tros ha bidragit till ökad rapportering av avvikelserna.

Utredning enligt lex Sarah ska utredas skyndsamt. Under 2022 har förvaltningen fört statistik över utredningstid, det vill säga antal dagar från att lex Sarah-rapport inkommit tills att beslut fattats. Utredningstiden varierar mellan sju till 132 dagar. 41 dagars utredningstid är medeltal för samtliga ärenden, vilka innefattar rapporter från egen regi, entreprenad samt från privata utförare inom LOV-avtal. 32 dagars utredningstid är medeltal för lex Sarah-rapporter som inkommit från egen regi, det vill säga rapporter som förvaltningen själva ansvarar för att utreda. Förvaltningens målbild är att slutföra utredningar inom fyra veckor från att rapport inkommit i ärenden som rör egen regi-verksamhet. Utvecklingsarbetet fortgår under 2023.

Vidareutvecklingen av hantering av avvikelser, synpunkter och klagomål har även det fortsatt under året och följts upp inom ramen för intern kontroll. Utvecklingsarbetet bedöms ha bidragit till att verksamheterna i större utsträckning rapporterar missförhållanden. Arbetssättet har medfört en förbättrad struktur och samsyn. Vidare har processen tydliggjorts vilket gjort det enklare att bedöma allvarlighetsgraden i avvikelser vilket visar sig i antalet rapporterade lex Sarah. Antal anmälningar till IVO är samma som föregående år. Under året har inga händelser rapporterats enligt lex Maria i likhet med föregående år.

Förvaltningens lex Sarah-ansvariga har månadsvisa ärendedragningar tillsammans med lex Sarah-utredare och MAS där samtliga inkomna lex Sarah systematiskt går igenom och följs upp. Diskussion förs kring beslut, ställningstaganden och åtgärder i syfte att utveckla och stärka förvaltningens övergripande arbete kring missförhållanden.

Jämställdhetsanalys lex Sarah-rapporter

Av de inkomna rapporter som rör en enskild brukare avser 16 kvinnor och 21 män. I de ärenden där kön inte finns angivet beror det på att rapporten rör flera brukare eller att utredning ännu inte är avslutad. Flest rapporter har inkommit från avdelningen för äldreomsorg vilket är ett verksamhetsområde där fler kvinnor än män ansöker om och mottar stöd- och hjälpinsatser.

Förvaltningen ser att kvinnor är mest förekommande i ärenden som rör myndighetsutövning medan män främst är förekommande i rapporter som rör brister i utförande av insats. Av dessa återfinns de flesta ärendena inom insatsen gruppboende LSS. Inom barn- och ungdom berör fyra av fem ärenden flickor. Förvaltningen har noterat skillnaderna i rapporteringen, men avvaktar med att dra några slutsatser kopplat till representation av kön. Förvaltningen ämnar göra en jämförelse över tid om två till tre år för att se om det går att utläsa några mönster i rapporteringen av lex Sarah kopplat till kön.

Resultat från verksamhetsuppföljningar av externa utförare

Fyra verksamhetsuppföljningar har genomförts av externa utförare inom socialpsykiatri och verksamheter för personer med funktionsnedsättning under året. Uppföljningarna är gjorda på uppdrag av socialförvaltningen och har genomförts enligt socialförvaltningens uppföljningsmall. För majoriteten av verksamheterna har uppföljningarna visat att verksamhet bedrivs enligt avtal. En verksamhet har efter uppföljning lämnats för vidare hantering inom socialförvaltningen då det framkommit att det saknas vissa centrala rutiner i kvalitetsledningssystemet. Utvecklingsarbete bedrivs i olika omfattning i verksamheterna, men ett gemensamt förbättringsområde är systematisk hantering av synpunkter och klagomål,

som ofta hanteras lösningsfokuserat och inte inkluderas i verksamhetens kvalitetsarbete. Detta har påtalats både vid besök och i skriftlig återrapportering till verksamheterna.

Sju verksamhetsuppföljningar har genomförts av externa utförare inom hemtjänst. Uppföljningarna är gjorda på uppdrag av äldreförvaltningen och är genomförda enligt äldreförvaltningens uppföljningsmodell. Sex verksamheter har bedömts ha de förutsättningar som krävs för att bedriva en god och säker omsorg. Hos fyra av dessa verksamheter kvarstår ett visst utvecklingsbehov kopplat till egenkontroller och riskanalyser. Dessa verksamheter rekommenderades även att se över och förbättra sammanställningen och analys av inkomna synpunkter, klagomål och avvikelser samt öka medarbetarnas kompetens om lex Sarah. I en verksamhet har det inte kunnat klargöras under verksamhetsuppföljningen om den sociala dokumentationen uppfyller ställda krav. Verksamheten har dock kompletterat med reviderade rutiner för social dokumentation, rutin för egenkontroll av social dokumentation samt granskningsmall. Två utförare behöver se över på vilket sätt antalet medarbetare med adekvat kompetens ska öka inom verksamheten. En verksamhet behöver tillse installation av dusch i hemtjänstlokalerna för en fullgod arbetsmiljö.

En verksamhet har bedömts till stor del följa kraven i avtal, lagar och föreskrifter. Efter genomförda åtgärder bedöms verksamheten till stor del ha de förutsättningar som krävs för en god och säker hemtjänstverksamhet. Det kvarstår dock vissa utvecklingsområden som uppföljare har påtalat till verksamheten samt till avtalsuppföljare på äldreförvaltningen.

För mer utförlig information om bedömning av verksamheternas kvalitet se bilaga 3:6 Verksamhetsuppföljning 2022.

Samarbeten med akademien

Förvaltningen har under året samarbetat med forskare vid Marie Cederschiöld högskola kring ett pilotprojekt för att utvärdera BRA-samtal med barn över sju år som bor i osäkra boendeförhållanden. Pilotprojektet avslutades i årsskiftet 2022/2023. Pandemi medförde att studiens tidsplan blev försenad och i samband med att restriktionerna släppte återupptogs ett intensivt arbete på enheten Ekonomi och arbete för att erbjuda alla barnfamiljer BRA-samtal. Trots flera satsningar blev utfallet att inget barn inom ramen för studien tackade ja till att genomföra BRA-samtal. Förvaltningen inväntar rapport från forskarna som analyserar resultatet.

Förvaltningen har även under året samverkat med forskare vid Marie Cederschiölds högskola i samband med en kompetenssatsning i iRisk.

Förvaltningen deltar i ett forskningssamarbete mellan Stockholms stad, Region Stockholm och Stockholms universitet, DISMO, som syftar till att förbättra datautbytet mellan regionen och stadens äldreomsorg. Enligt projektplan fortlöper samarbetet även under 2023.

Under året har totalt 65 högskolestudenter från olika lärosäten genomfört verksamhetsförlagd utbildning, VFU, inom förvaltningens verksamheter. Förvaltningen samverkar med universitet och utbildningsanordnare för att säkra kompetensutveckling och för att följa utvecklingen inom utbildningarna, för att bättre kunna möta studenters behov vid verksamhetsförlagd utbildning.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Förvaltningschef	2023-02-01